

S. Sayısı : 131

1944

Devlet Demiryolları ve Liman-
ları U. M. bütçesi

Devlet Demiryolları ve limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 mâlî yılı Bütçe Kanunu lâiyhası ve Bütçe Eucümeni mazbatası (1/203)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Sayı : 6/659

29 . II . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetince 28 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet Demiryolları ve limanları Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı Bütçe Kanunu lâiyhası esbabı mucibeyle birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Umumî mütalâa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı için hazırlanmış olan Bütçe kanunu projesi muhammen masraf ve varidat cetvellerinin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile yeni yıl bütçesinin ihzarında, gelir, ve masraflar arasında tam bir tevazün temini suretiyle işletme faaliyetinin intizamlı devamı istihdaf edilmiş bulunmakla beraber masrafların tesbitinde asgari ihtiyaçlar gözönüne alınarak mümkün olduğu kadar tasarruf fikir ve tedbirlerine bağlı ve sadık kalmıştır.

Demiryolu nakliyatı sahasında harpten evvelki yıllara nazaran tedricen görülen inkişaf 1942 yılında bir tevakkuf devresine girmiş ve 1943 yılında da aynı hali muhafaza etmekte bulunmuştur. Nitekim geçen yılın ilk altı ayı zarfında elde edilen işletme neticelerine göre on bir milyona yakın tren kilometre yapıldığı anlaşılmakta ve bu miktarın evvelki sene yapılan tren kilometreye müsavi olduğu görülmekte ve şu hale göre önümüzdeki yılda da yirmi iki milyon tren kilometreden fazla yapılamıyacağı tahmin edilmektedir.

Geçen sene kömür azlığı sebebiyle bazı yolcu ve Muhtelit trenlerinin lâğvedilmiş olmasına rağmen memleketin zaruri nakliyat ihtiyacını karşılayabilmek üzere yük katarları arttırılmış ve böylece işletme hizmetlerinin tedvirinde daha rasyonel çalışılarak iyi neticeler elde edilmiştir ki, bu neticeyi ham ton kilometre esasına göre nakliyat hacminde 1942 yılına nazaran % 4 nispetindeki artış da teyit eylemiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme müessesesi, ifa eylemekte olduğu âmme hizmetini hüsnü suretle başarabilmesi için hal ve hâdiselerin icabına ve memleketin iktisadî sahasındaki tahavvüllere göre zamanında lüzumlu tedbirleri ittihaz mecburiyetinde bulunmaktadır.

İçinde bulunduğumuz müşkül dünya şartları sebebiyle nakliyat hizmetlerinin tamamen demiryollarına yüklenmiş olması bu müesseseyi mühim ihtiyaçlar karşısında bırakmış ve bırakmakta olduğundan idare, zamana göre tahavvül ve tenevvü gösteren bu ihtiyaçlarının tatmini için esaslı

tedbirler almağa ve külfetler ihtiyarına mecbur kalmaktadır.

1943 malî yılına girerken memleketimiz ziraat sahasında görülen feyiz ve bereket alâiminden mahsulün mebzul miktarda idrak edileceği ümit edilerek bütçenin ihzarı sırasında bu bereketli yılın hububat fiyatlarını düşüreceği ve bununla mütenasiben diğer ihtiyaç maddeleri fiyatlarının da inebileceği ve bu suretle muhtemel fiyat düşmeleri neticesinde tahmin edilen işletme masraflarının karşılanması mümkün olacağı düşünülmüş ve ona göre tahsisat teklifinde bulunulmuştu. Halbuki hububat fiyatlarında görülen tenezzül diğer maddeler fiyatında ümit edilen düşüklüğü husule getirememiş ve 1943 yılında işçi ve ameale ücretleri mühim nispette yükseldiği gibi müessesenin muhtağ olduğu ve memleket dâhilinde tedarik olunabilen işletme malzemesiyle sair maddeler de evvelki rayiç hadlerini muhafaza edemiyerek bir tereffü göstermiş ve bunun neticesi olarak ihracat maddeleri fiyatları da artmış olduğundan/ bu idarenin muhtelif suretlerle Avrupa'dan tedarik ve celbinemecbur olduğu malzeme fiyatlarının da evvelki yıla nazaran daha ziyadeleşmiş olması sebepleriyle işletme maliyet masrafları da zaruri olarak artmıştır.

Şu suretle fiyatların istikrar peyda edememiş olması yüzünden artan işletme masraflarını karşılayabilmek üzere Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin 1943 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına ve bütçenin bilhassa elemeği ve malzeme masraflarına taallük eden tertipleri için 13 665 852 lira munzam tahsisat alınmasına mecburiyet hâsıl olmuş ve binnetice bütçe masrafları karşılığı olan tahsisat 119 665 852 liraya yükselmiştir ki fevkalâde ihtiyaçlar temin edilmek üzere 1943 Bütçe Kanununun 5 nci maddesiyle verilmiş olan salâhiyete istinaden taahhütlere girişilebilmesi için yeni gelir membaları araştırmak lüzumu hissedilmiştir.

1. Demiryollar ve limanları idaresinin, işigal mevzuuna giren hizmetlerin emniyetli ve verimli bir surette ifası gayesiyle 1943 malî yılı içinde aldığı muhtelif tedbirlerin izahına gelince:

A) Seyrüsefer emniyeti bakımından büyük ehemmiyeti haiz bulunan üst yapı ve tesisatın bakımı, takviye, tahkim ve ıslahı ile beraber muharrrik ve müteharrrik edevatın da iyi bir halde bulundurulması, ve bu işlerin yapılabilmesi için kurulmuş olan cer ve yol atelyeleri faaliyetinin arttırılması ve tesisatın tevsi suretiyle daha verimli bir duruma getirilmesi bugünkü ve gelecekteki nakliyat hacmine göre kâfi gelmeyen edevat parkı mevsudunun arttırılması lüzumu ve daima elde bulundurulması zaruri bulunan ve bilhassa ahvali hazır dolayısıyla ihtiyatlı bulunması bakımından yedek ve müstehlek malzeme stokunun yapılması lüzumu ön plânda yer almaktadır. Bu gaye ile 1943 malî yılı şubat ayı sonuna kadar:

a) İş programı mucibince hattın üst yapı kısmında 123 555 metre mikâbı balast ferşedilmiş ve hâlen 213 000 metre mikâbı balast ferşe âmade bulunmuştur.

Kayın ve çam olmak üzere normal hatlarda 156 000 travers tecdit edilmiş ve malî yıl sonuna kadar da 55 000 traversle tahkim işi program dahiline alınmıştır.

Dumlupınar - Oturak istasyonları arasında 12 150 metre poz yapılmıştır. Bunlardan başka hattın muhtelif yerlerinde ve yine üst yapı kısmında yenilikler yapılmış ve fevkalâde haller icabı bazı tevsi ve tesisler vücede getirilmiştir.

b) Cer atelyelerinin, hariçten getirilmesine hali hazır vaziyet dolayısıyla imkân bulunamıyan mühim edevat yedek aksamının imaline daha büyük mikyasta elverişli bir hale getirilmesine devam olunmakla beraber Avrupa'dan celbedilen bazı yeni tezgâhların ilâvesi suretiyle tamirat kabiliyetleri de arttırılmış bulunmaktadır. Bundan başka Eskişehir atelyesinin tevsi kararlaştırılmış ve projeleri hazırlanmıştır. Önümüzdeki yıl içinde tevsiat işlerine başlanacaktır. Atelyelerin tamir bakımından veriminin arttırılması düşünülürken ayrıca yeniden lokomotif ve vagon imal edecek fabrikaların da inşa ve tesisi projeleri üzerinde çalışılmaktadır.

e) Bu yıl içinde ihtiyaca tamamen vefa edebilecek miktarda olmamakla beraber yıpranan ve eskiyen edevatı mümkün mertebe telâfi edebilmek üzere mahdut adedde lokomotif ve yük vagonu ithaline muvaffakiyet elvermiş ve ayrıca eenebi memleketlerden kiralık lokomotif ve vagon temini de kabil olabilmıştır.

d) Limanlarda deniz vasıtaları tamir ve tecdit edilmekle beraber yeni vasıtalar satın alınarak bu gibi ihtiyaçların imkân dahilinde teminine çalışılmıştır.

Samsun liman ve iskeleleri hizmetleri Devlet demiryolları ve limanları idaresine devredilmiş ve bu münasebetle bu limanda mevcut çapar ve motörler satın alınarak bunlarla 1 mart 1944 den itibaren bu liman hizmetlerinin ifasına başlanacaktır.

B) Müessese, muhtaç olduğu teknik mâlûmatla mücehhez elemanlarını kendi bünyesi içinde kurduğu yetiştirici teşekkülleri vasıtasıyla yetiştirmek mecburiyetinde bulunduğundan:

1. Bu yıl içinde ve Eskişehir'de memleketimizde nümunesine tenadüf edilmeyecek bir mükemmeliyette elektrik ve oksijen kaynakçalarını yetiştirmek üzere bir «kaynak öğretim evi» tesis edilmiştir.

2. Mevcut mektepler ve kurslarda idare için lüzumlu ve bilgili elemanların yetiştirilmesine hız verilmiş olup önümüzdeki yılda da çok verimli neticeler elde edilen bu tarza aynı hızla devam edilecektir.

C) Kazalara gelince :

1942 - 1943 yılının yedi ayı ile 1943 - 1944 yılının yedi ayı içinde :

a) Muharrik ve müteharrik malzeme arasında vukua gelen müsademeler % 50;

b) Derayman hâdiseleri % 8.2;

c) Müsademe ve derayman gibi kazalar neticesinde ölenler % 97; nispetinde azalmış bulunmaktadır.

Kazaların azalması, alınan koruyucu tedbirlerin temin ettiği inzibat ve disiplinle beraber personelin iyi yetiştirilmekte bulunmasına da delil teşkil etmektedir.

II. Demiryollar ve Limanlar idaresinin önümüzdeki yıl ihtiyaçları için teklif edilmekte olan bütçe masrafları karşılığı 130 000 000 lira olarak tahmin edilmiş ve bu miktar, alınan munzam tahsisatla birlikte geçen yıla nazaran 10 334 148 liralık bir tezayüt göstermekte bulunmuş ise de 1943 Bütçe Kanununun 5 nci maddesinin verdiği 12 milyon liralık salâhiyette gözönüne alınırsa 1944 yılı için 1943 yılına nazaran bir zam yapılmadığı neticesine varılabilir.

Bütçe masraflarının son senelerde artışı aşağıda yazılı sebep ve âmiller dahilinde izah edilebilir:

A) Müessesenin halen elinde bulunan servet ve kıymetlerinin tezyidi zarureti ve hattın muhtelif aksamının tecdit ve takviyeye muhtaç bulunması;

B) İdareye kalifiye eleman yetiştirilmesi için alınması zaruri görülen tedbirler;

C) Tabii hâdiseler ve zelzeleler dolayısıyla hattın bir kısmında vukua gelen hasarat yüzünden karşılaşılan masraflar;

D) Elemeği ve malzeme fiyatlarının yükseliş ve yükselmekte olması;

E) Fevkalâde halin icabettirdiği mahallî muvakkat tedbirler;

1. Son zamanlarda istihsal edilen kömür kalorisinin düşüklüğü yüzünden kömür sarfiyatı artmakla beraber demiryollarının edevat parkında mevcut olup harpten evvelki nakliyatı bile zorlukla temin edebilen vasıtalarla bu buhranlı yıllarda artan nakliyatın karşılanabilmesi için edevatın

normalin üstünde çalıştırılmasına zaruret hâsıl olmuş ve bu yüzden vasıtalar fazla yıpranmış olduğu gibi şirketlerden satın alınarak Devlet Demiryolları bünyesine iltihak eyliyen hatlardan müdevver bu gibi malzeme de zaten tabii ömürlerini ikmal etmiş bulunduğundan bunların yenilenmesine katî lüzum ve ihtiyaç bulunmakla beraber hissedilen zaruret karşısında yine servis harici yapılmamıştır. Bunlardan imkân nispetinde istifade ve yeniden muharrik ve müteharrik edevat tedarik etmek suretiyle ancak memleketin demiryollarından beklediği asgari imkânlarının teminine muvaffkiyet hâsıl olmuştur.

Ayrıca sabit tesisat ve mebani ihtiyacı da derecesi kifayede bulunmadığından bu gibi servetlerin de yeniden inşa, tesis veya teddi suretiyle ihtiyaçları cevaplayacak bir hadde getirilmesi esaslı ve lüzumlu tedbirlerden sayılmaktadır. Hattın muhtelif kısımlarında üst yapı ve tesisatın yenilenmesi, tahkim ve takviyesi ve lüzumlu yerlerde yeni hat tevsiyatı yapılması zaruri görülmektedir.

Hükümetçe yeni inşa edilerek işletmeye devredilmiş olan hatlar tamamen ahşap traversler yapılmış olduğundan tabii ömürlerini bitirecek olan bu traversler önümüzdeki yıldan itibaren müteakip senelerde de her sene mütezayiden devam etmek şartıyla peyderpey yenilenmesi lüzumuna bilhassa işaret etmek gerekmektedir.

Peyderpey demiryollarına devir ve intikal ettirilmekte olan limanlardan teslim alınan deniz vasıtaları ve tesisat iptidai şekilde olduğundan bunların ihtiyacı karşılayabilecek bir dereceye getirilmesi meselesi de ayrıca demiryolları idaresine mühim külfetler tahmil eylemektedir.

Yukarıda tadat olunan bu gibi ihtiyaçların temini maksadiyle hususi kanunla bu idareye gelecek senelere şâmil taahhütlere girişmek şartıyla (60) milyon liraya kadar mubayaa ve inşa salâhiyeti verilmiş ve önümüzdeki yıl için buna mahsuben 7 345 000 lira tahsisat istenmekte bulunmuş ise de bugünkü şartlar dahilinde mukabilinde uzun vâdeli bonolar almak suretiyle bu kabîl taahhütleri kabul edecek pek az talip çıkabileceği de gözönüne alınarak 1944 bütçe kanunu projesine eski senelerde olduğu gibi 1943 yılı gelirine nazaran masraf yapılmayan miktarlarla 1944 malî yılı muhtemel varidat artışları karşılığının da tahsisat kaydının temini ve bu suretle idarenin geçen sene ifa edemediği bir kısım hizmetlerin tahakkuku imkânlarının elde edilmesi için bir hüküm konulması lüzumu katisinde kalınmıştır.

2. Dünya buhranı dolayısıyla Devlet Demiryolları ve limanları memur ve müstahdemleri hakkında hususi kanunlarla bazı haklar ve bunun neticesi olarak iş veriminin artışı temin edilmiş olmakla büyük faydaları görülmekte bulunan bu tedbirler doayısıyla, idarenin masraf bütçesine bazı külfetler tahmil edilmiş bulunmaktadır. Bunlar da işçiler ve faal hizmet erbabı için kabul buyurulan işe mükellefiyetleri, işçilerle ailelerine nüfus başına 5 lira fevkalâde zam verilmesi, halkla daima temas halinde bulunan memurların elbise tedarikinde uğradıkları malî müşkülât sebebiyle evvelce faal personelden bir kısmı için yapılmasına müsaade edilmiş olan elbise yardımının şumullendirilmesi gibi yardımlardan ibaret bulunmaktadır.

Umum Müdürlüğün yetiştirici müesseselerinin de ihtiyaca cevap verebilecek bir duruma getirilmesi gayesine bu yıl da önem verilecektir.

Ankara Meslek okulunun üçüncü sınıfı teşkil edilecek ve bunların yerine birinci sınıfa yeniden talebe alınmak suretiyle okul talebe mevcudu (360) adede çıkarılacaktır.

Ara istasyonlarda ve mektep bulunmayan yerlerde çalışan idare memur ve müstahdemlerinin çocuklarını okutabilmek ve bu suretle memleketin kültür sahasında tekâmül ve inkişafına hizmet etmek gayesine bilhassa ehemmiyet verilmektedir.

Pek ziyade mahmul olduğundan bu çocukların Maarif mekteplerinde okutturulması müşkül bir durum göstermektedir. Bu itibarla Maarif Vekâletinin hususi müsaadeleriyle önümüzdeki yıl için iki talebe pansiyonu yatılı ilk mektep haline ifrağ edilecek ve ayrıca Kayseri ve İz-

mirde de orta okul talebelerine mahsus iki pansiyon daha vücade getirilmektedir. Yüksek mühendis mektebinde ve teknik okulda tahsil görmekte olan talebelerle Avrupa'da demiryolu mesleğinin muhtelif branşlarında yetiştirilmekte olan talebe adedleri yeni açılacak atelye ve fabrikalara lüzumlu elemanları hazırlamak maksadiyle arttırılacaktır.

3. Zaman zaman tekevvün eden tabii hâdiseler ve zelzeleler sebebiyle demiryolu üst yapı ve tesisatında ehemmiyetli hasarlar vukuagelmiş ve her ne kadar bu hasaratın vukuu akabinde muvakkaten alınan tedbirlerle seyrüsefer emniyeti temin edilmişse de halen bu kısım yol ve tesisatı esaslı tamire muhtaç bir durumda bulunmaktadır. Fevkalâde haller dolayısıyla alman bu gibi tedbirler neticesinde işletme umumî masraflarında görülen tezayüdün sebep ve âmilleri bu suretle izah edildikten sonra 1944 malî yılı tekliflerinin geçen yıla nazaran tertip itibariyle mukayesesi ve masraflardaki artış nisbetleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Masrafın nev'i	1943 senesi bütçesinde		1944 teklifinin		% farklar	
	Miktar Lira	% itibariyle U. yekûna nisbeti	Miktar Lira	% itibariyle U. yekûna nisbeti	+	-
Şahsa ait masraflar	32.100.000	30.10	36.913.902	28.40		1.70
Bakım ve işletme masrafları	50.634.000	47.72	70.693.760	54.37		6.65
Mubayaa taksitleri	4.605.496	4.44	4.598.000	3.54		0.90
Servet tezayütleri	9.302.000	8.80	8.837.500	6.80		2
Trabzon - İran transit	309.000	0.30	319.710	0.24		0.06
Teedit ve tevsi için girişilecek tahhütler ve sair masraflar	8.000.000	7.64	7.350.000	5.66		1.98
Merkez Bankası itfa karşılığı	1.049.504	1	1.287.128	0.99		0.01
Yekûn	106.000 000	100	130.000.000	100		

4. Bu tablonun gösterdiği neticeye göre Devlet Demiryolları ve limanları bütçesinin karakteristik vasfı:

1943 yılı bütçesinin takriben 35 milyon şahsi ve bareme tabi memurların ücretiyle piyasa tahvülâtına tabi olmayan masraf olup geri kalan 71 milyon pahalılık konjüktörüne tabi masraflardır. Bu itibarla aynı karakterde bulunan 1944 malî yılı bütçesinde de sene zarfında elemeği ve müstehlek malzeme fiyatları arttıkça Devlet Demiryolları bütçesine munzam tahsisat alınmak mecburiyeti karşısında kalınacaktır.

5. Halihazır vaziyet dolayısıyla Avrupa demiryolları işletme neticelerini gösteren istatistikler intişar edememekte olduğundan Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünün 1943 yılı işletme neticelerinin ecnebi demiryolları idareleriyle mukayesesinin yapılması mümkün olamamıştır.

Bütçe masraf kısmı mucip sebepleri işletme masrafları

Kısım : 1

Bap : 1 - Şahsa ait masraflar

Fasıl : 1 - Madde : 1

Daimî memur ve müstahdemler

Bütçe Kanununa bağlı (C) işaretli cetvelde memuriyet unvanlarıyla derece ve adetleri gösterilen daimî memur ve müstahdemlerden ücret ve yevmiyelerini masraf tertiplerinden alanlar hariç olmak

üzere diğerlerine mevcut kanun hükümlerine göre verilecek ücretlerin karşılığını teşkil eden tahsisat bu madde ile teklif edilmektedir.

Memuriyet kadrolarına (1943) malî yılına nazaran aded bakımından bir zam yapılmamış ve bilâkis bazı tenziller icra edilmiş olmakla beraber tahsisatta 23 476 lira bir fazlalık hâsıl olmuş ise de bunun sebebi 1944 malî yılı içinde terfi ve kademe zammına müstahak olanlara verilecek ücret farklarıyla yeniden idare bünyesine iltihak eden Samsun limanı teşkilâtının vücade getirilmesi ve ahvali hazıra dolayısıyla işletme hizmetlerinin daha sıkı bir murakabeye tabi tutulması zarureti dolayısıyla bu yeni teşkilatlere ait kadro karşılığından ve teftiş heyeti kadrosuna yapılan ilâvelerden ileri gelmektedir.

Fasıl : 1 - Madde : 2

Muvakkat tazminat

2847 sayılı kanunun beşinci maddesi hükümleri dairesinde verilmekte olan Ankara mesken tazminatına karşılık olan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran 80 000 lira noksan olarak istenmekte olup bu miktarın 1943 sarfiyatına nazaran tamamen ihtiyacı karşılayabileceği anlaşılmıştır.

Fasıl : 1 - Madde : 3

Muvakkat memur ve müstahdemler

Devlet Demiryolları ve Limanları işletme umumî idaresinin yol, cer ve hareket servislerine ait muhtelif hizmetleri için kabul edilen ücret miktarları bugünkü hayat şartlarına nazaran rağbeti temin edecek derecede olmadığından bu vazifelerden bir kısmı münhal kalmaktadır. Gerek bu münhal-ler sebebiyle ve gerekse pancar ve hububat mahsülünün idraki zamanında ve fevkalâde hallerde artacak nakliyatın mevcut memurlarla karşılanması mümkün olamayacağından umum müdürlükçe harıçten hizmete alınmasına mecburiyet hasıl olacak muvakkat memur ve müstahdemlerin ücret ve yevmiyelerine karşılık olan bu madde tahsisatı 1943 malî yılına nazaran (145 000) lira fazlasıyla teklif edilmektedir.

Fasıl : 1 - Madde : 4

2847 ve 3173 sayılı kanunlara tabi olmıyan müstahdemler

1943 yılında bütçenin birinci faslının birinci maddesine mevzu tahsisattan ücretleri tesviye edilmekte olan barem harici müteferrik müstahdemlerin ücretlerinin hususi bir tertipten ödenmesi lâzım-geleceği cihetle bu sene bütçesinde «2847 ve 3173 sayılı kanunlara tabi olmıyan müstahdemler» namıyla ve dördüncü madde olarak hususi bir tertip açılmış ve bu kabül müstahdemlerin (E) cetvelinde gösterilen kadrolarına nazaran senelik ücretleri bilhesap 143 767 lira teklif olunmaktadır.

Fasıl : 2 Madde : 1

Daimî memuriyet harcırahr

Daimî bir vazife ile başka bir yere gönderilen veya getirilenlerle yeniden idare hizmetine alınan veya idarî ve sıhhi sebeplerle hizmetlerine nihayet verilmek suretiyle idareden ayrılacak veya tekaüde sevkolunacak memur ve müstahdemlere nizamnamesi hükümlerine göre verilecek harcırahlara mahsus olan bu tertibe geçen sene alınan tahsisatın kifayet etmeyeceği anlaşılmış olduğundan 15 000 lira munzam tahsisat alınmak suretiyle ihtiyacı karşılayacak bir hadde iblâğ edilmiştir. Bu itibarla bu sene için munzam tahsisatın ilâvesiyle baliğ olan miktarın aynı olmak üzere 59 000 lira istenmektedir.

Fasıl : 2 - Madde : 2

Muvakkat memuriyet harcırahi

Mezun veya hasta olanlara vekâlet etmek veya görülecek lüzum ve ihtiyaca binaen Demiryolları şebekesi dahilinde ve muhtelif merkez teşkilâtıyla gar ve istasyonlara ve diğer teşkilâtın mevcut bulunduğu yerlere muvakkat vazifelerle gönderileceklerin tahakkuk edecek harcırahları bu tertibe mevzu tahsisattan karşılanmaktadır. Gerek yukarıda izah edilen maksatlarla ve gerekse havası fena olan mıntakalarda ve bilhassa yaz mevsiminde sırtmaya tutulan personele vekâlet etmek üzere sık sık ih-

tiyat memur gönderilmek suretiyle mahallî işlerin yürütülmesi temin edilmekte olduğundan geçen sene verilen tahsisat bu ihtiyacı karşılayamamış ve (52 000) lira miktarında bir **munzam tahsisat** alınmasına lüzum hâsıl olmuştur. Bu yılda da aynı ihtiyaç ve şartların devam edeceği nazara alınarak munzam tahsisatla birlikte geçen sene için kabul buyurulmuş olan 205 000 lira tahsisat aynen istenmektedir.

Fasıl : 2 - Madde : 3

Devir ve teftiş harcırahı

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin tesisat ve teşkilâtının iyi bir halde bulundurulmasının ve seyrüsefer emniyetinin temini bakımından esaslı murakabeye tabi tutulması lâzım-gelen işletme işlerinin fevkalâde zaman icabı daha sıkı bir surette kontrol altında bulundurulmasına lüzum hâsıl olmuş ve bu maksatla murakabeye memur olan elemanların teftiş turnelerinin ve adedlerinin artırılması suretiyle hizmetin matlup gaye ve neticeyi husule getirecek bir şekilde ifasını temin için geçen sene alınmış olan tedbirlerin devamı zaruri görülmektedir. Bu itibarla devir ve teftiş harcırahı olarak yapılacak masraf karşılığı geçen seneye nazaran 63 000 lira fazlasiyle teklif olunmaktadır.

Fasıl : 3 - Madde : 1

Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahlarıyla tahsil ve tedavi masrafları

Demiryollarının muhtaç olduğu teknik elemanların yetiştirilmesi gayesiyle bu mesleğin muhtelif branşlarında tahsil görmek üzere ecnebi memleketlere gönderilmiş olup 1944 malî yılında da tahsillerine devam ettirilecek olan talebelerle bu yıl içinde yeniden gönderilmesi mukarrer bulunan talebelerin senelik tahsisatları tutarını, okul ücretleri ve muhtemel sıhhi masraflarını ve bu sene içinde yurda dönecek olanların dönüş harcırahlarını karşılamak üzere 200 000 lira tahsisat istenmektedir.

1943 yılında ecnebi memleketlerde tahsilde bulunan talebe adedi berveçhi âtidir:

	İsviçre'de	Almanya'da	Yekûn
Cer dairesi namına	30	21	51
Yol dairesi namına	7	—	7
Malzeme dairesi namına	1	—	1
	—	—	—
Yekûn	38	21	59

1944 yılında bunlara ilâveten gönderilmesi tasavvur edilenler de :

	İsviçre'ye	İngiltere'ye	Yekûn
Cer dairesi namına	16	14	30
Yol dairesi namına	10	10	20
	—	—	—
Yekûn	26	24	50

Bunlara Hükümetçe kabul edilen miktarda aylık tahsisatın seneliği ile harcırahları, senede iki aylık tahsil ve muhtemel sıhhi masrafları karşılığı olmak üzere tahsisatları hesaplanmıştır.

Fasıl : 23 - Madde : 2

Ecnebi mütehassısların ücret, masraf ve harcırahları

Hali hazır icabı yeniden mütehassıs getirilemeyeceğinden mevcut ve müstahdem bulunanların ücretleri karşılığı olarak bu madde ile 45 000 lira tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 3 - Madde : 3

Yüksek Mühendis Mektebi ile Teknikokuldaki idare talebesinin masrafları

Devlet Demiryolları İdaresine yüksek mühendis, mühendis ve fen memuru gibi elemanlar yetiştirmek maksadiyle 1943 malî yılı içinde Yüksek Mühendis Mektebi ile Teknik Okulda okuttu-

rulmakta olup bu sene gönderileceklerle birlikte adedi (108) yüz sekize baliğ olacak talebenin bir senelik mektep masrafları, muhtemel arış farkı nazarı dikkate alınmak suretiyle hesap edilmiş olduğundan bu madde tahsisatının geçen seneye nazaran 23 600 lira arttırılmasına lüzum görülmektedir.

Fasıl : 4 - Madde : 1

Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye

İçinde bulunduğumuz dünya buhranının doğurduğu ağır şartlar altında her türlü mahrumiyetlere katlanmak suretiyle normalin üstünde bir mesai ve enerji sarfeden ve zaman zaman tekevvün etmekte olan tabii hâdiselerin tesiriyle husule gelen sel tahribatı, heyelân, kar ve saire gibi ârızaların izalesi ve zelzelelerin vukua getirdiği hasarların süratle tamir edilerek münakalâtın inkıtaa uğramasını temin için feragtala çalışan ve takdire değer gayretler gösteren Demiryolları memur ve müstahdemlerinin bu gayretlerinin devamını teşvik ve idare ile irtibatlarını takviye eylemek gayesiyle içlerinden takdire lâyük görüleceklerin ikramiye ile taltifleri için geçen sene kabul buyurulmuş olan tahsisat aynen teklif edilmiştir.

Fasıl : 4 - Madde : 2

Kömür tasarruf ikramiyesi

1943 malî yılı için alınan tahsisat kâfi geldiğinden bu sene için de aynı miktar tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 4 - Madde : 3

2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tazminatlar

Devlet demiryollarının aktif personeline nizamnamenin tâyin eylediği esaslar dahilinde verilmekte olan hizmet tazminatının karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak istenmektedir.

Fasıl : 4 - Madde : 4

2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tâli ücretler

Tahsisatlar nizamnamesi mucibince ev kirası, su doldurma ücreti, fena hava tahsisatı, gişe temsiliyye ve fazla mesai, munzam tahsisat namlarıyla bunlara mustahak personel'e verilmesi icabeden tâli ücretlerin karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 5

4178 sayılı kanunun 3 ncu maddesi mucibince verilecek çocuk zammı

Dört ve daha fazla çocuklu olan memur ve müstahdemlere verilmekte olan çocuk zammı karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatı gerek idareye yeniden intisap ve gerekse doğum sebebiyle çok çocuklu memur adedi artmış olduğundan 1943 malî yılı zarfında (20 000) yirmi bin lira munzam tahsisat alınmış ve 1944 yılı için de munzam tahsisat ile baliğ olan miktarın aynı olmak üzere 222 000 iki yüz yirmi iki bin lira talep olunmaktadır.

Fasıl : 4 - Madde : 6

4178 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek yakacak zammı

Rakımı 1 500 ve daha yukarı olan mahallerde daimî memuriyetle vazife gören memur ve müstahdemlere verilmesi gereken yakacak zammı karşılığı geçen senenin aynı olarak bu madde ile teklif edilmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 1

Memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum bedeli

Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin resmî elbise giymeğe mecbur tutulan memur ve müstahdemlerinin her birine senede verilecek birer kat elbise, bir çift ayakkabı ve iki senede bir palto, ayrıca işçilere ikişer tulum ile yol amelesine köylü tipi elbisenin parasız olarak verilmesi kabul buyurulmuştur. Gerek yeknasaklığı temin ve gerekse bunun neticesi olarak himaye ifade eden tedbirlerin

bilhassa bugünkü ağır iktisadi şartlarla mücadele eden memurların ahvali ruhiyesi üzerinde iyi tesirler icra etmekte ve verim kabiliyetlerini arttırmakta olduğu görülmüştür. Her cihette mühim faideler tevhit eden bu tedbirlerin eenebi demiryollar müesseselerinde olduğu gibi bilûmum memurlara teşmili lüzumlu görülmekte ise de bunun bu sene kısmen olsun tatbikine çalışılacaktır. Bu itibarla bu maksadın temini için 750 bin ve 1943 yılında elbise verilmesi kabul edilen personel'in elbise fiyatlarında husule gelen tezayüt sebebiyle de 905 bin ki, ceman 1 692 000 lira olmak üzere fasıl tahsisatında bir fazlalık teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 2

Tekaüt, dul ve yetim maaşları

4178 sayılı kanun gereğince verilmesi lâzım gelen fevkaâde zam da dâhil olduğu halde tekaüt, dul ve yetim maaşlarının karşılığını teşkil eyliyen bu madde tahsisatı 1943 malî yılında yapılan beş yüz liralık münakale de nazarı dikkate alınarak 1 750 lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 5 - Madde : 3

2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatiyle mâlûliyet karşılığı

2454 sayılı Tekâüt Sandığı kanununun beş ve altıncı maddeleri gereğince daimî ve müseccel memur ve müstahdemler ücretlerinden yüzde beş nispetinde kesilmekte olan tekaüt aidatının muadili ile yüzde yarım nispetinde mâlûliyet karşılığı olarak idarece sandığa ödenmesi icabeden para bu tertipten karşılanmaktadır. Geçen sene bütçesiyle alınmış olan tahsisatın münhaller sebebiyle tamamen sarfedilemediği görülmüş olduğundan bu sene için 128 000 lira noksaniyle 1 372 000 lira tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 4

İdare hizmetinden çıkarılanlarla kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilecek tazminat

İdare hizmetinden çıkarılanlara veya kazaya uğrıyanlarla kazaya uğrıyarak ölenlerin vârislerine tahsisatlar nizamnamesi hükümleri dâhilinde verilecek tazminat karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif edilmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 5

Sanat Okulu masrafları

Gerek muharrik ve müteharrik ve gerekse bileümle edevatın tamirlerini yapan atelye ve depoların sanatkâr işçi ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle tesis edilmiş bulunan Eskişehir Sanat Okulunun talebe adedinin geçen sene beş yüze çıkarılması ve ayrıca Sivas'ta nehari olarak ikinci bir Sanat Okulunun açılması düşünülerek 1943 malî yılı bütçesiyle bu tertipte ihtiyaca kâfi gelecek miktarda tahsisat alınmıştır. Sivas atelyesinde tabelerin nehari olması ve bu şekilde yapılacak tedrisatın verimli olamayacağı anlaşılmış olduğundan kurs halinde devam ettirilerek bu sene kapatılmasına karar verilmiştir. Eskişehir Sanat Okulu talebelerinin de tesisatın genişletilmemesi dolayısıyla tamamen leyli olarak okutturulması mümkün olamamış ve nehari şekilde devamı mecbur tutulan elli talebenin ise matlup evsafıta yetişemeyeceklerinden mahzuru mucip görülmüş ve bu suretle bu okulun talebe adedi bu sene dört yüz elliye indirilmiştir. Bu itibarla bu sene için bu maddeye geçen seneye nazaran 121 891 lira noksaniyle bir tahsisat talep edilmekte bulunmaktadır.

Fasıl : 5 - Madde : 6

Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdemlerin iâşeleriyle mükellef oldukları çocukların tahsillerinin temini için açılan pansiyonlar ve mektepler masrafı

Ara istasyonlarında ve ıssız yerlerde çalışan ve ekserisi az ücret almakta olan demiryöcülerinin idare ile olan rabıtalarını takviye eylemek aynı zamanda memleketimizin kültür sahasında ilerleme ve tekâmülüne yardım etmek mülâhazalarıyla bunların çocuklarının ilk tahsillerini yapabilmeleri için Eskişehir ve Konya'da birer talebe pansiyonları teşkil edilmiş ve çocuklar bu mahallerdeki maarif mekteplerinde okumak şartıyla idare pansiyonlarında iâşe, ve ibate ve ilbası temin edilmekte bulun-

muştur. Demiryolu şebekesinin genişlemiş olması itibariyle hattın diğer kısımlarında bulunan memur ve müstahdem çocuklarının da terbiye ve tahsilleri bakımından bu nevi yardımın şümülendirilmesi faydalı olacağı düşünülmüş ve bu maksatla Kayseri'de yüz çocuklu ve idare heyetiyle birlikte (120) mevcutlu ve İzmir'de (60) altmış çocuklu ve idare heyetiyle (75) mevcutlu iki orta talebe pansiyonunun açılması kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan Maarif mekteplerinin fazla mahmûl bulunması dolayısıyla idare memur ve müstahdem çocuklarının mahallî mekteplerde okutturulması müşkülleşmiş olduğundan pansiyon hâlinde bulunan Konya ve Eskişehir'deki bu müesseselerin de ücretleri idare kadro ve bütçesi dahilinden tesviye edilmek üzere kâfi talim ve terbiye heyetinin istihdamı suretiyle ilk mektep hâline ifrağı hususuna Maarif Vekâletinden müsaade istihsal edilmiş olduğundan önümüzdeki tedris yılından itibaren bu iki yerde, pansiyonlar birer mektep olarak faaliyete geçmiş bulunacaktır. Gerek yeni pansiyonların kurulması ve gerekse evvelce mevcut olanların mektep olarak teşkilâtlandırılması ve fiyat tereffüleri dolayısıyla bu tertipten yapılacak sarfiyat olarak artacağından geçen seneye nazaran bu tahsisat 302 000 lira fazlasıyla istenmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 7

Demiryolu Meslek mektebi ücret ve bilûmum masrafları

Demiryolları İdaresine meslekî malûmatla mücehhez memurlar yetiştirmek gayesiyle 1942 yılında Ankara'da tesis edilmiş olan lise derecesinde yatılı meslek mektebi 1943 yılında iki sınıflı olarak 240 talebesiyle faaliyette bulunmaktadır. Bu mektebin 1944 - 1945 ders yılında ilk defa üçüncü sınıfa geçecek talebelerin yerine birinci sınıf için alınacak olan 120 talebe ile birlikte mevcudu (360) üç yüz altmışa baliğ olacağı cihetle bu kültür müessesesinin masrafları da üçte bir nispetinde tezayüt edecektir. Masrafın artmasını icabettiren bu sebeplerden başka yiyecek maddeleriyle giyim eşyası fiyatlarındaki yükseliş nispetlerine göre asgarî ihtimaller gözönünde tutularak bu gibi zaruri ihtiyaçların tevhit edeceği masraf unsurlarında bittabi sarfiyatın artmasında mahsus bir tesiri haiz bulunmaktadır. Bu itibarla bu maddeden yapılacak masrafları karşılamak üzere geçen seneye nazaran 237 800 lira fazlasıyla 665 800 lira kadar bir tahsisata ihtiyaç görülmektedir.

Fasıl 5 - Madde 8

İlaçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım vesaiti nakliye sıhhi tedabir ve hastaneler masrafları (demirbaş, mefruşat hariç)

Devlet Demiryolları ve Limanları memur ve müstahdemleriyle ailelerine memurin ve müstahdemlerin talimatnamesinin kabul eylediği esaslar dahilinde bunların gerek idare sıhhi teşkilât ve müesseselerinde ve gerekse sair resmî ve hususi müesseselerde sıhhiyede tedavileriyle lâboratuvar tahlilleri, cenaze vesaiti nakliye ve sair sıhhi tedbirlerden tevellüt edecek ve trenlerde bulundurulan sıhhi imdat kutuları için yolcular hesabına idarece ihtiyar olunacak masraflar bu madde tahsisatından karşılanmaktadır. Şu kadar ki, ahvali hâzıra dolayısıyla ilaç ve sıhhi malzeme ve hastaneler iâşe maddeleri fiyatlarının yükselmesi sebebiyle 250 000 lira münakale yapılmış olup bu senede bu miktarın ilâvesiyle 750 000 lira tahsisat talep edilmektedir.

Fasıl : 5 - Madde 9

Demiryollar spor teşekküllerine yardım

İçtimai bünyemizde mühim yer almış bulunan spor faaliyetinde Devlet Demiryolları memur ve müstahdemleri kendi vasıtalarıyla vazife almış olması ve ayrıca 3530 sayılı Beden terbiyesi kanununun 21 nci maddesi hükümleriyle de mükellefiyet tahmil edilmiş bulunması itibariyle bu teşkilâta ait kadro ve masraf karşılıkları umum müdürlük bütçesinin taallûk ettiği tertiplerinden ilâve edilmiş ve bu madde tahsisatı yalnız muhtelif işletmelerdeki demir spor teşekküllerine nakdi yardım için teklif edilmekte bulunmuştur. Bu yardımın bu sene biraz daha fazla miktarda yapılabilmesi maksadıyla geçen seneye nazaran 1000 lira fazla tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 5 - Madde 10

Katarlarla deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahriki ile bilfiil alâkalı memur ve müstahdemlerin iâşe masrafları

1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair olan 4349 sayılı kanunun beşinci maddesiyle kabul buyurulmuş olup 1943 malî yılı Bütçe kanununun bağlı (H) işaretli cetvelde yer almış bulunan ve fevkalâde hallerin devamı müddetine münhasır olmak üzere idare memur ve müstahdemleri hakkında alınmış bir himaye tedbirinin intaç eylediği masraflar karşılığı bu tertibe ithal edilmiş bulunmaktadır.

Bu koruyucu tedbir katarlarda ve deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahrikiyle bilfiil alâkalı bulunan memur ve müstahdemlerin meccânen iâşe edilmelerini istihdaf eylemekte bulunmuş olup bunlara fiilen vazife gördükleri günlerde ve günde bir defa yemek yedirilmesine ve yemek pişirilemeyen yerlerde bu yemeklerin karşılığının aynen verilmesine dair olan mezuniyetin Demiryollar ve Limanları bütçesinde bu sene tevhit edeceği masraf miktarı; 12 000 kişi iâşe edilmekte olduğuna ve bir öğün yemeğin vasati maliyet fiyatı da 50 elli kuruş olarak tesbit edilmiş olduğuna göre 2 160 000 lira olması icabederse de münhaller ve muhtelif sebeplerle yukarıda sayılı hizmetleri fiilen ifa etmeyenler için iâşe masrafı tabii bahis mevzuu olamayacağından bunlara mukabil 160 000 lira noksanıyla iki milyon lira istenmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 11

4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları

4306 sayılı kanun mucibince bir defaya mahsus olmak üzere Hükümetçe memur ve müstahdemlerin kendilerine ve eşlerine verilmesi kabul buyurulmuş olan giyim eşyası bedeliyle masraflarından mütebaki kalan miktarın karşılığı olarak 500 000 lira, 1943 malî yılı bütçesinde bu tertipten tahsisat olarak vazedilmiş ve aynı malî yıl içinde bu miktar tahsisatın tamamen istimali tabii bulunmuş olduğundan bu sene bütçesinde mezkûr madde tay ve tahsisatı tenzil edilmiştir.

Fasıl : 6 -

Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları

Limanlarda gemilerden hamulenin deniz vasıtalarına aktarması ve bu vasıtalarından gemilere yükletilmesi ve demiryolu şebekesi üzerinde ticari eşyanın istasyon ve ambarlardan vagonlara yükletilmesi ve vagonlardan boşaltılması için çalıştırılan ve kadro karşılığı olmıyan muvakkat amele ve hamalların yevmiyeleriyle bu işlerin ihale suretiyle mütaahhitlere yaptırılması hallerinde ödenecek mebalîğ bu fasıl tahsisatından sarf ve mahsup edilmekte ve buna mukabil alâkahlardan alınan liman, rıhtım, hamaliye vesaire gibi ücretlerde ayrıca varidat bütçesindeki hususi tertibe irat kaydedilmektedir. Geçen sene ihtiyacı için bu tertibe mütehavvil olmak kaydiyle 1 400 000 lira tahsisat mevzu bulunmakta ise de yapılan fiilli masraflar 3 817 965 liraya yükselmiş olduğundan bu sene için bu tahsisat zaruri olarak 2 350 000 lira fazlasıyla teklif olunmaktadır. Bu nevi masrafların artmasına başlıca sebep, gerek bu hizmetlerin idarece yapılması ve gerekse mütaahhide yaptırılması halinde çalıştırılan amele ve hamal yevmiyelerinin ahvali hazıra dolayısıyla devamlı bir şekilde yükselmekte olmasıdır. Yükselen bu yevmiyelerin tevhit eylediği masrafları karşılamak üzere Devlet Demiryolları idaresi alâkahlardan almakta olduğu liman, rıhtım ve hamaliye gibi ücretlerin tarife vâhitlerini masrafları koruyabilecek bir hadde çıkarmak mecburiyeti bulunmaktadır. Bu itibarla geçen seneki iş hacmi esas tutularak ona göre tahsisat teklif olunmuştur.

Bap 2 - Şahsa ait olmıyan masraflar

Fasıl : 7 - Madde 1

Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile Demiryolları dergisine yardım

Bu tertip için geçen sene kabul buyurulan miktarın aynı olmak üzere 455 000 lira tahsisat teklif olunmaktadır. Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin bilûmum teşkilâtında kullanılmakta olan matbu evrak ve kırtasiye masrafı fiyatların yükselmiş ve yükselmekte bulunmuş olmasına

rağmen icabeden tasarruf tedbirleri alınmak suretiyle ihtiyaçların bu fasla mevzu tahsisatıyla teminine çalışılacaktır.

Fasıl : 7 - Madde 2

Binaların muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevât masrafları

Devlet Demiryolları ve Limanları İdaresinin en mühim ihtiyaçlarından olan kömür ve yağ gibi müstehlek madde sarfiyatı bu tertipten karşılanmaktadır.

Ereğli Havzasından alınan kömürler tamamen demiryollarının istediği evsafa teslim edilememekte ve bir kısmını tüvenan kömürü teşkil etmekte olduğundan bu müessesenin lokomotifleriyle atelyelerinde ve sair tesisatında sarfedeceği kömürlerden 360 000 tonu Ereğli ve mütebaki elli bin tonuna tekabül eden miktarı yani 100 000 tonu da linyit kömürü olarak alınması icabetmektedir. Bu miktarlardan daha fazla Ereğli ve linyit teslim edildiği takdirde bir miktar stok yapılması imkânı hâsıl olacaktır. Gerek yukarıda sözü geçen kömür ve gerekse idare hizmet binalarında sarfedilecek kok kömürü ile muharrik ve müteharrik edevat için kullanılan sürşof ve rezidü yağları ve sair müstehlek malzeme ihtiyacını karşılamak üzere bu madde hasılatı 25 000 000 lira olarak teklif olunmuştur.

Şu suretle bu tertipten yapılacak masraflar munzam tahsisat dâhil olduğu halde geçen seneye nazaran 3 095 460 lira miktarında tezayüt göstermesi yukarıda mucip sebepleriyle izah edildiği veçhile kömür sarfiyatının artmasından ve diğer müstehlek malzeme fiyatlarının yükselmiş bulunmasından ileri gelmektedir.

Fasıl : 7 - Madde 3

Bilet matbaası müstahdemleri ücret ve yevmiyeleri

Bu madde tahsisatı bilet tabii işlerinde istihdam edilen işçilere ait ücret ve yevmiyelerinin karşılığı olmak üzere geçen senenin aynı teklif olunmuştur.

Fasıl : 8 - Madde : 1

Demirbaş eşyanın bakım ve tevidi

Devlet Demiryolları ve Limanları İdaresinin elinde bulunan servet ve kıymetlerin hüsnü halde bulundurulması ve idamesi için yapılmakta olan bakım masrafları ile normal ömürlerini ikmal edenlerin yenilenmesi masrafları karşılığı olarak bu tertip için geçen seneye nazaran 68 660 lira miktarında bir fazla tahsisat istenmektedir. Bu gibi kıymetlerin günden güne yıpranmakta ve yerlerine de yenilerinin ahvali hâzıra dolayısıyla Avrupa'dan tedarik ve celbine imkân bulunamamakta olduğundan mevcutlarından fazla yıpranmış ve hattâ istimal mevkiinden kaldırılmış olanların bile istifadeli bir hale ifrağı ve istifade edilmelerine katî imkân bulunmayanların da yerlerine yenilerinin ikamesi zaruretinden ileri gelmektedir.

Fasıl : 8 - Madde : 2

Üst yapının bakım ve tevidi

Ray, travers ve küçük aksamları ile makaslar ve balâstan müteşekkil bulunan üst yapının bakımı ile tevit masraflarının karşılığı bu tertibe verilen tahsisattan temin edilmekte ve mahiyeti itibariyle el emeği ve malzemeden mürekkep bulunmaktadır. Önümüzdeki yıl içinde yapılacak olan bu gibi masrafların hangi hizmetlere taallük etmekte olduğu ve bu hizmetlerin nevilerine göre her birinin istilzam eyliyeceği masraf miktarı aşağıda gösterilmiştir. Geçen sene bu tertibe mevzu tahsisat el emeği ve malzeme fiyatlarının yükselmesi dolayısıyla ihtiyaca kâfi gelmediğinden munzam tahsisat istihsaline lüzum hâsıl olmuş ve neticede bu madde tahsisatı 16 117 000 liraya iblâğ edilmiş ise de bu sene yapılacak iş programı mucibince tamirat için lüzumu olan 115 000 normal, 5 000 makas, 5 000 köprü 2 000 dar hat traversinin temini zaruri olduğundan yalnız bunların bedeli 2 175 000 lira tutmakta olması ve 1943 yılında 7 - 8 liraya mal olan bir traversin 1944 yılında asgari 15 liraya tedarik edilebileceği anlaşılmış bulunması itibariyle mezkûr tahsisatın kifayet etmeyeceği tabiidir. Bu-

na 10 kilometrelik yol ferş malzemesi karşılığı da ilâve edilmek suretiyle 1944 malî yılı için bu tertibe alınan munzam tahsisat dahil olduğu halde 2 533 000 lira fazlasıyla 18 650 000 lira talep edilmekte bulunmuştur.

Ahşap traversle inşa edilmiş olan yeni hatların traverslerinin yenilenmesine mecburiyet bulunmakta olduğundan önümüzdeki yıl başlayacak olan bu ameliyeye mütâakırp yıllarda da devam olacaktır.

Binaenaleyh, geçen sene yeni hatlarda mevzuubahis bulunmayan travers tecdidi işinin bu seneki yol malzemesi ihtiyacını arttırmış olması itibariyle bu nevi masrafın da artmasını zaruri kılmaktadır.

Yol çavuş, çavuş muavini ve bekçi ücretleri	1 935 600
Yol amelesi ücretleri	8 322 355
Yol müstehlek malzemesi	750 000
Travers	1 500 000
Balâst	2 280 000
Yol alât ve edevatının tamir ve tecdidi	350 000
Kar siperleri inşaatı	250 000
İnşaata verilecek bakım masrafı	7 200
Yarma, imlâ, debuşe ve kar temizliği	1 120 000
Fevkalâde hâdiseler masrafı	350 000
Yol personeline ve ailesi efradına verilecek beş liralık zamlar	840 000
İaşe masrafları	944 845
	<hr/>
Yekûn	18 650 000

Fasıl : 8 - Madde : 3

Mebani ve diğer tesisatın bakım ve tecdidi (Elektrikli ve elektriksiz işaretler silolar, liman, rıhtım, iskele, menderek masrafları dâhil)

Demiryolu şebekesi üzerinde mevcut bilûmum mebanî, sınai, tesisat, tüneller, köprüler, viyadükler, menfezler, vagon kantarları, döner köprüler, telgraf hatları, limanlar iskelelerle sair tesisatın bakım ve tecdidi işleri dolayısıyla yapılacak masraflar bu tertipten karşılanacaktır.

Zelzeleler yüzünden demiryollarının yukarıda tadat olunan tesisatında ehemmiyetli hasarlar vukua gelmiş olduğundan bunlar esaslı bir surette tamire muhtaç bir durumda bulunmaktadır. Seyrüsefer emniyetinin temini bakımından demiryollarının en mühim hizmetlerinden birini teşkil eden sınai tesisatın bakım ve tecdidi işleri için icabeden tedbirlerin zamanında alınması zaruri görülmekte olduğundan gerek zelzele sebebiyle husule gelen hasarların tamiri ve gerekse limanların tahmil ettiği külfetler sebebiyle bu tertip için bu sene 5 500 000 lira tahsisat teklif edilmektedir.

Fasıl : 8 - Madde : 4

Muharrrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi

Devlet Demiryolları ve limanları idaresinin sermaye unsurlarından en mühimmini teşkil eylemekte bulunan muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi masrafları bu tertibe verilen tahsisatla karşılanmaktadır. Bu masrafları tevhit eyleyen hizmet mahiyeti itibariyle edevatın büyük, orta, cari tamirleriyle tabii ömürlerini ikmal etmiş bulunan herhangi bir kıymetin tamamen amorti edilerek aynı kıymete muadil olmak şartıyla yenisinin yerine ikamesi prensibine göre yapılacak tecdit işlerinden ibaret olup malzeme ve elemeginden teşekkül etmektedir.

1943 malî yılında olduğu gibi bu yılda da 22 000 000 tren kilometre yapılacağı nazara alınarak ona göre bütçe masrafları tahmin edilmiş bulunmaktadır. Geçen sene tren kilometresiyle lokomotif kilometresi arasındaki nispet her ne kadar 1,42 tahmin edilmiş ise de hakikî vavziyete göre bu farkın 1,50 nispetinde olduğu görülmüştür. Şu hale göre:

22 000 000 X 1,50 = 33 000 000 lokomotif kilometresine tekabül etmektedir. Büyük ve orta tamir görececek makineler için vasatı olarak 60 000 kilometre hesabıyla makine adedi 33 000 000/60 000 = 550 beş yüz elli adedi bulacak ve bunun 480 ni büyük ve 70 adedi de orta tamir görecektir. Halihazır vaziyet dolayısıyla malzeme ve elemeği fiyatlarındaki yükseliş lokomotif ve vagon bakım maliyet masraflarını da yükseltmekte olduğundan bu idarenin cer hizmetlerini gören atelyeleri de geçen sene olduğu gibi 1944 yılında da fazla mesai yaptırmak ve çift ekip çalıştırmak suretiyle randımanın aynen devamı temin olunacaktır. Ayrıca 950 yolcu ve servis vagonuyla (6 000) aded yük vagonu tamir edilecek ve Mudanya - Bursa hattı lokomotif ve vagon tamirâtı da 1943 yılında olduğu gibi devam edecektir. Motörlü trenlerin adedi artmış ve o nispette de mezkûr tren atelyesinin işi çoğalmış olduğundan masrafı da artacaktır. Geçen sene bu tertipten alınan tahsisatın gerek edevat adedinin artması ve gerek se fiyatların tahavvül etmesi sebebiyle kifayet etmeyeceği anlaşılmış olduğundan 2 831 012 lira miktarında munzam tahsisat alınmasına zaruret hâsıl olmuştur. Demiryolları edevat parkının bugünkü mevcudu muhafaza edemeyeceği ve bu yıl içinde bir kısım malzemenin daha ilâve olunması muhtemel bulunduğundan bu tertipten yapılacak masraflara karşılık olmak üzere 500 000 lira fazla istenmektedir. Fiyatların istikrar kesbetmemesi hâlinde masrafların yine munzam tahsisata ihtiyaç gösterecek şekilde artması tabii görünmektedir.

Bu maddelerden yapılacak masrafların nevi ve mahiyetleri itibariyle miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Lokomotifin büyük tamir masrafı	480 × 10 500 =	5 040 000
Lokomotifin orta tamir masrafı	70 × 5 000 =	350 000
Atelye ve depolarda lokomotiflerin cari tamirâtı		3 398 400
Yolcu ve servis vagonlarının tamiri	950 × 1 310 =	1 244 500
Yük vagonunun tamiri	6 000 × 310 =	1 860 000
Mudanya - Bursa hattı loko ve vagon tamiri		53 600
Motörlü trenlerin tamiri		116 000
Haydaruaşa - Ankara İzmir ve Sirkeci elektrik santrallerinde lokomotif ve vagonlara yapılacak tamirat		70 000
Atelye ve depolarda yolcu vagonlarının cari tamirâtı		810 000
Atelye ve depolarda yük vagonlarının cari tamirâtı		750 000
Depoların müteferrik masrafları		1 200 000
İşçi ve ameleye verilecek yemek masrafı		2 142 500
Yekûn		17 035 000

Fasıl : 8 - Madde 5

Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları

Parasız işe edilmekte olan memur ve müstahdemlerin gıda maddeleri ihtiyaçlarının bir kısmı idare arazisi ve fidanlıklarından istihsal edilmekte olan maddelerle karşılanmakta ve daha müsait şartlarla maledilmektedir. İstihsal için yapılacak masraflarla her türlü zayıat karşılığı ve bu işlerde çalıştırılan müstahdemlerin yevmiye ve ücretleri bu tertipten ödenmek üzere geçen sene alınan tahsisatın aynı teklif edilmiştir.

Fasıl : 8 - Madde 6

Bilûmum deniz vasıtalarının bakım ve tecdidi

Devlet Demiryolları ve limanları idaresinin 1943 mali yılı bütçesinde 8 nci faslın 3 ncü maddesine mevzu tahsisattan karşılanmış bulunan liman deniz atelyeleri memur ve müstahdemleriyle işçilerinin ücretleri ve makineli, makinesiz deniz vasıtalarının bakım ve teedit masrafları bu yıl

bütçesinde ve aynı fasıl dahilinde ayrı bir maddede gösterilmektedir. Demiryollarının nihayet bulunduğu limanlar peyderpey Devlet Demiryolları idaresine devredilmekte olduğundan liman hizmetlerinin istilzam eylediği masraflar da artmaktadır. Şu suretle liman vasıtaları masrafını karşılamak üzere 1944 malî yılı için 750 000 lira tahsisat istenmektedir. Geçen sene diğer tahsisatın ve bilûmum deniz vasıtalarının bakım ve tecdit masrafı karşılığı olarak sekizinci fasılın üçüncü maddesine munzam tahsisatla birlikte alınmış olan tahsisat miktarı 5 626 000 liraya bâliğ olmuş olup ayrı ayrı maddelerde 624 000 lira fazfazlasiyle tahsisat talebinde bulunmaktadır.

Fasıl : 9 - Madde 1

Transit vagonlarının edevat tatili ve tamir ücreti ve kiralanan vagonlarla lokomotiflerin ve deniz vasıtalarının kira bedeli

Milletlerarası emtia ve eşya nakliyatı münasebetiyle Avrupa demiryolları idarelerinden memleketimize gönderilen vagonların tahliye ve tahmili için kaldıkları zamana münhasır olmak üzere tediyesi icabeden tatili edevat ücretiyle 8 . XI . 1943 tarihinde yapılan bir kira mukavelenamesine müsteniden Alman Devlet Demiryollarından alınan 320 yük vagonu ve 43 lokomotifin kira bedeli karşılığı bu tertipten temin olunmaktadır.

1943 malî yılı yarısından sonra kiralanan mezkûr vagon ve lokomotiflerin kira bedelinin tediyesine zaruret hâsıl olması üzerine bu maddeye 838 000 lira munzam tahsisat alınmıştı. Mevzu bahis kira mukavelesinin 3 ncü maddesi mucibince 1944 takvim yılı sonunda Almanya'ya iadesi icabeden lokomotiflerin son iki ay kiradan istisna edilmiş olması itibarıyla bunların 1944 malî yılı 5 ayı için kira bedeli hesap edilmiş ve ayrıca deniz vasıtaları kiralananması maksadıyla de bu tahsisat 1 270 000 lira olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 2

Semplon Ekspresi açığının Türkiye hissesi

Semplon Ekspresinin muhtemel açıklarından ve trafik mümessil idaresi olan Fransız Demiryolları Millî Şirketin temsil masraflarından Türkiye Devlet Demiryollarına isabet eden hissenin katiyetle tesbiti mümkün olamadığından bu madde tahsisatı geçen sene olduğu gibi aynen teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 3

Mücavir Demiryollarına verilen rödövanlar

Memleketimizle hemhudut olan mücavir devletlerden Sovyet ve Frango Elenik Demiryollarıyla Cenup Demiryolları arasındaki komşuluk münasebetlerini tanzim eden mukavelenemelerin hükümlerine göre tediyesi meşrut olan rödövanlar geçen sene olduğu gibi 8 000 lira olarak istenmiştir.

Fasıl : 9 - Madde : 4

Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları

Beynelmilel demiryolu münakalâtını tanzim eden ve bu münasebatın doğurduğu alacak ve borçları tasfiye eden demiryolu idareleri takas bürolarına iştirakimiz sebebiyle Milletlerarası kabul ve tanzim olunan anlaşma esasları dahilinde tahakkuk eden borçların ödenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı geçen sene gibi 6 000 lira olarak talep olunmuştur.

Fasıl : 10 - Madde : 1

İrat getiren emlâkin resim ve vergileri

Bu madde tahsisatı geçen sene kâfi geldiğinden bu yıl için de aynı miktarda istenilmiştir. Esasen mütehavvil bir tahsisat olarak istimal olunmaktadır.

Fasıl : 10 - Madde : 2

Kazalar neticesinde ölenlerin vârislerine mâlûl kalanlara, gerek nakil esnasında ve gerek emanet odalarına tevdi olunduktan sonra hasar ve ziyaa uğrıyan eşya sahiplerine verilecek tazminat

4341 sayılı kanunla kabul edilen esaslar dairesinde zâyi eşya sahiplerine, beyan edilen kıymet üzerinden tazminat verilmesi icabetmekte olduğundan gerek bu gibi ve gerekse ölen veya mâlûl ka-

lanlara verilecek tazminat karşılığı olan bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak 200 000 lira teklif olunmaktadır.

Fasıl : 10 - Madde : 3

1042 sayılı kanunun 43 ncü maddesi gereğince verilecek borçlar

4306 sayılı kanun mucibince memur ve müstahdemlerin kendileriyle eşlerine gelirlerinin miktarına göre verilmesi kabul edilmiş olan giyim eşyası bedelinin bir kısmı 1942 malî yılı bütçesinden ödenmiş ve geri kalan kısmının karşılığı olarak da 1943 malî yılı bütçesinin beşinci faslının on birinci maddesine 500 000 lira tahsisat konulmuştur. Bu masraf senesi içinde tamamen tahakkuk etmemiş olduğundan Devlet Demiryolları ve Limanları Teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunun 43 ncü maddesi, senesi geçtikten sonra üçsene zarfında tahakkuk eden düyunat tahakkuk ettiği senenin bütçesine masraf kaydedilerek tesviye olunmasını âmir bulunmakta ise de bu masrafın bu suretle ödenebilmesi yine alâkalı tertibine tahsisat konulmasıyla mümkün olacağından bu maksatla 1944 malî yılı içinde tahakkuk edecek bu nevi masrafları karşılamak üzere 250 000 lira tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 10 - Madde : 4

Eski seneler borçları

Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin Teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun 43 ncü maddesi mevzuunun dışında kalan bazı borçların ödenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı bu hususta olan talepler nazarı dikkate alınmak suretiyle 1943 malî yılına nazaran 4 400 lira fazla-yla 412 400 lira olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 10 - Madde : 5

Reddiyat ve aidat

Muhtelif seyahat acente ve büroları vasıtasıyla sattırılan biletlerin bedelleri üzerinden mukavele-
nameleri mucibince tediyesi meşrut komisyonlar, büyük ölçüde nakliyat yapanlara tenzilâtli tarifele-
rin koymuş olduğu esaslar dairesinde verilecek primlerle, aidatla istihdam edilecek memur ve müs-
tahdemler istihkakının tediyesine ve bazan tarifelerin yanlış tatbikinden mütevellit reddiyata mahsus
bu tahsisat mütehavvil olarak kullanılmaktadır.

Fasıl : 10 - Madde : 6

Devlet Demiryollarına intikal eden iskeleler varidatından mahallî belediye ve hususi idarelere tediyesi
lâzımgelen hisseler

Demiryollarının nihayet bulunduğu limanlar ve iskeleler; peyderpey Devlet Demiryolları ve Li-
manları idaresine devir ve intikal ettirilmekte olduğundan bu limanlarda bulunan iskelelerden ma-
hallî belediye ve hususi idareler tarafından işletilmekte olanlarının diğer bir teşekküle devri halinde
3004 sayılı kanunun beşinci maddesi mucibince bunların gayrisâfi gelirlerinden yüzde otuz nispe-
tinde belediye ve mahallî idarelere bir hisse verilmesi gerekmektedir. Bu kabîl tediyesi yapmak
üzere hususi bir tertip açılarak buraya tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 1

Posta, telgraf ve telefon ücretleri

Uzak merkezlerde bulunan teşkilât istasyonlarıyla edevat tevzii işlerinin tesrii için seri muha-
bere ve mükâleme vasıtalarından geniş ölçüde istifade edilmesi zaruri bulunmakta olduğundan bu
hal telefon ücretlerinin artmasını intaç eylemekle beraber posta, telgraf ve telefon idaresinin ta-
rifelerinde yaptığı değişiklik dolayısıyla yüzde otuz nispetinde muhâbere ücretleri ziyadeleşmiş
oldüğünden bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran 25 000 lira fazla tahmin edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 2

İlân ücretleri

İdarî ve kanuni lüzum üzerine halkın ıttılana arzedilmesi gereken ilân masraflarını karşılamak
üzere bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 3

Mahkeme masrafları ve serbest avukat ücretleri

Bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 4

Faiz, acyo ve akçe farkları

Milletlerarası nakliyatın icaplarından doğan idare borçlarının tesviyesi için bankalara verilmekte olan komisyon ve eyyamı müteehhire faizi ile elde bulunan esham ve tahvilât gibi menkul kıymetlerin terhini suretiyle para istikraz veya bunların iskontosundan mütevellit masrafları karşılamak üzere bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran 35 000 lira fazla tahmin edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 5

Bilûmum sigorta ücret ve sermayesi

Şebekemizin muhtelif mahallerinde sigorta edilecek kıymetlerin geçen seneye nazaran artmış olmasına binaen bu madde tahsisatı 30 000 lira fazlasıyla iki yüz bin lira olarak teklif olunmaktadır.

Fasıl : 11 - Madde : 6

Temsil masrafları

İdaremizin diğer müessesat ve teşkilâtla temas ve münasebetlerinden mütevellit temsil masrafları için geçen sene kabul buyurulan tahsisat aynen istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 7

Beynelmilel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafı

Beynelmilel demiryolu kongre ve teşekküllerine idaremizi temsilen iştirak edecek memurların masraflarına karşılık olan bu madde tahsisatı geçen sene kabul buyurulan miktarda istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 8

Pasif korunma tertibatı masrafları

Bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 9

Binalar icarı

İdarece büro ve sair hizmet evi olarak kiralanmasında zaruret bulunan mebani kiralalarının bu sene 16 200 lira fazla tutacağı tahmin edilmektedir. Bu fazlalık limanlardan alınan icara bağlı binalarla bazı işletme teşkilâtımızın bulunduğu mahal'erde idareye ait hizmet binalarının bulunmaması veya kifayêt etmemesi dolayısıyla hariçten hizmet binası isticarna mecburiyet hâsıl olmasından ileri gelmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 10

Müteferrik masraflar (Misafir kabul masraflarıyla idareye mensup olmyanlardan demiryolları için yararlıkları görülenlere verilecek mükâfat dâhil)

Devlet Demiryolları ve Limanları İdaresinin her sene bütçe kanunlarıyla alınan salâhiyete müsteniden Türk toprakları haricinde bulunan demiryol kısımlarında vazife gören bir kısım memur ve müstahdemlerimizle hastaneler başhekimlerinin ücretlerine ilâveten verilen tahsisat, Cumhuriyet bayramlarının yıl dönümünü tesit masrafları, misafir kabul, küşat resmi masrafları, idare memurlarının içmekte olduğu su paraları, yatakhaneler, servis vagonları çamaşırlarının yıkanma masrafları, tercüme; abone bedelleriyle fotoğraf ve matbu mevkuteler ve İzmir fuarına iştirak masrafları, vazife icarı olarak şehir dâhili yapılan nakliyatın otomobil, araba, otobüs ücretleri, evrakı müsbitenin nakil masrafları, hariçten mübayaasına zaruret bulunan takvim bedelleri ve mahiyeti itibarıyla diğer maddeler mevzuuna girmeyen sair masrafları ihtiva eden bu madde tahsisatı, limanların idareye raptı ve malzeme fiyatlarının yükselmesi üzerine geçen seneye nazaran 32 000 lira fazlasıyla teklifine zaruret hâsıl olmuştur.

Fasıl : 11 - Madde 11
Gayri melhuz masraflar

Mahiyet ve miktarlarının bütçenin tanzimi sırasında tâyinine imkân bulunmamakla beraber sene içinde zuhuru muhtemel masraflarla Umumî Muhasebe kanununun 39 ncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince mahkeme ilâmına müstenit borçların alâkalı tertibinde tahsisatı bulunmaması veya bu tertiplere münakale imkânının olamaması hâlinde bu maddeden ödenebilmesi için geçen sene kabul buyurulan tahsisat bu sene de aynen teklif edilmiştir.

Kısım : 2

Fasıl : 12

Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfası karşılıkları

Hususi kanunları mucibince mübayaa olunan demiryol ve liman şirketlerinin mukavelenamele-
rinde tâyin edilen senelik taksitleri bu fasıl tahsisatından ödenmektedir. Bu sene ödenecek miktar
aşağıda gösterilmiştir.

Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana demiryolları ile Haydarpaşa limanı ve Şark Demiryollarının bir senelik taksiti	İsviçre Fr. 11.059.009.09 ÷ 3.26 = 3.392.334.08
İzmir - Kasaba ve temdidi demiryolu şirketinin senelik taksiti	Fransız Fr. 12.665.000.00 ÷ sabit = 319.823.20
Aydın demiryolu şirketinin senelik taksiti	Sterlin 146.440/-/- × 524 = 767.345.60
Emarjman	
Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana demiryolları ile Haydarpaşa Liman Şirketinin emarjman mas- rafları	10 000
Aydın demiryolu şirketinin emarjman masraf- ları	5 000
Şark Demiryolu şirketinin emarjman masrafları	2 850
	<hr/>
	17 850
	<hr/>
	4 497 352.88
Muhtemel kur farkları ve sair masraflar	100 647.12
	<hr/>
	4 598 000.00

Kısım : 3

Yeni inşaat ve servet tezyütleri

Fasıl : 13

Demirbaş tezyidi

Devlet Demiryolları ve limanları idaresinin sermaye ve servetlerini teşkil eden kıymetlerden demirbaş eşya, alât ve edevat her sene bütçesine konulan tahsisat ile peyderpey tedarik edilerek bu kıymetlere ilâve edilmekte ve bu suretle idare serveti günden güne artmaktadır. Bu sene bu tertipten yapılacak masraflar için geçen seneye nazaran bir buçuk milyon lira noksaniyle tahsisat talep edilmektedir. 1943 malî yılı bütçesinde bu tertibe mevzu bulunan tahsisatın dört milyon lirası Sivas atelyesinin lüzumlu tesisatı ile tevsi ve takviyesi için satın alınacak takım ve tezgâhlar bedeline karşılık tutulmuştur.

Ahvali hazırda dolayısıyla bu malzemedan bir kısmının siparişine ancak imkân hâsıl olmuş bulunduğu ve teslimatı da 1944 malî yılı içinde vâki olacağı cihetle önümüzdeki malî yıl içinde ödenecek miktarı karşılamak üzere kâfi tahsisat alıkonulmuştur.

Bu tahsisat ihtiyacın ehemmiyet ve miktarına göre şu suretle tevzi edilecektir:

Sivas atelyesi tezgâhları takımı ve teçhizatı	2 500 000
Dikimevi için dikiş makineleri vesaire	200 000
Vagon muşamba ve seyyar telgraf makinesi, yatakhaneler için karyola ve teferruatı	252 885
Hastahaneler ve sıhhat teşkilâtı için	100 000
Meslek Okuluna	5 000
Atelye ve depolarla cer servisleri ihtiyacına karşılık	530 104
Yol servisi için	256 345
Mersin ve İskenderun limanları	10 000
Tesellüm şefliğine lüzum olan lâboratuvar vesair alât ve edevat ile malzeme daire-sinin diğer demirbaş eşya ihtiyacı için	147 484
Matbaa atelyesi tesisatının tevsi	56 500
İşletmeler ihtiyacı	22 551
Merkez daireleri için	69 131
	<hr/>
	4 150 000

Fasıl : 14 - Madde : 1

Muhtelif yeni inşaat, tesisat ve istimplâk masrafları

Gerek şirketlerden satın alınan hatların noksan veya değiştirilmesi gereken tesisatını ikmal etmek ve gerekse yeni inşa edilen hatların tamamlayıcı tesis ve inşa ihtiyaçlarını karşılamak üzere tespit edilen program mucibince bu yıl yapılacak muhtelif işler için üç milyon lira tahsata ihtiyaç vardır.

Fasıl : 14 - Madde : 2

Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat

Fidanlıklar ve ziraat işleri için bu sene yapılması lüzumlu olan lojmanlarla fidelerin muhafazasına mahsus serler vücade getirilmesi için bu sene için de yapılacak masraflara karşılık olarak geçen sene olduğu gibi (50 000) lira tesisat teklif olunmaktadır.

Fasıl : 15

3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrrik ve müteharrik edevat bedeliyle gümrük resmi ve sair masraflar

Mezkûr kanunlarla verilen mubayaa salâhiyetlerine istinaden valö ile akdedilmiş bulunan mukavelename mücibince 1942 ve 1943 malî yılları içinde teslim edilemeyen altı adet motörlü trenin 1944 yılında teslimi teahhüt edildiğinden bunların bedeli ile gümrük, sigorta masraflarına karşılık olarak (900 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 16 - Madde : 1

3980 sayılı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları

Franstzlar hesabına İngiltere'de inâl edilen 650 yük vagonu için akdedilen mukaveleye tevfi kan idarece ödenmesi lâzım gelen ve siparişin mütebaki kısmını teşkil eden yüz yük vagonundan 1943 malî yılı içinde 9 adedi gelmiş ve geri kalan 91 vagonun 1944 yılında geleceği tahmin edilmekte bulunmuş olduğundan bu vagonlar bedelinin yüzde kırkı ile sair masraflarını karşılamak üzere (227 500) lira tahsata ihtiyaç vardır.

Fasıl : 16 - Madde : 2

3980 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince istimal edilecek kredinin itfa ve faiz karşılığı

Yukarıdaki maddede mevzu bahis muharrrik ve müteharrik edevat bedeli olarak İngiliz kredisinden ödenipte önümüzdeki yıl içindeki tediyesi icabeden hazine bonolarının faiz ve itfa karşılığını teşkil eden (510 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 17 - Madde : 1

4515 sayılı kanun gereğince girişilecek taahhütlere mukabil verilecek bonoların itfa ve faiz karşılığı Mezkûr kanunun birinci maddesinde tadat edilen hizmetlerin ifa ve muktazi malzemenin tedarik ve mubayaası için girişilecek taahhütlere mukabil Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî idaresi tarafından mütaahhitlere verilecek bonolardan 1944 malî yılı içinde ödenecek olanlarının itfa ve faiz karşılığı olarak 7 000 000 lira teklif edilmektedir.

Fasıl : 17 - Madde : 2

Gümrük resmi ve muamele vergisi karşılığı

Yukarıki maddede yazılı taahhütlere istinaden yabancı memleketlerden getirtilecek eşyadan 1944 malî yılı içinde memleketimize ithal edilecek olan kısmına tererrüp eden gümrük resmi ile muamele vergisinin dörtte birine isabet eden miktar olup butertibe tahsisat olarak istenmektedir.

Kısım : 4

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları

Fasıl : 18 - Madde : 1

Ücret ve yevmiyeler

4187 sayılı kanunla yüklenen mükellefiyetler karşılığı da dâhil olduğu halde işletmenin personel ücret ve yevmiyeleri 119 710 lira tahmin edilmiştir.

Fasıl : 18 - Madde : 2

Sair umumî masraflar

Transit işletmesinin umumî masraflarıyla personelin iâşe masrafları karşılığı olarak bu madde ile 200 000 lira tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 19

1715 sayılı kanunun sekizinci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek itfa karşılığı

Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin bütçe masraflarının tezayüdü nispetinde artan Cumhuriyet Merkez Bankası yüzde bir itfa karşılığı olarak bu yıl ödenmesi icabeden miktar 237 604 lira fazlasıyla 1 287 108 liraya baliğ olmaktadır.

Bütçe varidat kısmı mucip sebepleri

Devlet Demiryolları ve Limanları İşleme Umum Müdürlüğü (teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun 2 nci maddesi mucibince) mülhak bir bütçe ile idare olunduğu ve mülhak bütçelerin sarfiyatı muvazenei umumiye haricinde hususî varidatla temin edileceği cihetle bütçenin ihzarında, varidat menbalarının ve bu menbalardan elde olunacak gelirin tasavvur edilen masraflar için istenen tahsisata tekabül edip etmeyeceğinin tetkiki ve buna nazaran icap eden tedbirlerin ittihazı zarurî bulunuyor.

Tesisatın vaziyetine, muharrik ve müteharrik edevatın mevcuduna göre yapılabilecek olan tren kilometrenin istilzam ettiği bircümle işletme masrafları ile beraber idare; elinde bulundurduğu büyük millî servetin devam ve bakası için lüzumlu olan bakım ve tecditlerle işletme inkişaflarının icap ettirdiği masrafları yapmak, müstehlek ve yedek malzeme ve demirbaş eşyanın temin ve tedarikindeki yahut tecdit ve tezyidine ihtiyaç görülen muharrik ve müteharrik edevatın mubayaasındaki, bilhassa bu malzemenin dış piyasalarda aranması mecburiyetinden mütevellit müşkülleri gözönünde bulundurarak stok tezyidine gayret etmekle mükelleftir. Yapılacak masrafları ifa edilen hizmet mukabilinde alınacak mebalikle karşılamak, başka bir ifade ile masraf ve varidat arasındaki tevazünü gözden kaçırmamak müessesenin başlıca vazifelerinden birini teşkil eder. Varidat ve masraf arasındaki tevazünün temin ve muhafazasından başka gelirin

yapılan masrafları dolayısıyla vukubulan tediyeleri tamamiyle karşılayabilecek bir hadde olması yani kasa ve banka mevcudu bakımından da idarenin müsbet bir naktî duruma sahip bulunması lâzımdır. Bu durum, stok tezyidi ve yeni malzeme mübayaası imkânlarının hüsnü istimal edilebilmesi için ilk şarttır. Binaenaleyh varidatın yalnız senelik işletme masraflarını karşılaması değil, aynı zamanda stok malzeme teminine de müsait olabilecek hadde varması icap eder. Ancak bu kabil imkânların ne dereceye kadar tahakkuk edeceği bidayetden tahmin edilebileceğinden bütçenin ihzarında esas itibariyle mübayaa selâhiyeti üzerinde durmak ve ileride doğacak imkânlara göre de tediyat ve tahsilât arasındaki nispeti idare lehine tadil için yine varidat menbaları üzerinde gerekli tedbirlere müracaat eylemek doğru olur.

Bütçe tevazünü bozulduğu yani işletme varidatı işletme masraflarını kapatamadığı müddetçe açık kalan miktarın devlet bütçesinden ikmâl olunacağı 1042 sayılı teşkilât kanununun 51 nci maddesinde tasrih edilmiştir. Devlet Demiryolları gibi âmme hizmeti görmekle beraber iktisadî karakteri haiz olan bir müessesenin bütçe açığı vermesi için ya rekabet ve iş kifayetsizliği sebebiyle tesisat ve vesaiti nispetinde faaliyette bulunmaması yahut gördüğü hizmetin maliyeti dununda kalan tarifelerle çalışmış olması lâzımdır. Rekabet tesirlerinden tamamen uzak bir şekilde karadaki yolcu ve eşya nakliyatının en büyük müteahhitliğini ifa eden demiryollarımız için, bilhassa bu günün şartları dâhilinde, iş noksanı bahis mevzuu değildir. Müessesenin nakliyat hacmi, nakil kapasitesinin en yüksek haddine çıkarılmış olmak itibariyle bütçe masraflarına tekabül etmesi gerekli bulunan varidat üzerinde yalnız hizmet maliyeti ve bu maliyete göre tesbiti icap eden tarifeler bakımından tevakküf etmelidir.

Devlet Demiryolları, ifa ettiği hizmetlere ait tarifeleri tesbit ederken işletme masraflarını Devlet Hazinesine yük olmaksızın karşılama ve büyük bir millî servet demek olan tesisat kıymetlerini hüsnü halde muhafaza ve idame endişelerinden mülhem bulunuyor. Filhakika Devlet, bir şirket idaresinin sermayedarlarına vermesi tabii olan kârdan sermayedar sıfatiyle ve hizmetin âmme menfaatleri için yapılmakta olması bakımından sarfınazar etse bile nakil maliyeti dununda kalacak bir faaliyete rıza gösteremez. Aksi halde yapılacak hizmet işletme bütçelerinde Hazine tarafından kapanması icabeden açıklar verecektir ki bu açıklar Devlete yeni varidat bulmak, başka bir ifade ile, vatandaşlara maddi külfetler tahmil etmek gibi neticeler doğurur.

İşletme masraflarının artışı karşısında idare, umumî iktisadiyat üzerinde menfi tesirler yapabilecek tarife tezyitlerinden daima kaçınmış, günün şartlarına göre makul ve haklı sayılacak ve malik olduğu inhisararı duruma göre kolayca tahakkuk edebilecek bir kâr teminine asla teşebbüs etmeksizin yalnız işletme ve tesisatı idame masraflarını karşılayabilen bir varidat elde etmekle iktifa eylemiştir. Aşağıda hülâsaten arzolunan son bir senelik tarife değişiklikleri bu ana prensipten mülhem bulunuyor. Büyük millî menfaatlerin vikayesi için Devlet Demiryollarının bir kısım nakliyatı maliyet dununda kalan tarifelerle ifa etmekte olduğu malûmdur. Bu kabil tarifeler üzerinde yapılan tadilâta yine nakil maliyeti dununda kalmış, nakil malitinin üzerindeki ücretlerle taşınan maddelere ait tarifelerin de umumî hayata olan tesirleri gözden kaçırılmamıştır 1944 malî yılı varidatına ait muhammen rakamları da bu ana prensibe göre tahlil ve mütalâa etmek icabeder. Beynelmîlel şartların iktisadi bünyemiz üzerinde hâsıl ettiği tesirler, 12 aylık bir işletme devresinin varidatını evvelki senelerin varidat vasatilerini ele almak suretiyle tahmine müsait olmadığından 1944 malî yılı muhammenatına en yakın aylar varidatı esas ittihaz edilmiştir. Varidat rakamlarının ve lüzumundan fazla bir ihtiyatkârlıkla küçültülmesi ne de fazla nikbin muhammenata yer verilmesi muvafık olur. Evveleminde içinde bulunduğumuz malî yılın ilk 6 aylık rakamlarına göre sene sonuna kadar elde edilmesi muhtemel varidatı nazarı itibara almak ve önümüzdeki malî yıl tahminlerinde bu rakamlardan istifade etmek bütçe tahminlerinin samimiliği bakımından tek doğru yol olarak görünmektedir. 1943 malî yılının ilk altı ayı içinde elde edilen varidat miktarları şunlardır:

Varidatın nev'i	6 aylık gelir miktarları Lira
Yolcu	19 738 037
Bagaj	504 249
Mesajeri	458 293
Seyrüseri	3 286 934
Seyrühafif	30 955 395
Muhtelif hâsılât	1 953 393
Haydarpaşa liman ve rıhtım gelirleri	1 135 361
Derince liman gelirleri	239 307
İskenderun limanı	431 344
Mersin limanı	189 309
İskeleler gelirleri	135 544
Otobüs ve kamyon işletmesi	99 735
Yekûn	59 126 901

İşletmenin 2 nci 6 aylık devresinde elde edilen gelir umumiyetle birinci devredekinin biraz dununda kalmakta ise de bu sene kış aylarının bir kısım nakliyatta duraklamalar ve azalmalar husule getirmeyecek surette iyi ceryan etmiş olması ve son aylar zarfında bazı tarife tedbirlerinin tatbikine geçilmiş bulunması 2 nci 6 aylık devrenin varidat bakımından daha verimsiz olmayacağına delâlet etmektedir.

1944 malî yılının aşağıda muhtelif varidat menbalarına göre tahlil edilen gelirinin, içinde bulunulan seneninkinin aynı olarak kabulü halinde varidat umumî yekûnu 120 milyon civarında bulunmak lâzımdır. Şu kadarki bir kısım tarife tedbirlerinin tatbikine son aylarda geçildiği için bu tedbirlerin varidat üzerinde müsbet tesirleri mahdut olmuştur. Yeni tarifelerin önümüzdeki bütün bir sene zarfında tatbik edileceği nazarı itibare alınırsa varidat umumî yekûnunun 127 milyona varması tahmin edilebilir. Ancak, işletmenin zaruri icaplarına cevap verebilmek için 130 milyon liralık bir masraf bütçesi yapmak zorunda kalan idarenin varidat menbalarından da buna tekabül edecek geliri elde etmek maksadiyle bazı tarife tedbirlerine müracaatı isabetli görülmüş ve bu tedbirler neticesinde bütçe varidat yekûnunun 130 milyon liraya yükseleceği anlaşılmıştır.

Tarife tedbirlerini işletme bütçesinde Hazine tarafından kapatılacak ve binnetice reperküsyonu bütün vatandaşlar üzerinde hissedilecek bir açık husule gelmesine mahal bırakmayacak şekilde ittihaz ve bu tedbirleri umumî iktisadiyat üzerinde enaz tesir edecek maddelere hasır ve kâr hadleri dâhilinde tutmağa itina eden Devlet Demiryollarının, 1944 malî yılının getireceği şartlar hazır duruma göre yapılan tahminleri aştığı takdirde, âmme hizmetini devamlı ve emniyetli olarak ifa edebilmek için yeni şartlara da bu yolda intibakı tabii bulunmuştur.

Varidatın tahlili:

Yolcu:

1943 yolcu geliri, ilk altı aylık tahakkuka göre 37 000 000 liradır. Banliyöler hariç olmak üzere yolcu tarifelerine yapılması kabul edilen % 15 zam ve yataklı munzam ücret tarifesinin vereceği gelir fazlasıyla yolcu gelirleri bu miktarın 7 milyon lira fazlasıyla 44 000 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

Bagaj, mesajeri, seyriseri ve muhtelif hasılat :

Bagaj, mesajeri, seyriseri ve muhtelif hasılat gelirleri bu senenin ilk altı aylık tahakkukları gözönünde tutularak :

Bagaj geliri 200 000 lira fazlasıyla 1 000 000,
Mesajeri geliri 250 000 lira fazlasıyla 950 000,
Seyriseri geliri 1 800 000 lira fazlasıyla 6 300 000 ve
Muhtelif hasılat geliri 2 750 000 lira fazlasıyla 3 500 000 lira olarak tesbit edilmiştir.

1943 ilk altı aylık muhammenatı ile tahakkukları arasındaki fark sene içindeki tarife zamlarından mütevellittir. Muhtelif hasılat gelirlerindeki farkın yüksek olması tahmil ve tahliye tarifeleri emsalinin dış piyasaya uyabilmesi için 6,3 ten 20 ye çıkarılmasından ve idarece görülen müteferrik hizmetlerin artmasından ileri gelmektedir.

Seyrihafif :

1943 seyrihafif gelir, ilk altı aylık tahakkuka nazaran 62 000 000 liradır. Tarife zamlarının getireceği fazla gelir nazarı itibare alınarak 68 000 000 lira tahmin edilmiştir.

Liman ve iskeleler :

Liman ve iskele gelirlerinin tahmininde 1943 ilk 6 aylık tahakkuku esas tutulmuştur. İdaremize yeni devredilmiş olan Samsun limanı için 220 000 lira senelik varidat tahmin edilmiştir.

Haydarpaşa liman gelirinin 1943 gelir muhammenatına nazaran bir mislinden fazla tahakkuku liman tarifesi emsalinin 5 den 10 a ve liman tahmil ve tahliye tarifesi emsalinin 5 den 20 ye çıkarılmasından ileri belmektedir.

Bu sene Mersin limanında tahmin edilen faaliyet olmadıktan ilk 6 aylık varidat tahmin edilen 110 000 lira noksan olmuştur. Buna mukabil Derince limanında faaliyet artmış ve bu limanda tarife emsali 5 den 10 a ve tahmil ve tahliye tarifesi emsali 5 den 20 ye çıkarılmış olduğundan, ilk 6 ayda 200 000 liraya yakın fazla varidat elde edilmiştir.

Tarife zamları ve işlemesi idaremize yeni devredilen Samsun iskelelerinin varidatı da gözönünde tutularak iskeleler gelirleri 100 000 lira fazlasıyla 400 000 lira tahmin edilmiştir.

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi tarifeleri bir misli arttırılmış olduğundan gelir bir misli fazlasıyla 200 000 lira tahmin edilmiştir.

Sıhhiye tevkifatı ve mütenevvi gelirler :

Mütenevvi gelir, ve memur kadrosunda mühim bir değişiklik olmadığından sıhhiye tevkifatı, bu seneninkinin aynı olarak mütetekabilen 840 000 ve 530 000 lira tahmin edilmiştir.

Tarife faaliyeti :

Yolcu tarifeleri :

1. Ankara, Haydarpaşa, Sirkeci ve İzmir banliyölerinde tatbik edilmekte olan yolcu tarifesi, mahdut kazançlı memur, müstahdem ve işçiler hususi tenzilâtlı seyahat kartlarıyla artış tesirinden hariç bırakılmak suretiyle 1 . II . 1944 tarihinde muteber olmak üzere değiştirilmiştir.

2. Esas tarifelerin nakil ücret emsalleri 1 . 8 . 1943 tarihinden itibaren (6,3) den (10) a çıkarılmıştır. Bu münasebetle, cenebi memleketlerdeki fuarlara gidip dönecek yolcuların bu tarifeden % 30 tenzilâtlı olan ücretleriyle dahilî sergilere gidip dönecek yolcuların keza bu tarifeden % 50 tenzilâtlı olan ücretleri artmıştır.

Bu değişikliğin 4004 numaralı kanun mucibince esas tarifeden 1/3 ücretle seyahat eden (Asker,

jandarma ve polis mensupları) yolculara da 1 . XII . 1943 den itibaren tesir etmiştir.

3. Ankara'da Cumhuriyet bayramında toplanacak ilmi kongrelerin üyelerine mahsus tenzilatlı muvakkat bir tarife ihdas edilmiştir. Bu tarifeden tıp ve matbuat kongrelerinin üyeleri istifade etmiştir.

4. Mersin - Mamure - İskenderun mıntaka tarifesinin ücretleri 15 . 9 . 1943 tarihinden itibaren arttırılmıştır.

5. Hat üzerinde bir çok yerlerde henüz bir istasyon ve gişe masraflarını karşılamayacak vaziyette bulunan köylerdeki halkın da seyahatlerini kolaylaştırmak için bu köylerde durdurulan trenlere kabul olunacak yolculara mahsus 1 . XI . 1943 den muteber tenzilli yeni bir tarife ihdas edilmiştir.

6. Ecnebi memleketlerden İzmir Fuarına gelip dönecek yolculara, yurt dışına giden ve yurt dışından gelen yolculara mahsus ücretlerden % 50 tenzilatlı olmak üzere ve 17 . VIII . 1943 tarihinden muteber bir tarife yapılmıştır.

7. Samsun - Çarşamba ve Mudanya - Bursahatlarında halkın demiryolu ile seyahatlerini teşvik için evvelce fevkalâde tenzilat yapılmıştı. Bu tenzilli ücretler 15 . IX . 1943 tarihinden muteber olmak üzere arttırılmıştır.

8. Erzurum hudut hatlarında tatbik edilen ücretler de 15 . IX . 1943 tarihinden muteber olmak üzere arttırılmıştır.

Eşya tarifesi :

1. 1 . VI . 1943 den itibaren beynelmil el eşya nakliyatına mahsus bir tenzilli tarife ihdas edilmiştir.

2. 1 . VII . 1943 den itibaren Türkiye - Irak doğru nakliyat tarifesi yapılmıştır.

3. Esas tarifelerin nakil ücret emsalleri 6, 3 den 10 a çıkarılmış ve bazı maddelere ait hususi tarife ücretleri 1 . VIII . 1943 en itibaren arttırılmıştır.

4. Hububat, kuru bakla, kuru bezelye, kuru bögürlee, kuru fasulya, mercimek ,nohut, zeytin tanesi, sabun, tuz, bulgur, odun kömürü hariç olmak üzere parça halinde naklettirilen eşyanın ücretleri 1 . VIII . 1943 tarihinden itibaren % 58 nispetinde arttırılmıştır.

5. İpek kozası, sigara, kıl, çöğen, pamuk, yün, yapığı, tiftik, deri, sisam, fıstık, zeytin tanesi, ay çiçeği tohumu, haşhaş tohumu, kendir ve keten tohumları, pamuk çiğidi, soya, aspir maddeleri vagon tonajının yarısı üzerinden ve işlenmemiş tütün, işlenmiş tütün tömbeki, her nevi kereste ve tahtalar, odun kömürü, rulo halinde gazete kâğıtları vagon tonajının üçte ikisi üzerinden ve miyankökü, boş fıç, boş teneke, boş küfe, boş sandık vagon tonajının 1/3 ü üzerinden ücrete tabi tutulmak üzere tam vagonlara inhisar ettirilen umumî tenzilli tarifeye ithal edilmiştir.

6. Kükürt, potas, göztaş, gibi zirai ilâçlar, ekmeklik ve yemlik hububat ve unları, zeytin küsbesi ve her nevi yağlı hububat küsbeleri, otobüs, tramvay, otomobil, suda, karada ve havada yolcu ve yük taşıyan bütün nakil vasıtaları hususi yolcu arabaları tam vagon şartına tabi ağır cisimler, mürsillere ait sarnıçlı vagonlarla nakledilen mayiat, cenaze nakliyatı, ziraat aletleri ve ziraat makinaları, maddelerin emsale tabi ücretleri maktu ücrete kalbedilerek muhafaza olunmuştur.

Ücretleri değişen diğer maddeler şunlardır :

1 . VIII . 1943 den itibaren :

7. Perakende nakledilen ağır cisimler ;

8. Fidan ve fideler

9. Memleket içi sergiler için nakledilen eşya ;

10. Memleket dışı sergiler için nakledilen eşya ;

11. Diğer demiryol idarelerinin idarî nakliyat eşyası ;

12. Gurupaj eşyası, Yapılmakta olan % 15 tenzilat kaldırılmıştır.

20 . IX . 1943 tarihinden itibaren :

13. Mesajeri, (Seyriseri ile nakledilen parça eşya) ;

14. Ot, saman, kuru mısır dalları, ağaç yaprakları, hububat sapları, hasırlar ;

1 . X . 1943 den itibaren :

15. Kok ve her nevi maden kömürleri ;

16. Odun ;

17. Bira ;

18. Hayvan ;

19. Krom ;

20. Maden cevherleri ;

21. Her nevi topraklar, çakıl taşı, kum, balast, somaki, mermer ve her nevi kıymetli taş parçaları ;

22. İçilecek âdi sular ;

23. Tuz, paçavra, çimento, toprak boya, ateş toprağı ateş tuğlası, ağaç kömürü (Bu maddeler yalnız tam vagon yükü eşyaya mahsus umumî tenzilli tarifeden istifade ettirilmek üzere hususi tenzilli tarifesinden çıkarılmıştır ;

24. İstasyonlarda kayıt muamelesi yaptırılmadan banliyö trenlerinde naklettirilen parça eşyalar ;

25. Palamut, çam kabuğu, mazı, keresteler ;

26. Parke taşları, kireç, kiremit, tuğla, demiryolu dekovil malzemesi, kâğıt kırıntıları, kemik, talaş gibi değersiz maddeler, cam kırıntıları ;

27. Paçavra, madeni borular, madeni direkler, ateş tuğlası ve ateş taşı (Seyrihafif birinci sınıftan seyrihafif ikinci sınıfa indirilmek suretiyle tenzilli tarife yerine sınıfları değiştirilmek suretiyle tenzilatı tabi tutulmuştur) ;

28. Trabzon - İran transit yolu eşya ücretleri (Bir misli zam yapılmıştır) ;

10.2.1944 den itibaren :

29. Para, esham ve kıymetli eşya (Bu nakliyata mahsus tarife yeniden tertip edilmiş ve mürsilerin yanında yapılan nakliyata, evvelce yapılmış olan % 5 zam kaldırılmak suretiyle tenzilat yapılmıştır) ;

30. 15.9.1940 dan itibaren Mudanya - Bursa ve Samsun - Çarşamba ve Erzurum hudut hatları umumî eşya nakliyat tarifeleri ;

31. 1.10.1943 den itibaren Samsun - Çarşamba hattında sahibi beraberinde naklettirilen parça eşya tarifesi.

Liman ve iskele tarifeleri :

1. Haydarpaşa ve Derince liman tarifeleri;

Tarife emsali hamaliye işlerinde 5 den 20 ye ve diğer hizmetlerde 5 den 10 a çıkarılmış ve yeni ücretlerin tatbikine 1 . 8 . 1943 tarihinde başlanmıştır.

2. İskenderun limanı hamaliye ücretleri, 1 . 3 . 1944 den itibaren bir misli arttırılmıştır.

3. İdare malî ve belediyelerle hususi muhasebelerden devredilen bütün iskelelere şâmil olmak üzere 15 . 12 . 1943 den muteber olmak üzere tevhidten yeni bir tarife yapılmıştır.

İskele müruriyesi, ving, manavra ve palamar işlerine dair olan bu tarifede tesbit edilen ücretler bazı iskelelerin bu işlere ait evvelki ücretlerinin üstünde veya altında kalmıştır.

4. Ana hatla Avrupa hattı arasında doğru nakliyatı temin için Haydarpaşa - Sirkeci arasında yapılmakta olan deniz nakliyatı ücretleriyle tevhit edilmiş liman ücretlerinden ibaret olan doğru nakil ücretleri 1 . 1 . 1944 den itibaren bir miktar arttırılmıştır.

Demiryolu ile ilgili hizmet tarifeleri:

1. Kaydiye, mükerrer vezin ve ardiye ücretleri emsalin 6 dan 10, tahmil ve ihraç ücretleri de emsalin 6 dan 20 ye çıkarılması münasebetiyle artmıştır.

2. Açık arazi ve hangar ücretleri;

3. Mürsillere kolaylık olmak üzere kira ile verilen örtü, zencir, halât ilâ... gibi vagon cihazları için 20 . 2 . 1943 den muteber olmak üzere yeni birtarife ihdas edilmiştir.

4. Demiryolu ile seyahat eden yolcuların yanlarında bulunan eşyalarına bırakılabilecek bir yer bulmaları için açılmış bulunan emanet odalarına mahsus tarife kıymet beyanı esasına göre yeniden tertip edilmiş ve 1 . 3 . 1944 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

Bütçe kanunu projesinin mucip sebepleri

Bütçe kanunlarının hükümleri bir malî yıl içinde yürürlükte kalabileceğine göre, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 Bütçe kanunu lâyihası da bu esas dairesinde ihzar edilmiş ve ancak umumî idarenin teşkilât ve vazifelerine dair olan kanunların, eşhas nakliyatına ait hükümlerinden bir kısmı muvakkat bir zaman için tatbik edilmiyerek bunların yerine, evvelki seneler Bütçe kanunlarıyla yeni hükümler ikame edilmiş olduğundan yalnız bu kabil hükümler 1944 Bütçe kanunu projesinde de yer almış bulunmaktadır.

Bu cihet işaret edildikten sonra her maddenin teklifi sebepleri aşağıda arz ve izah edilmiştir:

Birinci madde : Bu madde; Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı içinde ifa edeceği hizmetler karşılığı olan tahsisat yekûnunu tâyin ve tesbit eylemektedir.

Bu hizmetlerin nev'i ve mahiyetleriyle her birinin istilzam edeceği masraflar (A) işaretli cetvelde ve muhtelif tertipler dâhilinde fasıl ve madde itibariyle gösterilmiş ve geçen yıla nazaran vâkı fazla ve noksan taleplerin sebepleri de umumî mütalâa ve masraf bütçesi projesi mucip sebepleriyle ayrıca izah edilmiştir.

İkinci madde : Bu madde, 1944 malî yılı için tahmin edilen varidatın umumî yekûnunu göstermektedir.

Umumî idare gelirlerinin kaynakları ve her kaynaktan elde edileceği tahmin olunan miktarlar kanun projesine ilişik (B) işaretli cetvelde muhtelif tertipler dâhilinde irae edilmiş olup mer'î tari-

felerle varidatın seyirleri ve tahminlerin istinat ettiği esaslar ve gelir fazlalıklarının sebepleri varidat bütçesi projesinin mucip sebepleriyle ayrıca arz ve izah edilmiştir.

Üçüncü madde : Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunun tadili hakkındaki 1483 numaralı kanunun ikinci maddesinde; «Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur» denilmekte olduğundan bu hükme istinaden tanzim kılınan kadrolarla 3827 sayılı kanunda yazılı nakil vasıtaları, bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiş ve ayrıca işbu cetvelin sonuna, tatbikatı Umum Müdürlüğe bırakılan işler için salâhiyet ve mezuniyet ihtiva eden fıkralar eklenmiştir.

Memuriyet kadrolarına, 1943 yılına nazaran aded bakımından bir zam yapılmamış ve bilâkis bazı tenziller icra edilmekle beraber tahsisatta bir miktar fazlalık hâsıl olmuş ise de bu da yeniden bazı teşkiller vücade getirilmesinden ileri gelmiştir.

Dördüncü madde : İdareî umumiye tarafından işletilmekte olan demiryollarıyla diğer motorlû vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bilûmum varidat ve hasılatının, 1944 malî yılı zarfında da mevcut hükümlere tevfikân tahsil edileceğini göstermektedir.

Beşinci madde : Gerçi 4515 sayılı kanun, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne «Hat, köprü, liman, iskele, atelye, santral, istasyon, hangar, depo, emniyet tesisat ve teçhizatının ve şebeke üzerinde telefon hatları yaptırılması, kurulması, genişletilmesi, yenilenmesi ve kuvvetlendirilmesi ve muharrik, müteharrik vasıtalarla deniz vasıtaları ve takım ve tezgâh satın» alınması için 60 000 000 liraya kadar 1944 - 1953 yıllarına geçici taahhütlere girişmeğe mezuniyet vermiş bulunmakta ise de bu kanunun Büyük Millet Meclisi Münakalât Encümenince tetkik ve müzakeresi sırasında da işaret buyurulduğu ve hile Devlet Demiryollarının bugün işletmekte olduğu hatlarda gerek fennî ömürlerini bitirmiş olan ve gerek eksik bulunan muharrik ve müteharrik edevatın ve bunların yedek malzemelerinin bugünkü ihtiyaçlara vefa edebilecek dereceye getirilmesi için câri fiyatlara göre 150 milyon, istasyon, depo, ambar, muhabere şebekesi, hangar, hatların tahkimi ve yenilenmesi, kavuşak hatlarının çoğaltımı ve uzatımı ve saire gibi sabit tamamlayıcı tesisat için de aşağı yukarı yine o kadar paralık malzeme ve tesisata ihtiyacı vardır. Bugün mevcut hatlarımızın işletilmesi için bile altmış milyon liranın bir kaç mislinin tahsisine lüzum ve zaruret mevcut bulunmaktadır.

Gerek bu bakımdan ve gerekse mukabilinde uzun vâdeli bonolar alarak kısmî âzamî yabancı memleketlerden temin edilecek olan 4515 sayılı kanunda yazılı levazımı vermek ve işleri yapmak için bugünkü şartlar dahilinde çok nâdir talip zuhur edebileceği bakımından Devlet Demiryolları Umumî İdaresinin her sene Bütçe kanunlarında yer alan hükümlerin 1944 Bütçe kanununa da derecine lüzum ve zaruret görülmüş ve 1943 malî yılı zarfında elde edilerek aynı malî yıl içinde tahsisat kaydedilmemiş olan miktarlarla, 1944 malî yılı muhtemel fazlalı varidattan karşılanmak ve 13 000 000 liralık had dahilinde kalmak şartıyla bu kabîl varidatın, Umumî İdarenin bu yıl masraf bütçesinde açılacak hususi bir fasla tahsisat kaydı suretiyle maddede zikredilen miktarın istimalini mümkün kılabilmek için bu madde teklif olunmuştur.

Altıncı madde : Umum Müdürlük nakit muamelâtının tedviri ve imkân nispetinde kömür ve malzeme stoku yapılmasının temini maksadiyle teklif olunan bu maddede yükselen kömür fiyatlarıyla hemen daimî bir artış gösteren malzeme bedellerine nazaran salâhiyet miktarlarının kömür için 1 500 000 den 2 500 000 liraya ve malzeme için de 6 000 000 dan 7 500 000 liraya iblâğı ve ayrıca bu maksadın temini için de 10 000 000 liraya kadar kısa vâdeli câri hesap açmağa salâhiyet istenmiştir.

Yedinci madde : 1042 ve 1483 sayılı kanunlar mucibince şebeke üzerinde parasız veya tenzilâtlı ücretlerle seyahat hakkını haiz olanların listesi Bütçe kanunlarına raptedilmekte bulunduğundan

1944 yılı için de bu suretle seyahat hakkını haiz olanlar (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Maddenin diğer fıkraları, Teşkilât Kanununun eşhas nakliyatına ait hükümlerinden teklif edilen yedinci maddeye nazaran bu malî yıl içinde tatbikına lüzum olanlarıyla olmıyanlarını ifade etmektedir.

Sekizinci madde : Mahiyetleri itibariyle miktarlarını katî surette tesbit etmeğe imkân bulunmıyan masrafların sene içinde tediyelerini temin maksadiyle geçen senelerde olduğu gibi mütehavvil olarak istimali salâhiyeti istenilmekte bulunmuştur.

Dokuzuncu madde : Devlet Demiryolları idaresi hesabına Yüksek Mühendis mektebi ile Teknik okulda tahsilde bulunan ve 1944 yılı içinde yeniden gönderilecek olan talebenin mektep masrafları olarak tahakkuk edecek miktarların Maarif Vekâleti bütçesinin alâkalı tertiplerine tahsisat olarak kaydını temin etmek üzere bu madde teklif olunmuştur.

Onuncu madde : Devlet Demiryollarında taahhüdü veya sair suretle alâkası bulunanlara verileceği ve miktarının da Umumî idare encümeni tarafından tâyin edileceği 1483 sayılı kanunun sekizinci maddesiyle kabul olunan parasız veya nısıf ücretle veyahut tenzilâtlı ücrete tabi şebekeye mahsus karnelerin adedlerinin âzami miktarının tesbiti için bu madde teklif edilmiştir.

On birinci madde : 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri haricinde bir kısım müteferrik müstahdemlerin istihdamına lüzum hâsil olmuş ve bunların aded ve unvanı memuriyetleri, bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

On ikinci madde: 1042 sayılı kanunun 43 ncü maddesi mucibince ödenmesi icabeden borçlar karşılığı mevzu tahsisatın kifayet etmemesi hâlinde bu tertibe Maliye Vekâletince münakale yapılabilmesi için Umumî muvazeneye dâhil dairelerle diğer mülhak bütçeli idareler için kabul buyurulan şekilde olduğu gibi bir madde teklifinde faide mülâhaza edilmiş ve bu maksatla bu madde hazırlanmıştır.

On üçüncü ve on dördüncü maddeler : Bu maddeler kanunun yürürlüğe gireceği tarihle icra mercilerini göstermektedir.

Rapor

18 . V . 1944

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 malî yılı Bütçe kanunu lâiyhası tetkik edildi. Tetkikat neticesinde hazırlanan bu rapor:

- A) Kanuni hükümler;
- B) Varidat;
- C) Masraflar;
- D) Tarife;
- E) Personel vaziyeti ve teknik durum;
- F) Hesap vaziyeti;

Kısımlarını ihtiva etmektedir.

A. Kanuni hükümler

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 malî yılı Bütçe kanunu lâiyhası 14 maddeyi ihtiva etmektedir.

1 nci madde masraf, ikinci madde varidat miktarlarını göstermektedir.

3 ncü madde daimî memur ve müstahdemlerle nakil vasıtaları kadrolarına aittir.

4 ncü madde varidat ve hasılatın ne suretle tahsil edileceğini göstermektedir. Bu lâiyhaya geçen yıl bütçe kanununda mevcut olup Erzurum - Sarıkamış ve şuaabatı demiryolları için 1929 bütçesine bağlı (C) işaretli tarife ahkâmının devamına mütedair olan hüküm müteakip yıllarda da devam edeceğinden konmamıştır.

5 nci madde 1943 malî yılı zarfında elde edilip yılı içinde tahsisat kaydedilmemiş ve 1944 malî yılı muhtemel varidat fazlaları açılacak hususi bir fasla tahsisat kaydedilmek, bu tahsisat yetmediği takdirde bakiyesi müteakip yıllar bütçesinin alâkalı tertiplerine konacak tahsisatla ödenmek suretiyle 13 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhüdât ve sarfiyat icrası için Umum Müdürlüğe salâhiyet vermektedir.

6 nci madde, İdareye Maliye Vekilinin kefaleti altında kömür ve malzeme stoku yapmak için 10 milyon liraya kadar kısa vadeli istikrazlar akdine ve hesabı cariler açtırmaya mezuniyet ita etmektedir.

7 nci maddenin 1 nci fıkrası 1944 malî yılı zarfında Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde ücretsiz veya tenzilâtli ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanları tâyin etmektedir. 2 nci fıkrası Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun bazı maddelerinin hükümlerini talik etmektedir. Bu iki fıkranın bu kanundan mahiyetleri dolayısıyla çıkarılmaları muvafık olur. Bu lâiyhadan, 1943 malî yılı Bütçe Kanununun bu maddesinde mevcut bazı hükümler mahiyetleri nazara alınarak çıkarılmış bulunmaktadır. Mezkûr hükümlerin bu kanun lâiyhası mer'iyete girmeden evvel bir kararname mevzuu olacağı ifade edilmiştir.

8 nci madde, tadat ettiği mütehavvil masraflar için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdir-

de ilâveten ödenecek miktarı tediye için Umum Müdürlüğe mezuniyet verildiğini mutazammındır. Bu sene varidat ve masraf cetvellerinde hususi birer tertip açılmış olması dolayısıyla mütehavvil masraflar cetveline «F» başlığı altında «İskeleler varidatından belediye ve idarei hususiyelere verilecek hisseler» bendinin ilâvesi yerinde olur.

9 neu madde, Yüksek Mühendis Mektebi ile Teknik Okulda tahsilde bulunan İdare talebesi için masraf cetveline mevzu tahsisatın Muvazenei Umumiye Kanununun varidat bütçesine irat, Maarif Vekâleti bütçesindeki alâkalı tertiplere tahsisat kaydedileceğine dairdir.

10 neu madde, miktarının Umumî İdare Encümeni tarafından tâyin edileceği İdarenin teşkilât ve vezâifine dair 1483 sayılı kanunla belirtilen müsaadelerin adedine dairdir. Bu madde mahiyeti itibariyle İdare teşkilât ve vazifelerine ait kanunun hükmünü talik etmekte olduğundan burada yer almasının doğru olmadığı düşünülmüştür.

11 nci madde, Demiryolları Barem Kanununa tabi olmayan müteferrik müstahdemlerin kadrosunu vermektedir.

12 nci madde yenidir. Borç tertibine konan tahsisat kifayet etmediği takdirde borcun taallük eylediği hizmetlere tekabül eden tertiplerden Maliye Vekâletince münakale yapılp ödeneceği hakkındadır.

1042 sayılı Teşkilât Kanununun 43 nü maddesi senesi geçtikten sonra 3 sene zarfında tahakkuk eden borçlar için hususi bir hüküm koyduğuna göre bu maddenin vaz'ı ve dolayısıyla masraf cetvelinde tertip açılması ve tahsisat konması, esasında yerinde görülebilirse de, Teşkilât Kanununun yukarıda adı geçen maddesi değiştirilmeden doğru görülmemektedir.

13 ve 14 nü maddeler mer'iyet ve icraya mütealliktir.

1943 malî yılı Bütçe Kanununun 14 nü maddesi devamlı hükümlere taallük ettiğinden bu lâyhada yer alması doğru görülmemiş, çıkarılmış ve ayrı ayrı kanunlar halinde Meclise sunulmuştur.

B - Varidat

Umum Müdürlük 1944 malî yılı varidatını

1. Demiryolları işletme gelirlerinden	123 750 000
2. Limanlar ve iskeleler gelirlerinden	4 680 000
3. Sıhhiye tevkifatından	530 000
4. Mütenevvi hasılatından	840 000
5. Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirlerinden	200 000

Lira olmak üzere cem'an 130 milyon lira olarak tahmin etmiştir.

Bu miktar 1943 malî yılı varidat tahmini olan 106 milyon liradan 24 milyon lira fazladır.

1943 malî yılı içinde varidat ilk tahminini geçmiş, 10 ay içinde 118 021 617. 29 lirayı bulmuştur.

1. Demiryolları işletme gelirleri: Umum Müdürlük 1944 malî yılı Demiryolları işletme gelirini 123 750 000 lira olarak tahmin etmiştir.

İdare masraf bütçesi tahminatını yaparken 1944 malî yılı içinde 22 milyon tren kilometre yapacağını hesaplamaktadır. Bu hesap fazla iyimser görülmüştür.

Demiryollarımızda 1940 malî yılında 20 699 393 tren kilometre, 1941 malî yılında 21 100 087 tren kilometre, 1942 malî yılında 20 279 854 tren kilometre yapmıştır. 1943 malî yılı 9 ayı içinde 15 731 993 tren kilometre yapıldığına göre yıl sonuna kadar takriben 21 milyon tren kilometre yapılacaktır.

İdarenin 1942 malî yılında 25 milyon tren kilometre, 1943 malî yılında da 22 milyon tren kilometre yapmağı hedef tuttuğı halde tahakkuk ettiremediğı nazara alınarak 1944 malî yılı içinde 21 milyon tren kilometre yapılacağını kabul etmek daha doğru olur.

1943 yılı bütçesinde beher tren kilometre varidatı 4 lira 25 kuruş tahmin edilmişti. Bu kerre yaptırılan sesaplara göre bu miktar 5 lira 36 kuruşa yükselmiştir. Bu artış nakliyat ücreti tarifelerine 1943 yılı bütçesi yürürlüğe girdikten sonra muhtelif tarihlerde yapılmış olan zamlardan ileri gelmektedir.

Nakliyat ücret tarifeleri son vaziyetiyle 1944 malî yılının tamamı zarfında tatbik edileceğinden tren kilometre geliri 6 lirayı bulacaktır. Buna göre 1944 malî yılında demiryolları işletme gelirlerinin 126 milyon lira olacağı tahmin edilmiştir. Bu tahmin Umum Müdürlük tahmininden 2 250 000 lira fazladır.

2. Limanlar ve iskeleler gelirleri: Umum Müdürlük limanlar ve iskelelerin 1944 malî yılı içinde 4 680 000 lira getireceğini tahmin etmiştir. Bu miktar 1943 malî yılı muhammenatından 1 900 000 lira fazladır.

Limanlar ve iskelelerden 1943 malî yılı ilk on ayı içinde 3 717 151,40 lira hâsıl olmuştur. Bu seyre göre yıl sonuna kadar 4 460 581,68 lira hâsıl olacaktır. Bu fazlalık Haydarpaşa ve Derince'de liman tarife emsalinin 5 den 10 a, liman tahmil ve tahliye emsalinin de 5 den 20 ye çıkarılmış olmasından ileri gelmiştir.

1944 malî yılı içinde bir taraftan arttırılan tarife emsalinin bütün yıl tatbik edileceğine diğer taraftan idareye ahiren devredilen Samsun iskelelerinden 2 ay içinde 120 bin lira kadar gelir elde edildiğı düşünülerek 5 milyon liradan fazla bir varidat elde edileceğı düşünülebilirse de bu günün şartları itibariyle liman ve iskele faaliyetleri hakkında fazla nikbinliğe kapılmak ihtiyatlı bir hareket olmayacağından idarenin tahminini aynen kabul etmek doğru olur.

3. Sıhhiye tevkifatı: İdare 1944 malî yılı varidatını 530 bin lira olarak tahmin etmiştir. 1943 malî yılı muhammenatı aynı miktardadır. 1943 malî yılının ilk on ayı zarfında 661 081 lira hâsıl olduğuna göre yıl sonuna kadar bu tevkifat yekûnu 793 297 lirayı bulacaktır. Bu itibarla sıhhiye tevkifatının 1944 malî yılı içinde 793 297 lira getireceğini kabul etmek doğru olur. Bu tahmin idarenin tahminine nazaran 263 297 lira fazladır.

4. Mütenevvi hâsılat: istimalden iskart edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı, pansiyon gelirleri, sanat okulu gelirleri, binalardan alınacak kira ücretleri, faiz ve akça farkları ve müteferrik hâsılatın mürekkep olan bu kısım geliri 1944 yılı için idarece geçen yıl tahminatının aynı olarak 840 bin lira olarak tahmin etmiştir. Bu kısma 1943 malî yılının ilk on ayı içinde tahminatın fevkinde olarak 954 167,47 lira tahsilât kaydedilmiştir. Bu itibarla 1944 malî yılının mütenevvi gelirlerinin 1 milyon lirayı bulacağını kabul etmek muvafık olur.

5. Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri: Umum Müdürlük 1944 malî yılı içinde 200 bin lira gelir tahmin etmiştir. 1943 malî yılı muhammenatı 100 bin lira idi. 1943 malî yılının on aylık geliri 110 759,76 liradır. 1944 malî yılı varidat tahmininin geçen yıl hâsılatına nazaran bir misli kadar fazla oluşu bu yol üzerindeki nakliyat ücret tarifesinin bir misli arttırılmış olmasından ileri gelmektedir. Binaenaleyh tahmin yerindedir.

Yukarıdaki izahat telhis edilirse şöyle denebilir:

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı varidatı idarece tahmin edilen 130 milyon liradan 2 milyon 673 bin lira fazlasıyla 132 673 297 lira olarak tahmin edilmiştir.

C - Masraflar

Umum müdürlük 1944 malî yılında :

1. İşletme için	70 693 760
2. Mubayaa taksitleri için	4 598 000
3. Servet tezyidi için	16 187 500
4. Trabzon -İran transit yolu işletmesi için	319 710
5. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilecek itfa karşılığı için	1 287 128

Lira olmak üzere ceman 130 milyon lira masraftı olacağını tahmin etmektedir. Bütçe kanunu lâyihasının 5 nci maddesiyle varidat fazlası olduğu takdirde sarfına salâhiyet istenen 13 milyon lira da ilâve edilirse bu sarfiyat 143 milyon lirayı bulacaktır.

1943 malî yılı sarfiyatı, varidat bütçesinde karşılığı derpiş edilmiş olan 106 milyon lira; 12 milyon lirası da bütçe kanununun 5 nci maddesi ile varidat fazlası olduğu takdirde verilmiş sarf salâhiyetine müstenit olmak üzere 118 milyon lira tahmin edilmiştir.

1943 malî yılı mart gayesindeki vaziyete göre idare 1943 seensi tahsisatı	106 000 000
Munzam tahsisat	13 665 852
Bütçe kanununun 5 nci ve 8 nci maddeleriyle verilen salâhiyete müsteni- niden varidat fazlasından mevzu tahsisat	8 216 951
Nafia Vekâletinden alınan tahsisat	120 000

Lira olmak üzere ceman 128 002 803 lira tahsisat alınmıştır.

Bundan 94 060 934.03 lirası sarfedilmiş nisan ve mayıs aylarında kullanılmak üzere 33 941 868.97 lira bakiye kalmıştır.

1. İşletme masrafları: Bu kısım şahsa ait ve şahsa ait olmıyan iki türlü masraftı ihtiva etmekte olup bütçe masraf cetvelinin taksim ve tefrikine uygun olarak iki bapta mütalâa edilmiştir.

a) Şahsa ait masraflar : Ücret ve yevmiyeler, harcırahlar, ecnebi mütehasşislarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebelerin masrafları, memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım, tahmil ve tahliye ücret ve masraflarını ihtiva eden bu bap için 36 913 902 lira istenmektedir.

1943 malî yılında bu baba 32 100 000 lira konmuştur. Bilâhare 67 bin lirası harcırahlar, 20 bini tali ücretler için olmak üzere 87 bin lira munzam tahssat verilmiş ve bütçe kanununun 5 nci maddesiyle verilmiş olan salâhiyete istinaden tahmil ve tahliye ücret ve masrafları faslına 1 820 000 lira ilâve edilmiştir. Bu suretle 1943 malî yılı şahsa ait masraflar tahsisatı 34 007 000 lirayı bumuştur. Buna göre bu baba 1944 malî yılında konulması istenen tahsisat geçen yıl aynı baba konulan tahsistattan 2 906 902 lira fazladır.

Bu babın ücret ve yevmiyeler faslının daimî memur ve müstahdemler maddesi masraflarında Samsun liman ve iskele hizmetlerinin idareye devredilmiş olmasına rağmen kadro adedi arttırılmış hattâ cüzi bir miktar tenzil edilmiş olduğundan 1943 bütçesine nazaran kayde değer bir değişiklik olmamıştır. Mesken tazminatı 80 bin lira indirilmiştir. Muvakkat memur ve müstahdemler masrafı hizmet ücretlerinin artmakta olması ve nakli at u çalıştığı mevzîmlerde hizmetlerin daha iyi yapılmasını temin için 145 bin lira tezyid edilmiştir. Bu fasılda da bu sene yerinde küçük bir değişiklik yapılmıştır. Barem harici kullanılan ve kadroları (E) cetveliyle tesbit edilen müteferrik müstahdemler tahsisatı daimî memur ve müstahdemler tahsisatı arasında görülürken ayrılarak ayrı bir madde haline konmuştur.

Harcırahlar faslına istenen tahsisat muvakkat memuriyetler harcırahından 50 bin lira tenzil ve devri teftiş harcırahına teftiş kadrolarının arttırılması düşünöldüğünden 113 bin lira zam yapılmıştır. Netice itibariyle 63 bin lira fazladır.

Enebi mütehasıslarla sitajyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları faslı için; İngiltere ve İsviçre'ye daha 50 talebe gönderilmesi düşünüldüğünden geçen seneye nazaran 53 bin lira fazla tahsisat teklif edilmiştir.

Tali ücretler faslı tahsisatında bir değişiklik yapılmamıştır.

Bu babın yekûnunu kabartan memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım faslıdır. Bu faslın memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum bedeli maddesine 1 693 000 lira fazlasiyle 3 milyon lira tahsisat konulması istenilmektedir. İdarece melbusatın kimlere verileceği bir taahhütname ile tesbit edilmiş bulunuyor. Talimatnameye göre melbusat hareket, yol, cer memur ve müstahdemlerinden faal hizmetlerde çalışıp muayyen bir dereceye kadar ücret alanlara verilmektedir.

Tahsisat fazlalığında pahalılık unsurunun tesiri olmakla beraber bilhassa daha yukarı ücret derecelerindeki faal hizmetlerde çalışan hareket, yol, cer memur ve müstahdemlerine de melbusat verilmesini düşünülmekte olması âmildir. Tekaüt aidatı ve malûliyet karşılığı maddesine 72 bin, sanat okulu masrafları maddesine 48 109, pansiyonlar ve mektepler masrafları maddesine yeni pansiyon ve mektepler açılması düşünüldüğünden 132 bin, Demiryolu Meslek mektebi masrafları maddesine bu yıl için üç sınıf üzerinden tedrisat yapacağından 287 800, takriben 12 bin kişinin 50 kuruş üzerinden günde bir öğün iase masrafı için 295 250, tahmin ve tahliye ücret ve masrafları maddesine 530 bin lira fazla tahsisat talep olunmaktadır. Tekaüt, dul ve yetim maaşları, tazminat, sıhhat işleri spor teşkilâtı tahsisatlarında değişiklik istenmemiştir. Müteallik bulunduğu kanun hükmü bir defaya mahsus olduğundan memur ve müstahdemine elbise yardımı maddesine geçen sene konmuş olan tahsisat bu sene konmamıştır. Ancak senesi geçmiş 3 senelik borçlar hakkında aşağıda yapılan teklif kabul edildiği takdirde o maddeye konan 250 bin lira tahsisatın, bakiye elbise yardım bedeline ait olması itibariyle buraya nakli icabettir.

b) Şahsa ait olmayan masraflar 6 fasılda toplanmıştır. Bu fasıllar şunlardır: İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları bakım ve teedit masrafları, enebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri, her nevi vergiler, maddi mükellefiyet ve zarar ziyan tazminatı, müteferrik masraflar. İdare şahsa ait olmayan masraflar babına 1944 malî yılı için 70 693 760 lira tahsisat talep etmektedir. Bu baba 1943 malî yılı zarfında âdi bütçeye 50 634 000 munzam olarak 12 698 000, 52 Bütçe Kanununun 8 nci maddesinin verdiği salâhiyete müsteniden 92 bin lira ki, cem'an 63 424 000, 52 lira tahsisat konmuş olduğuna göre istenen tahsisat fazlası 7 269 708 liradır.

Bu babın işletme müstehlek malzemesi ve masrafları faslının matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeliyle Demiryollar dergisine yardım maddesinde 1943 malî yılı bütçesine nazaran değişiklik yoktur. Binaların muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshini mahrukut, yağ vesair müstehlek mevad masrafları maddesine kömür sarfiyatının vesair müstehlek malzeme fiyatlarının artmasından 3 095 460 lira fazla tahsisat istenmiştir.

Bilet matbaası müstahdemleri ücret ve yevmiyeleri maddesinde değişiklik yapılmamıştır.

Bakım ve teedit masrafları faslının demirbaş eşyanın bakım ve teediti maddesine bu eşyanın dışarıdan temin imkânları daralmış olduğundan teedit edilememeleri dolayısıyla fazla yıpranmışların bakım masrafları artmış olmasına binaen 68 660 lira fazla tahsisat talep edilmiştir. Üst yapının bakım ve teediti maddesine 2 533 000 lira fazla tahsisat teklif edilmektedir. Bu fark iş programına göre yapılacak işlere lüzumlu malzeme fiyatlarının artmasından ileri gelmektedir. Fiyat tereffüü vaziyetini vuzuhla ortaya koymak için 1943 malî yılında vasati 8 liraya mal olan traverslerin 1944 malî yılı zarfında 15 liraya tedarik edilebileceğinin idarece anlaşılması olduğuna işaret olunur. Mebani ve diğer tesisatın teediti maddesine deniz vasıtalarının bakım ve teediti masrafları başka maddeye konulduğundan, 126 000 lira noksan tahsisat istenmiştir. Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve teediti maddesine 499 988 lira fazla tahsisat talep olunmuştur. Bu maddede yazılı işlerin masrafı hesaplanırken idare 22 milyon tren kilometre yapacağını düşünmüştür. Varidat

kısımında da belli edildiği gibi idarenin 1944 maliyılı zarfında 21 milyon civarında tren kilometre yapabileceğini kabul etmek elde mevcut malûmata göre daha doğru olur. Bu esasa göre yapılan hesaptan bu maddé masrafları teklife nazaran 272 000 lira noksaniyle 16 863 000 lira bulunmuştur. Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları maddesinde değişiklik yoktur. Bilûmum deniz vasıtalarının bakım ve teçdidi maddesi 1944 yılı bütçesiyle ihdas edilmiştir. Bu masraflar 1943 yılı bütçesinde mebani ve diğer tesisatın bakım ve teçdidi maddesine konan tahsisattan karşılanıyordu. Bu maddeye 750 000 lira tahsisat konması teklif edilmiştir.

Encebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri faslıının transit vagonlarının edevat tatili ve tamir ücreti ve kiralanan vagonlar'a lokomotiflerin ve deniz vasıtalarının kira bedeli maddesine 48 000 lira fazla tahsisat istenmiştir. Semplon Ekispresinin açığının Türkiye hissesi, mücavir demiryollarına verilen rüdvanslar ve demiryolları ve takas büroları idare ve temsil masrafları maddelerinde değişiklik yapılmamıştır.

Her nevi vergiler ve maddi mükellefiyetler ve zarar ziyan tahminatı faslıının irat getiren emlakın resim ve vergileri, kazalar neticesinde ölenlerin vârislerine, mâfûl kalanlara, gerek nakil esnasında ve gerekse emanet odalarına tevdi olunduktan sonra hasâr ve ziyaa uğrayan eşya sahiplerine verilecek tazminat maddeleri tahsisatlarında değişiklik yoktur. Senesi geçmiş üç senelik borçlar maddesi bu sene ihdas edilmiştir. Bu borçların 1042 sayılı kanuna göre cari sene bütçesine masraf kaydı suretiyle taallûk ettiği tertiplerden ödenmesi lâzımdır. Bu maddeye 250 bin lira tahsisat istenmektedir. Yukarıda da izah edildiği gibi bu teklif Teşkilât Kanununun 43 ncü maddesi değiştirilmedikçe yerinde görülmemiştir. Eski sene borçları maddesi için 4 400 lira, reddiyat ve aidat maddesi için 88 bin lira fazla tahsisat talep olunmuştur. Devlet Demiryollarına intikal eden iskeleler varidatından mahallî belediye ve hususi idarelerine tediyesi lâzımgelen hisseler maddesi de yenidir. Bu hisseler şimdiye kadar cıbayet edilen varidattan ayrılıp ödenir ve bakiyesi varidata intikal ediyordu. Şimdi tahsilât tenzil edilmeden varidata geçtikten sonra bu maddeye mevzu tahsisattan ödenecektir. Teklif edilen tahsisat 100 bin liradır.

Müteferrik masraflar faslıının posta telgraf ve telefon ücretleri maddesine tarifelerde vukubulan tereffü dolayısıyla 25 bin lira fazla tahsisat teklif edilmektedir. İlân ücretleri, mahkeme masrafları maddelerindeki tahsisatlara ilâve yapılmamıştır. Faiz, acıyo ve akçe farkları maddesine idarenin malzeme ve kömür mübayaasına muhassas istikarz plafonlarının arttırılması talebiyle mütenasip olarak 35 bin lira fazla tahsisat istenmiştir. Bilûmum sigorta ücret ve sermayesi maddesi için idarenin servet tezayüdü nazara alınarak 38 bin lira fazla tahsisat talep edilmiştir. Temsil masrafları beynelmilel demiryolu kongrelerine iştirak masrafı, pasif korunma tertibatı masrafları maddeleri tahsisatlarında fark yoktur. Binalar icarı maddesi tahsisatının bazı yeni binalar kiralınmasına lüzum hâsıl olduğundan 8 700 lira arttırılması teklif olunmaktadır. Müteferrik masraflar maddesine bazı liman ve iskelelerin idareye raptı ve fiyat tereffüleri dolayısıyla 32 bin lira fazla tahsisat kosması istenmiştir. Gayrimelhuz masraflar aynen bırakılmıştır.

2. Satın alınan demiryollarının ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları vesair masrafları: Bu kısma 1943 malî yılına nazaran bilhassa 7 496 lira eksiği ile 4 598 000 lira teklif edilmektedir.

3. Yeni inşaat ve servet tezayüdatı: Bu kısım demirbaş tezyidi, inşaat ve tesisat masrafları, 3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mübayaâ edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi vesair masrafları, 3980 sayılı kanun gereğince yapılacak masraflar ve 4515 sayılı kanun gereğince girişilecek taahhütler olmak üzere 5 fasıldan müteşekkildir. Bu kısma 16 187 500 lira tahsisat istenmiştir. Geçen yıl verilen tahsisat yekânı 10 182 800 liradır. Bu tahsisattan, mübayaâ mukavelelerinin büyük bir kısmının imal ve nakil müşkülâtı yüzünden zamanında ifa edilememiş olması dolayısıyla eîzi bir kısmı kullanılabilmiştir. Bu yıl istenen tahsisat geçen yıla nazaran 6 004 700 lira fazladır. Bu farkın nelerden ileri geldiği aşağıda izah edilmiştir:

Demirbaş tezyidi faslıına 1943 malî yılına göre bir buçuk milyon lira noksan tahsisat istenmiştir.

Bunun sebebi günün şartları itibarıyla ithalât imkânları daraldığından konulmuş olan tahsisatın ezi bir kısmının kullanılabilmiş olmasıdır.

İnşaat ve tesisat masrafları faslının muhtelif yeni inşaat, tesisat ve istimlak masrafları maddesine program mucibince yapılacak işler gözönünde tutularak 82 800 lira fazla tahsisat talebi vardır. Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat maddesi için istenen tahsisat geçen senekine aynıdır. 3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mübayaaya edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeliyle gümrük resmi vesair masraflar maddesine Valö müessesesi ile münakit mukavele hükümleri henüz yerine getirilmediğinden geçen sene tahsisatı aynen istenmiştir.

3980 sayılı kanun gereğince yapılacak masraflar faslının mübayaaya edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeliyle sair masraflar maddesine bu hususta münakit mukavele hükümlerinin küçük bir kısmı yerine getirilmiş olduğundan 22 bin lira eksik tahsisat konulması istenmektedir. İngiliz kredisinden mübayaaya edilen muharrik ve müteharrik edevat bedeli itfa ve faiz karşılığı maddesine bilhesap 260 bin lira fazla tahsisat talep olunmuştur.

4515 sayılı kanun gereğince getirilecek taahhütler faslı bu kanun 1943 mali yılı içinde meriyete girdiği için yeni açılmıştır. Bu faslın bonoların itfa ve faiz karşılığı maddesine 7 milyon, gümrük resmi ve muamele vergisi karşılığı maddesine 350 bin lira konulması teklif edilmiştir.

4. Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları: Bu kısma ücret ve yevmiyeler maddesine 1.290 lira noksan, sair umumî masraflar maddesine 12 bin lira fazla olmak üzere geçen yıla nazaran 10 710 lira fazlasıyla 319 710 lira tahsisat istenmektedir.

5. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası itfa karşılığı: Mahsus kanunu esasî dâhilinde yapılan hesaba göre bu kısma geçen yıla nazaran 237 627 lira fazlasıyla 1 287 128 lira tahsisat teklif edilmiştir. Yukarıdaki teklifler kabul edilirse tenzilâtın % 1'ini nispetinde bu fasıl tahsisatının da indirilmesi lâzımdır.

D - Tarife

İdare, işletme masraflarının artması dolayısıyla 1943 mali yılı içinde de tarifelere mükerrer zamlar yapmak mecburiyetinde kalmıştır. Masraf artışına işçi ve malzeme fiyatlarının artması sebep olarak gösterilmektedir. Bu yüzden idare tarife zamlarına rağmen 1942 yılı içinde 13 milyon liralık bir zarar kaydetmiştir. Fiyatlar artmakta devam ederse yeni tarife zamlarına intizar zaruri görülmüştür.

İdare, kömür, odun, zirai ilâçlar, bira, hububat, küsbeler, krom, maden cevherleri, toprak, taş, su, ot, saman, ziraat âletleri, sebze, meyve, kavun, karpuz, boynuz, kemik, fidan, fide, pancar küsbesi ve emsali maliyet fiyatından aşağı tarifelerle taşınmaktadır. Türk - Bulgar ve Türkiye - Irak nakliyatı da maliyet altında tarifelerle yapılır. Askerî yolcu ve eşya da maliyet fiyatının altında nakledilmektedir. Posta nakliyatı ise meccanen yapılmaktadır.

Askerî yolcu nakliyatında son tarife arttırılmasından sonra hâsıl olan bir vaziyet dikkati çekmektedir. 4004 sayılı kanuna göre askerî nakliyat esas tarifenin 3 te bir ücretiyle yapılması gerekirken daha ucuz bir ücret üzerinden yapılmakta bulunmuştur. Askerî nakliyat ücretinin kanunun âmir bulunduğu hadde çıkarılması icabettiği mütalâa olunmuştur.

Posta nakliyatının meccanen yapılması ayrıca üzerinde durulmaya değer görülmüştür. Hiç olmazsa gelecek sene bu hale son verilmesi uygun olur.

Maliyet altında taşınan eşya listesinin de bir kere gözden geçirilmesi ve lüzumlu tadilatın yapılması yerinde olur. Maliyet altında ücretlerle veya meccanen yapılan nakliyattan idare yılında takriben 26,5 milyon lira zarar etmektedir. Bu zararın takriben 5 200 000 lirası askerî eşya, 5 440 000 lirası askerî yolcu, 1,5 milyon lirası da posta nakliyatından mütevellittir.

E - Personel vaziyeti ve teknik durum

İdare memur ve müstahdemleri ücret ve yevmiyelerini aldıkları fasıllar bakımından üçe ayırılırlar. Ücretlerini ücret ve yevmiyeler faslından alanlar, ücret ve yevmiyelerini masraf tertiplerinden alanlar, ücretlerini Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları faslından alanlar. Ücretlerini ücret ve yevmiyeler faslından alanların kadroları bütçe kanununa bağlı (C) cetvelinin buna müteallik kısmı ve (E) cetveliyle tesbit olunur. Bu fasıldan ücretlerini alıp ihtiyaç zuhur ettikçe umum müdürlük tarafından istihdam edilen muvakkat memur ve müstahdemler de vardır. Masraf tertiplerinden ücret ve yevmiyelerini alanlardan bir kısmı yine (C) cetvelinde taalluk ettiği kısımda gösterilmektedir. Diğer kısmı ihtiyaca göre yılı içinde umum müdürlükçe tesbit olunan kadrolara dahildir. Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi memur ve müstahdemlerinin kadrosu da keza (C) cetvelinin ayrı bir kısmından mevcuttur.

1944 malî yılı Bütçe kanun lâyihasına göre ücretlerini ücret ve yevmiyeler faslından alanlar 18681 i (C) cetvelinde 81 i (E) cetvelinde olmak üzere 18762 adettir ki, bu miktar geçen yıla nazaran 19 kişi noksandır.

Masraf tertiplerinden ücret ve yevmiyelerini alıp (C) cetveline dâhil olanların adedi 1919 kişidir. Geçen seneye nazaran 35 aded noksandır.

Ücretlerini ücret ve yevmiyeler faslının 1 nci maddesinden alıp (C) cetvelinin 1 nci kısmına dâhil kadrolardan 2734 ü münhaldir. Masraf tertiplerinden ücret ve yevmiye alıp (C) cetvelinin 2 nci kısmında görülen kadrolardan 608 i boştur. Ücretini Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi faslından alıp (C) cetvelinin 3 ncü kısmına giren kadrolarda da 20 münhal vardır.

İdarenin yabancı memleketlerde tahsilde 52 i talebesi vardır. Bu yıl 50 talebe daha gönderilecektir.

İdare emrinde halen çalışmakta olan 3 yabancı mütehassıs vardır. Bir yabancı mütehassısın celbi de derdesttir.

Yüksek Mühendis mektebinde ve teknik okulda bu sene gönderileceklerle beraber idare hesabına 108 talebe tahsil edilecektir.

İdarenin Ankara'daki Meslek mektebi mevcudu bu yıl 360 a çıkacaktır. Eskişehir'de 1943 malî yılı içinde 1 kaynak öğretim evi açılmıştır. Eskişehir Sanat okulu genişletilemediğinden nehari tedrisattan da umulan netice alınmamış olmakla talebe adedi 450 ye indirilecektir. Sivas Sanat okulunun kurulmasına maatteessüf imkân hâsıl olamamıştır.

İdare, memur ve müstahdemlerinin çocuklarına mahsus Konya ve Eskişehir'deki ilk mektep talebesi pansiyonlarını ilk mektep haline ifrağı düşünmektedir.

Yine memur ve müstahdem çocukları için Kayseri ve İzmir'de iki orta mektep talebesi pansiyonu açılmasını idare derpiş etmektedir. Kayseri 100, İzmir 60 talebe alacaktır.

İdarenin bir taraftan memur ve müstahdemlerine yardım, diğer taraftan personel yetiştirme bakımından ehemmiyetli olan bu talebe yetiştirme faaliyeti takdire değer bulunmuştur.

Memleket kara nakliyat ihtiyacının karşılanması için yılda 30 milyon tren kilometre yapılması lâzımdır. Elde, bu miktar tren kilometreyi yapacak vasıta maatteessüf yoktur. Umum Müdürlüğün lokomotif ve vagon ihtiyacını karşılamak için takdire şayan gayretler sarfederek yapımağa muvaffak olduğu mukavelelerin büyük kısmı halihazır şartlar dolayısıyla ifa edilememiştir. Bununla beraber 27 lokomotif, 380 vagon satın alınmak, 43 lokomotif, 320 vagon kiralanmak suretiyle memlekete ithal edilmiştir. 1944 malî yılında mukavelesi yapılmış 6 aded motorlu trenin ve 91 aded vagonun gelmesi unutulmaktadır.

Teknik miadını doldurmuş lokomotif ve vagon mevcudu dikkati çekecek miktardadır. Bu

mevzuda yapılması gereken işin büyüklüğü bu suretle anlaşılmış bulunmaktadır.

Atelyelerin faaliyeti memnuniyeti mucip bir haldedir. 1942 malî yılı içinde bütün atelyelerde 535 i büyük ve orta tamir, 194 ü küçük tamir olmak üzere 729 lokomotif tamir edilmiş iken 1943 yılının 11 ayı zarfında 555 i büyük ve orta tamir, 163 ü küçük tamir olmak üzere 718 lokomotif tamir edilmiştir. 1939 malî yılında ceman 309 lokomotif tamir edilmiş olduğu hatırlanırsa atelyelerin gösterdikleri faaliyetin öğülmeye lâyık olduğu anlaşılır.

Kömür vaziyetine kısaca temas faydalı görülmüştür. Demiryollarının muayyen evsafıta re-kompoze kömüre ihtiyacı vardır. İdare bu kömürü alamamaktadır. Verilen kömürün evsafı da yıldıan yıla düşmektedir. Demiryollarının 1940 yılında aldığı Ereğli kömürünün kül nispeti 9,16 iken 1943 yılında 10,92 ye çıkmış, kalorisi 7408 iken 7179 a düşmüştür. Biriketin kül nispeti 10,38 iken 11,63 e yükselmiş, kalorisi 7319 iken 7148 e inmiştir. Linyitin kül nispeti 15 ten 18 e varmış, kalorisi 4500 de kalmıştır. 1944 yılında kül nispeti artmış Ereğli 12,10, biriket 13,29, linyit 20 ye çıkmıştır. Kalorilerde Ereğli'de 7060, birikette 6953 e inmiş, linyitte değişmemiştir.

Bu suretle 1940 da verilen kömür kompozisyonuna nazaran 1943 te verilen kömür kompozisyonu farkı yüzünden bin ham ton kilometreye 66,86 kilogram kömür sarfedilirken 80,17 kilogram kömür yakılmıştır. Bu hesaba göre kompozisyon farkı yüzünden 38 bin ton fazla kömür yakılmaktadır. Kömür kompozisyonunun kötülüğü bir çok mahzurları yanında mühim miktarda bir kömürün taşınması külfetini de demiryollara tahmil etmektedir.

Demiryollarının balast durumu % 47 nispetinde eksiktir. Bu noksanın 15 senede tamamlanması için yılda 300 bin metre mikâp balast koymak lâzımdır. Hattı bugünkü halinde tutmak için 285 bin metre mikâp balast koymağa ihtiyaç vardır. Buna göre 585 bin metre mikâp balast döşenmelidir ki halen buna imkân görülmemektedir.

Hatlarda değiştirilmesi gereken 570 bin travers vardır. Bunun 420 bini normal hatlarda, 150 bini dar hatlardadır. Hattı normal vaziyette tutmak için 1944 malî yılı içinde değiştirilmesi icabeden travers adedi 127 bindir. Takviye maksadiyle yol malzemesi değiştirilmesi icabeden hat tulü 2346 kilometredir. Normal ârıza, kaza, aşınma dolayısıyla tebdili lâzımgelen komple yol malzemesi de 10 kilometredir. 1943 yılında hatlara 123 555 metre mikâbı balast konmuştur. 215 bin metre mikâp balast ta ferşe âmadedir. 156 bin travers yenilenmiş, 55 bin traversle tahkim işi programdadır. 12 150 metre poz yapılmıştır. 1944 malî yılı içinde programa göre 132 travers değiştirilecektir. 10 kilometre komple yol malzemesi, 100 kilometre hat değiştirilecektir. 1943 malî yılında üst yapıda bazı yenilikler yapılmış, bazı tesis ve tevsiiler vücade getirilmiştir. Cer atelyeleri daha fazla yedek aksam imaline müsait hale getirilmiş, yeni tezgâhlar ilâvesi suretiyle verimi arttırılmıştır.

Eskişehir atelyesinin tevsi kararlaştırılmış olup tevsiat işlerine başlanacaktır. Lokomotif ve vagon imal edecek fabrikaların inşa ve tevsi projeleri üzerinde durulmaktadır.

1943 malî yılında 1942 malî yılına nazaran yolculardan ölü ve yaralı nispeti azalmış, personel ve sair eşhas ölü ve yaralı nispeti artmıştır. Müsademe ve drayman adedi de tenezzül etmiştir. Emniyet vasıtalarının noksan bulunduğu hatlar üzerinde kazaların azalması personelin gösterdiği dikkate mütevakıf olması dolayısıyla teşekkür borç bilinir.

F. Hesap vaziyeti

1942 malî yılı bilânço kâr ve zarar hesaplarının tetkikinde bir yıl evveline nazaran sabit tesisatın 19 100 843,19 lira artarak 473 026 066,75 lira olduğu muharrrik ve müteharrik edevatın 16 659 845,10 lira çoğalarak 70 204 754,72 lirayı bulduğu, demirbaşın da 1 170 738,86 lira fazlaşarak 11 457 590,52 liraya vardığı bu suretle sermayenin 36 931 427,15 lira tereffüle 554 668 411,99 liraya yükseldiği

görülmüştür. Stok malzemedeki 12 463 144,05 liradan 19 530 741,45 liraya çıkmak suretiyle 7 067 597,40 lira bir artış kaydetmiştir.

Sermaye hesabının idarece mukassatan ödenmekte olan hat bedellerini ihtiva etmesi dikkati çekmiştir. Hakikî sermaye vaziyetinin anlaşılması bakımından taksite bağlanıp henüz ödenmemiş olan kıymetlerin sermaye hesabından çıkarılarak ayrı bir hesaptan gösterilmesi doğru olur.

Nâzım hesapta gösterilmesi icabeden bazı hesapların bilânço yekûnuna ithal edilmiş olması bu yekûnu kabartması hasebiyle yerinde görülmemiştir. Bu hesapların nâzım hesap başlığı altında toplanması muvafık görülmüştür.

Teedit sermayesinde 27 101 074,20 lira birikmiştir. Bu sermaye teknik mütalara göre ayrıldığından yılı içinde sarfedilmiş olması lâzımdır. Bu sermayenin mahalline sarfolunması temenni olunur.

İdare 1941 malî yılından 1942 malî yılına 30 milyon lira zarar devretmişken 1942 malî yılından 1943 malî yılına 43 milyon lira zarar devretmiştir. Bu 13 milyon lira zarar 1942 malî yılında işletme varidatının 86 814 186,29 lira işletme masraflarının 86 554 406,47 lira olup yekdiglerini ancak karşılamasından ileri gelmiştir.

Muhtelif borçlular hesabında görülen 22 510 620,68 liranın yarısından fazlasını Hazine, Millî Müdafaa ve resmî devairden alacaklar teşkil etmektedir. Bu günkü vaziyet bundan farklı değildir. İdarenin resmî devairden tarihi 1930 yılına kadar çıkmak üzere alacağı 12 680 758,08 liradır. İşletmenin selâmeti bakımından bu borçların ödenmesi için Hükümetin bir tedbir alması yüksek tetkiklerine arz olunur.

Trabzon Mebusu
Süreyya Anamur

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No. 72

Esas No. 1/203

22. V. 1944

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 malî yılı bütçesi hakkında Başvekâletin 29. II. 1944 tarihli ve 6/659 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası ve cetvelleri Encümenimize tevdi buyurulmakla Münakalât Vekili Ali Fuad Cebesoy ve Umum Müdürlük erkânıyla Maliye adına Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdür Muavini huzurlarıyla tetkik ve müzakere olundu.

Bugünkü fevkalâde halin memleket ekonomisi üzerindeki tesirleri altında bu idare durumunu ve günün icap ve zaruretlerine intibak bakımından çalışmalarındaki hususiyetleri etraflı olarak inceleyen Encümenimiz bunlar üzerinde geniş malûmat almış ve teklif edilen lâyiha ile buna bağlı cetvellerde bir takım değişiklikler yapmıştır.

I - Masraf bütçesi:

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün masraf bütçesi 1943 malî yılına nispetle 24 milyon lira fazlasıyla 130 000 000 lira olarak teklif edilmiş bulunmaktadır. İdarenin 1943 yılı içinde almış olduğu 13 665 852 liralık munzam tahsisat gözönünde tutulunca 1943 malî yılına nispetle fazlalık on buçuk milyon lira kadardır. Masraf bütçesi tahminlerinde, geçen yıl alınan munzam tahsisata ihtiyaç gösteren hizmetlere bu miktarlar yine ilâve edilmek ve işletme masraflarına tesir eden iktisadi âmiller de gözönünde tutulmak suretiyle muhtelif hizmetlere ait tahsisat bu yıl ihtiyaca uygun bir raddeye çıkarılmıştır.

Bu vesile ile, varidat tahminlerine de şâmil bir keyfiyet olmak üzere şuna işaret ede-

lim ki:

İdare geçen yılın ilk altı ayında 11 milyon tren kilometresi yapmıştır. Bunun içinde bulunduğumuz malî yıl sonuna kadar 22 milyon tren kilometresine çıkacağı tahmin edilmektedir. Bu tahminin bir miktar fazlasıyla tahakkuk etmek üzere olduğu bütçenin müzakeresi sırasında elde edilen on aylık neticelerden anlaşılmiş ise de memleketin fevkalâde haller içinde bulunması önümüzdeki yıl için de bunu 22 milyon olarak kabul etmenin ihtiyat icabı olacağı kanaatini vermiştir. Şu halde geçen yıldan itibaren trafikte az çok bir istikrar görülmektedir. Muhtelif masraf tertiplerinde husule gelen artışın sebepleri gerek Hükümetin mucip sebepler kısmında, gerekse bu bütçeyi Encümenimiz adına inceleyen raportörün raporunda izah edildiği için burada tekrarından sarfınazar olunarak bazı tertiplerde mühim görünen âmillere işaret olunmakla iktifa edilmiştir.

Masraf bütçesinin ilâve istiyen en mühim tertibi bakım ve işletme masrafları tertibidir. Demirbaş eşyanın, üst yapının, mebani ve diğer tesisatın, muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve teedidi, silolar, limanlar ve rıhtımlarla iskelelet masrafları ve bilûmum deniz vasıtalarının bakım ve teedidi gibi idarenin esas bünyesini teşkil eden hizmetleri ihtiva etmekte olan bu tertibe bu yıl 11 458 660 liralık bir ilâve yapılmak zarureti hâsıl olmuştur ki, esasen bütçenin % 54. 37 sini teşkil eden bu fasla yapılan ilâve geçen yıla nispetle % 6. 65 raddesinde bir tezayüt arz etmektedir. Çoğalma görünen diğer bir tertip de şahsa ait masraflar kısmıdır. Buradaki ziyadelik 4 900 000 lira akdardır. Bu kısım da bütçenin % 28. 40 nı teşkil etmektedir. Her iki tertipte, bilhassa işletme masraflarında husule gelen artışın başlıca âmilleri şunlardır:

Memleketteki fiyat yüksekliği neticesi olarak

1. İşçi ve amele ücretlerinin artması;
2. Memleket içinde tedariki zaruri malzeme fiyatlarının aynı sebeple yükselmesi;
3. Memleket dışından getirilen maddelerin maliyetlerinin yüksek olması;
4. Malzeme noksanlığı sebebiyle husule gelen geniş ihtiyaçları karşılayacak yeni tedbirler alınması için ihtiyari zaruri görülen külfetler;
5. İdarenin ihtiyacı olan kömürün arzu edilen kaloriden düşük olması.

Beşinci harp yılını bitirmekte olan dünya buhranının neticesi olarak diğer bir takım nakil vasıtalarının yükünü de üzerine almış bulunan demiryol şebekesinin normalin üstünde çalışma sebebiyle daha süratle yıpranması ve bunu karşılamak zarureti de masrafı arttıran sebepler arasında kaydedilmek icabeder.

Encümenimiz kömür kalorisi ve bundaki düşüklük sebepleri ve bu düşüklüğün işletme cephesinden neticeleri üzerinde bilhassa durmuştur.

Kalori düşüklüğünün, kül miktarının fazlalığından ileri geldiği ve bunun da daha fazla kömürle az randıman almak, fazla kömür taşımak, muharrik ve müteharrik mevât ve malzemenin daha fazla yıpranmasını mucip olmak gibi ehemmiyetli tesirleri bulunduğu, ancak memleketin umumî kömür ihtiyacını karşılamak imkânlarının mahdut oluşu karşısında idarenin istediği kalitede bir senelik ihtiyacına tekabül edecek kömürün temini mümkün olamadığından normal hayatın avdetine kadar bugünkü vasıfta kömür almak zarureti bulunduğu Münakalât Vekili tarafından Encümenimizde ifade edilmiştir.

İşletmeye menfi tesir yapan muhtelif sebeplerin izalesi hususunda da idarenin bir çok yönden çalışmalarında bulunduğu, bu cümleden olarak:

1. Tren seferleri günün icaplarına uygun olarak tanzim ve daha ziyade yük nakliyatına ehemmiyet verilerek bu hususta % 4 kadar bir artış husule geldiği;
 2. Üst yapının bakım takviye ve tahkimi için daha çok mesai sarfedildiği;
 3. Cer ve yol atelyeleri faaliyetlerinin artırılarak tamire mühtaç malzemenin süratle ıslâh ve taminine gidildiği;
 4. Yedek malzeme stoku yapılmağa gayret edildiği;
 5. Yeniden bir miktar yük vagonıyla lokomotif celp ve bir kısım yük vagonıyla, lokomotifin de kira ile temin edildiği;
 6. Liman hizmetlerinin ıslah ve inkişafına gayret olunduğu;
- öğrenilmiştir.

Masraf bütçesinin diğer tertiplerine gelince:

Beşinci faslın 6 ncı maddesine mevzu tahsisatın sarfını tanzim eden talimatnamede vazife başında kazaya uğrayan memurların çocuklarının okutturulmasına dair bir kayıt bulunmadığından bu şekilde kazaya uğrayan memurların

çocuklarının tahsillerine devam ettirilemediği ve bu maddeye böyle bir kayıt ilâvesiyle bu noksanın izale edileceği ifade edildiğinden madde bu şekilde tadil edilmiş, aynı faslın 11 nci maddesine bu yıl tahsisat konmamış ve 4306 sayılı kanun hükmüne göre daha bir miktar giyim eşyası borcu mevcut olduğundan bunun için borçlar faslına tahsisat konarak tediyesi derpiş edildiği izah edilmiş ise de bu tahsisatın borç olarak değil aynı maddeye tahsisat konarak ödenmesinin bütçe tekniğine daha uygun düşeceği mülâhazasıyla borç faslına konan tahsisat bu maddeye ilâve edilmek suretiyle bir tashih yapılmıştır.

İleride varidat kısmında izah edileceği veçhile elde edilen varidat fazlasından 260 000 lira işletme masrafları kısmındaki 8 nci faslın ikinci üst yapının bakım ve teçdidî maddesine ilâve edilmiştir. İskeleler varidatında mahallî belediye ve idareî hususiyeler hissesi bu idareler namına tahsil edilen bir resim olduğundan bunun bu idare bütçesinde bir maddede gösterilmeyip nâzım hesapta tedviri umumî ahkâma muvafık olduğundan iskeleler varidatından mahallî belediye ve hususî idareler hissesi adıyla 10 ncu faslın 6 nci maddesine konulmuş olan tahsisat bütçeden çıkarılmış ve evrakı nakdiye itfa hissesinde de bu sebeple bir değişiklik yapılmıştır. Netice olarak masraf bütçesi yekûnu 130 161 600 lira olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır.

II - Varidat bütçesi :

İdarenin varidat bütçesi tahmini de 24 milyon liralık bir artış kaydetmektedir.

1943 yılının ilk altı aylık varidatı 59 126 901 liradır. İkinci altı aylık içinde bir yandan bu miktar, diğer yandan 1 . VIII . 1943 tarihinden itibaren esas tarifelerin 6 . 3 den 10 a çıkarılan nakil ücreti emsali ve bu emsalin bu yıl bir kısım tarifelerde tatbika başladığını ve 1944 yılında tatbika devam olunacağı gözönüne konunca varidat yekûnunun teklif veçhile 130 000 000 lira olarak tahmini haklı görünmekte ve bütçenin Encümeninde müzakeresi sırasında neticesi bilinen 10 aylık hasılat miktarı da bu tahminin tahakkuk edeceği ümidini arttırmaktadır. Hattâ muharrik ve müteharrik malzemeninin tamir ve ıslâhına ehemmiyet vermek suretiyle önümüzdeki yıl daha fazla trafik temininin mümkün olacağı ve bu suretle varidatta bir inkişaf umulduğu, 10 aylık hasılat ra-

kamlarının da bunu teyit eder mahiyette olduğu ve alman salâhiyete istinaden tarifeler üzerindeki emsal tatbikatının da varidatın çoğalmasın a yardım edeceği ve bu sayede bütçe kanunıyla verilen bazı malî salâhiyetleri karşılıyacak varidat fazlası teminine imkân bile hâsıl olacağı Encümenimize verilen izahat cümlesindedir.

Encümenimiz tarife tatbikatının bazı mevât için maliyetin dununa kadar götürüldüğü hususundaki esbabı mucibe ve raportör raporundaki mütalâalar üzerinde durmuştur.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vezaifine dair 1042 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden; idare Münakalât vekâletinin tasvibiyle hututun tamamı veya bazı aksamı üzerinde ve liman ve rıhtımlarda bir kısım mevât ve eşya için bazı şerait ile ve Tarifeler kanunu ile kabul edilen esasat dairesinde tenzilâtli veya ikramiyeli tarifeler tatbik veya bunları ilgaya salâhiyetli ise de bu salâhiyetin maliyetin dununa kadar götürüleceğine dair kanuni bir kayıt bulunmamaktadır.

Diğer taraftan tarifelere müteallik esaslı ana kanun henüz tedvin edilmemiştir. Yalnız 4004 sayılı bir kanunla askerî nakliyata ait tarifelerin hadleri tayin edilmiş ve bu da esas tarifelerin 1/3 ü olarak tesbit edilmiştir.

Bununla beraber son kabul olunan tarife emsalinin henüz askerî nakliyata tatbik edilmediği anlaşılmıştır. Gerçi İdare muhtelif iktisadî sebeplerle ve haiz olduğu kanuni salâhiyete mebnî yeni tarife emsalini bir kısım maddelere teşmil etmemektedir ve memleket ekonomisi mülâhazalarına dayanan bu tefrik Encümenimize de yerinde görülmüştür. Bunun dışında bir madde ve mevzua tatbik olunan tarifelerin aynı madde ve mevzua müteallik bütün nakliyata teşmili ve muhtelif Devlet dairelerine müteallik ilgili varidat ve masraf hesaplarının ona göre tedvir ve tevzini gerek mevzuat ve gerekse işletmenin malî külfetlerinin hizmetten istifade edenler arasında adalet ve hakkaniyet dairesinde tevzii bakımından zarurî görülmüştür.

Varidat cetvelinin bütün kalemleri birer birer tetkik edilmiş, masraf kısmında izah edilen sebeple iskeleler gelirleri maddesinden 100 000 lira tenzil edilmiştir. Üçüncü sıhhi

tevkifat faslına, içinde bulunduğumuz malî yılın neticeleri gözönünde tutularak 260 000 lira ilâve edilmiştir. Diğer varidat kalemleri aynen kabul edilmek suretiyle varidat bütçesi yekûnu da Encümenimizce 130 161 600 lira olarak tahmin ve tesbit edilmiştir.

Bütçe lâyihası:

Lâyihanın birinci ve ikinci maddeleri cetveldeki değişikliğe göre tanzim ve üçüncü madde aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü maddede bahsi geçen kanun ve nizamnamelerin gelecek yıl bütçesinde umumî bütçeye mütenazır bir şekilde cetvel halinde bütçeye bağlanması temenni edilerek madde aynen kabul edilmiştir.

Beşinci madde ile İdareye gelecek yıllara geçici taahhüdat ve sarfiyat icrasına salâhiyet verilmekte olduğundan bu maksatla gelecek yılda sarfiyat icrası tabii ise de bu yılki sarfiyatın gelecek yıl karşılanmasını emreden ve bu maksatla şimdiden gelecek yıl bütçesi için takyidî bir hükmü ihtiva eden son fıkranın lâyihada yer alması ekseriyetle uygun görülmüştür. Bu fıkra maddeden çıkarılmış ve hükme müessir olmamak üzere maddenin yazılış şekilleri değiştirilmiştir.

Altıncı madde muamelâtı nakdiyenin tedvirini mümkün kılacak şekle konularak yeniden yazılmıştır.

Yedinci madde; Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde parasız veya tenzilâtı ücretle seyahat edecekler hakkında 1042 ve buna ek 1483 sayılı kanun hükümlerinden bazılarının tadilini ve bazılarının da tecilini temin etmektedir.

Devlet Demiryolları Teşkilât ve Vazifelerine dair olan kanun ve eklerinde kanun vaz'nın koymuş olduğu ana hükümlerin tadili veya ilgası zaruri görülüyorsa bunların tadil ve ilgasına gitmenin daha uygun olacağı ve bütçe kanunlarıyla ana kanun hükümlerinin tebdil ve tadillerinin doğru olmayacağı mütalâa edilerek bu maddenin ve buna bağlı cetvelin lâyihadan çıkarılmasını ve idarenin bu hususta esas kanun hükümleri dairesinde hareket etmesini Encümenimiz ekseriyetle muvafık görerek maddeyi lâyihadan çıkarmıştır.

Sekizinci madde, Muhasebe Umumiye Kanununun 48 nei maddesi hükmünün bu idare bünyesine göre tedvin edilmiş bir şekli ise de aynı

kanunun 118 nei maddesinin lâfız ve medlûlüne göre mezkûr madde hükmünün esas kanunlarında hilâfına hüküm bulunmadıkça, 48 nei maddenin lâfzı gereğince Maliye vekilinin haiz olduğu mezuhiyeti idarenin başında bulunan Umum Müdür haiz olmuş gibi bünye ve muhtariyetlerinden ileri gelen intibaklarla mülhak bütçeli idarelere şâmil bulunduğu ve eğer mezkûr maddede sayılı hallerin bu idareler için genişletilmesi icabediyorsa ona göre daimî hüküm tedvini cihetine gidilmesi uygun görülmüş, ancak önümüzdeki yıl tatbikatı işkâl etmemek üzere bunun ıslâhı, mütaakır yıl bütçesine bırakılarak madde, yedinci madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Dokuzuncu madde sekizinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yedinci maddenin lâyihadan çıkarılması sebebiyle onuncu maddenin de tedvinine lüzum kalmadığından aynı sebeplerle lâyihadan çıkarılmıştır.

On birinci madde dokuzuncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yukarıda masraf kısmında izah edildiği ve hile geçen yıl borçları tertibi bütçeden çıkarılmış olduğundan onuncu madde hükmünün de tedvinine lüzum kalmamış ve tayyedilmiştir.

On üçüncü madde onuncu ve on dördüncü madde on birinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Bütçe kanunu lâyihası ve cetvelleri Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis V.	Bu. M. M.	Kâtip
Kastamonu	Rize	İstanbul
T. Coşkan	T. B. Baltâ	F. Öymen
Bahkesir	Bitlis	Bolu
S. Örgüven	B. Osma	Dr. Z. Ülgen
Çanakkale	Diyarbakır	Edirne
S. T. Arsal	Ş. Uluğ	N. Gündüzalp
Eskişehir	Giresun	Giresun
Y. Abadan	M. Akkaya	A. Sayar
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	B. Birsal
Kütahya	Manisa	Mardin
H. Pekcan	F. Kurdoğlu	R. Erten
Tokad	Tokad	Trabzon
R. A. Sevengil	H. N. Keşmir	M. S. Anamur
Yozgad		Zonguldak
A. Sungur		H. A. Kuyucak

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1944 malî yılı
Bütçe Kanunu lâyihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

BİRİNCİ MADDE — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (130 000 000) lira tahsisat verilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Devlet Demiryolları ve limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, (130 000 000) lira tahmin edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün daimî memur ve müstahdemleriyle nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü tarafından işletilmekte olan Demiryollarıyla diğer motorlû vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

BEŞİNCİ MADDE — 4515 sayılı kanun hükümlerinin kısmen veya tamamen tatbikına imkân elde edilemeyen hallerde bu kanun mevzuuna dâhil hizmetlerle, muhtelif yerlerde 100 kilometrelik hattın ve makasların yenilenmesi tamamlayıcı tesisat ve inşaat vücade getirilmesi, atelye ve depolar için kuvvei muharrike ve teçhizat satın alınması maksadiyle (13 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umum Müdürlük mezundur.

Gerek 1943 malî yılı zarfında elde edilerek aynı yıl içinde tahsisat kaydedilmemiş olan miktarlarla ve gerekse 1944 malî yılı muhtemel varidat fazlalarından temin edilmek üzere girişilecek olan bu taahhütler karşılığı umumî idare bütçesinde yeniden açılacak hususî bir fasla tahsisat kayıt ve sarfolunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmıyan kısmî idarenin mütaakıp yıllar bütçesinin alâkalı tertiplerine konulacak tahsisatla ödenir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (130 161 600) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1944 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (130 161 600) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Üçüncü madde aynen

MADDE 4. — Dördüncü madde aynen

MADDE 5. — 4515 sayılı kanun hükümlerinin kısmen veya tamamen tatbikına imkân elde edilemeyen hallerde bu kanun mevzuuna dâhil hizmetlerle, muhtelif yerlerde 100 kilometrelik hattın ve makasların yenilenmesi tamamlayıcı tesisat ve inşaat vücade getirilmesi, atelye ve depolar için kuvvei muharrike ve teçhizat satın alınması maksadiyle (13 000 000) liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına umum müdürlük mezundur.

Bu taahhüdât ve sarfiyat, 1943 malî yılı zarfında elde edilerek aynı yıl içinde tahsisat kaydedilmemiş olan miktarlarla 1944 malî yılı içinde temin edilecek muhtemel varidat fazlalariyle karşılanır.

Bu karşılıklar umumî idare bütçesinde yeniden açılacak hususî bir fasla tahsisat kayıt ve sarfolunur.

Hü.

ALTINCI MADDE — 1944 mali yılı nakdî muamelâtının tedviri ve (2 500 000) liraya kadar kömür, (7 500 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için umum müdürlük (10.000.000) liraya kadar kısa vâdeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmağa ve Maliye Vekili bu istikrazlara kefalet etmeğe mezundur.

YEDİNCİ MADDE — 1042 sayılı kanunun 25 nci maddesini tadil eden 3282 sayılı kanun ile aynı kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 2 nci fıkrası ve Posta kanununun 53 ncü maddesini tadil eden 3108 sayılı kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde 1944 malî yılı zarfında ücretsiz veya tenzilatlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumi idaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun 24 ncü maddesinin 1 nci fıkrasıyla 28 ve 34 ncü maddelerinin hükümleri 1944 malî yılında da tatbik edilmez.

SEKİZİNCİ MADDE — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediye Umum Müdürlük mezundur. Malî yıl sonunda çıkacak tahsisat farkları kati hesapta ayrıca gösterilir.

- A) Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları;
- B) Mahkeme harçları;
- C) Semplon ekspresi açığından Türkiye hissesi;
- D) Reddiyat ve aidat;
- E) İrat getiren emlak resim ve vergileri;

DOKUZUNCU MADDE — Umumi idare hesabına Yüksek Mühendis mektebi ile Teknik okulda tahsilde bulunan talebe mevcuduna göre hesabedilecek masraf miktarı bu kanuna bağı (A) işaretli cetvelin üçüncü faslının üçüncü maddesine mevzu tahsisattan tefrik edilerek bu miktar, bir taraftan 1944 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağı (B) işaretli cetvele irat ve diğer taraftan Maarif Vekâleti bütçesindeki alâkalı tertiplere tahsisat kaydolunur.

B. E.

MADDE 6. — 1944 malî yılı nakdî muamelâtının tedviri ve (2 500 000) liraya kadar kömür, (7 000 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için umum müdürlük (10 000 000) liraya kadar kısa vâdeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmağa ve Maliye Vekili bu istikrazlara kefalet etmeğe mezundur.

MADDE 7. — Sekizinci madde aynen

MADDE 8. — Dokuzuncu madde aynen

Hâ.

ONUNCU MADDE — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun sekizinci maddesinin birinci fıkrasına tevfikân verilecek ve miktarı Umumî idare encümeni tarafından tâyin edilecek müsaadenamelerin adedi 800 ü geçemez.

ON BİRİNCİ MADDE — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü'nün 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri haricinde istihdam edeceği müteferrik müstahdemlerine ait kadroları ilişik (E) işareti cetvelde gösterilmiştir.

ON İKİNCİ MADDE — Bütçede; « 1042 numaralı kanunun 43 ncü maddesi mucibince ödenecek borçlar » tertibindeki tahsisat fevkinde tahakkuk eden borçlar, taallük eyledikleri hizmetlere tekabül eden tertiplerden bu tertibe Maliye Vekâletince nakledilecek tahsisattan ödenir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun 1 hazi-ran 1944 tarihinden mer'idir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Hilmi Uran		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	Sırrı Day	Fuad Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebeşoy		

B. E.

MADDE 9. — On birinci madde aynen.

MADDE 10. — On üçüncü madde aynen.

MADDE 11. — On dördüncü madde aynen.

A - CETVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943 Mali yılı tahsisatı Lira	1944 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - İşletme masrafları</i>			
		<i>Birinci bap - Şahsa ait masraflar</i>			
1		Ücret ve yevmiyeler			
	1	Daimî memur ve müstahdemler	19 661 000	19 684 476	19 684 476
	2	Muvakkat tazminat	480 000	400 000	400 000
	3	Muvakkat memur ve müstahdemler	40 000	185 000	185 000
	4	2847 ve 3173 sayılı kanunlara tabi olmayan müstahdemler	—	143 767	143 767
		Fasıl yekûnu	20 181 000	20 413 243	20 413 243
2		Harcırahlar			
	1	Daimî memuriyet harcırâhı	44 000	59 000	59 000
	2	Muvakkat memuriyet harcırâhı	153 000	205 000	205 000
	3	Devir ve teftiş harcırâhı	487 000	550 000	550 000
		Fasıl yekûnu	684 000	814 000	814 000
3		Ecnebi mütehassıslarla memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları			
	1	Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırâhları ile tahsil ve tedavi masrafları	145 600	200 000	200 000
	2	Ecnebi mütehassısların ücret, masraf ve harcırâhları	70 000	45 000	45 000
	3	Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları	86 400	110 000	110 000
		Fasıl yekûnu	302 000	355 000	355 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
4		Tâli ücretler			
	1	Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye	500 000	500 000	500 000
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	5 000	5 000	5 000
	3	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tazminatlar	1 293 000	1 293 000	1 293 000
	4	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tâli ücretler	556 000	556 000	556 000
	5	4178 sayılı kanunun 3 ncu maddesi mucibince verilecek çocuk zammı	202 000	222 000	222 000
	6	4178 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek yakacak zammı	124 000	124 000	124 000
		Fasıl yekûnu	2 680 000	2 700 000	2 700 000
5		Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım			
	1	Memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum bedeli	1 308 000	3 000 000	3 000 000
	2	Tekaüt, dul ve yetim maaşları	1 250	1 750	1 750
	3	2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatı ile mâ-lûliyet karşılığı	1 500 000	1 372 000	1 372 000
	4	İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilecek tazminat	20 000	20 000	20 000
	5	Sanat okulu masrafları	766 000	644 109	644 109
	6	Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdemlerin ve bunlardan vazife başında kazaya uğrayarak vefat edenlerin işleriyle mükellef oldukları çocuklarının tahsillerini temin için açılan pansiyonlar ve mektepler masrafı	123 000	425 000	425 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	7	Demiryol meslek mektebi ücret ve bilûmum masrafları [Talebenin harçlıkları dâhil, demirbaş, mefruşat hariç.]	428 000	665 800	665 800
	8	İlâçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım, vesaiti nakliye, sıhhi tedabir ve hastaneler masrafları [Demirbaş, mefruşat hariç.]	500 000	750 000	750 000
	9	Demiryollar spor teşekküllerine yardım	2 000	3 000	3 000
	10	Katarlarla deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahriki ile bilfiil alâkalı memur ve müstahdemlerin iâşe masrafları	1 704 750	2 000 000	2 000 000
	11	4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları	500 000	—	250 000
		Fasıl yekûnu	6 853 000	8 881 659	9 131 659
6		Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	1 400 000	3 750 000	3 750 000
		Birinci bap yekûnu	32 100 000	36 913 902	37 163 902
		İkinci bap - Şahsa ait olmayan masraflar			
7		İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları			
	1	Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile demiryollar dergisine yardım	455 000	455 000	455 000
	2	Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevat masrafları	18 077 500	25 000 000	25 000 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	3	Bilet matbaası müstahdemleri ücret ve yevmiyeleri	10 500	10 500	10 500
		Fasıl yekûnu	18 543 000	25 465 500	25 465 500
8		Bakım ve tecdit masrafları [Fevkalâde kazalar, ârızalar ve sel tahribatı masrafları dâhil.]			
	1	Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi	224 000	292 660	292 660
	2	Üst yapının bakım ve tecdidi	12 406 000	18 650 000	18 910 000
	3	Mebani ve diğer tesisatın bakım ve tecdidi [Elektrikli ve elektriksiz işaretler, silolar, liman, rıhtım, iskele ve mendirek masrafları dâhil.]	4 435 000	5 500 000	5 500 000
	4	Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi	13 704 000	17 035 000	17 035 000
	5	Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları	458 000	458 000	458 000
	6	Billmum deniz vasıtalarının bakım ve tecdidi	—	750 000	750 000
		Fasıl yekûnu	31 227 000	42 685 660	42 945 660
9		Ecnebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri			
	1	Transit vagonlarının edevat tatili ve tamiri ücreti ve kiralanacak vagon ve lokomotiflerle deniz vasıtalarının kira bedeli	84 000	1 270 000	1 270 000
	2	Sempron ekspresi açığının Türkiye hissesi	1 000	1 000	1 000
	3	Mücevir demiryollarına verilen rödövanlar	8 000	8 000	8 000
	4	Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	99 000	1 285 000	1 285 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
10		Her nevi vergiler, maddî mükellefiyetler ve zarar, ziyan tazminatı			
	1	İrat getiren emlâkin resim ve vergileri	13 000	13 000	13 000
	2	Kazalar neticesinde ölenlerin vârislerine, mâlûl kalanlara, gerek nakil esnasında ve gerekse emanet odalarına tevdi olunduktan sonra hasar ve ziyaa uğrayan eşya sahiplerine verilecek tazminat	200 000	200 000	200 000
	0	1042 numaralı kanunun 43 ncü maddesi gereğince ödenecek borçlar	—	250 000	0
	3	Eski seneler borçları	8 000	12 400	12 400
	4	Reddiyat ve aidat	50 000	50 000	50 000
	0	Devlet demiryollarına intikal eden iskeleler varidatından mahallî belediye ve hususi idarelerine tediyesi lâzımgelen hisseler	0	100 000	0
		Fasıl yekûnu	271 000	625 400	275 400
11		Müteferrik masraflar			
	1	Posta, telgraf ve telefon ücretleri	75 000	100 000	100 000
	2	İlân ücretleri	16 000	16 000	16 000
	3	Mahkeme masrafları, harçları serbest avukat ücretleri	40 000	40 000	40 000
	4	Faiz, acyo ve akça farkları	15 000	50 000	50 000
	5	Bilûmum sigorta ücret ve sermayesi	170 000	200 000	200 000
	6	Temsil masrafları	5 000	5 000	5 000
	7	Beynelmilel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafları	15 000	15 000	15 000
	8	Passif korunma tertibatı masrafları	500	500	500
	9	Binalar icarı	14 500	30 700	30 700

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
10		Müteferrik masraflar [Misafir kabul masrafları ile idareye mensup olmayanlardan demiryolları için yararlıkları görülenlere verilecek mükâfat dâhil)	138 000	170 000	170 000
11		Gayri melhuz masraflar	5 000	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	494 000	632 200	632 200
		İkinci bap yekûnu	50 634 000	70 693 760	70 603 760
		Birinci kısım yekûnu	82 734 000	107 607 662	107 767 662
<i>İkinci kısım</i>					
12		Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları	4 605 496	4 598 000	4 598 000
<i>Üçüncü kısım - Yeni inşaat ve servet tezayüdatı</i>					
13		Demirbaş tezyidi	5 650 000	4 150 000	4 150 000
14		İnşaat ve tesisat masrafları			
	I	Muhtelif yeni inşaat, tesisat ve istimlâk	2 202 000	3 000 000	3 000 000
	2	Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat	50 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	2 252 000	3 050 000	3 050 000
15		3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	900 000	900 000	900 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1943	1944 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
16		3980 sayılı kanun gereğince yapılacak masraflar			
	1	3980 sayılı kanun gereğince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları	250 000	227 500	227 500
	2	3980 sayılı kanunun 3 ncü maddesi gereğince istimal edilecek kredinin itfa ve faiz karşılığı	250 000	510 000	510 000
		Fasıl yekûnu	500 000	737 500	737 500
17		4515 sayılı kanun gereğince girişilecek taahhütler			
	1	Bonoların itfa ve faiz karşılığı	—	7 000 000	7 000 000
	2	Gümrük resmi ve muamele vergisi karşılığı	—	350 000	350 000
		Fasıl yekûnu	—	7 350 000	7 350 000
		Üçüncü kısım yekûnu	9 302 000	16 187 500	16 187 500
		<i>Dördüncü kısım</i>			
18		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları			
	1	Ücret ve yevmiyeler	121 000	119 710	119 710
	2	Sair umumî masraflar	188 000	200 000	200 000
		Fasıl yekûnu	012 618	012 618	000 608
		<i>Beşinci kısım</i>			
	0	Bütçe Kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütleri karşılığı	8 000 000	0	0
19		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez Bankası itfa karşılığı	1 049 504	1 287 128	1 288 728
		UMUMİ YEKÜN	106 000 000	130 000 000	130 161 600

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1943	1944 malî yılı için	
			Mali yılı muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Demiryollar işletme gelirleri			
	1	Yolcu	37 000 000	44 000 000	44 000 000
	2	Bagaj	800 000	1 000 000	1 000 000
	3	Mesajeri	700 000	950 000	950 000
	4	Seyriseri	4 500 000	6 300 000	6 300 000
	5	Seyri hafif	50 000 000	68 000 000	68 000 000
	6	Muhtelif hasılat	750 000	3 500 000	3 500 000
		Fasıl yekûnu	93 750 000	123 750 000	123 750 000
2		Limanlar ve iskeleler gelirleri			
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtım gelirleri	1 000 000	2 400 000	2 400 000
	2	Derince limanı gelirleri	80 000	400 000	400 000
	3	İskenderun limanı gelirleri	800 000	860 000	860 000
	4	Mersin limanı gelirleri	600 000	400 000	400 000
	5	Samsun limanı gelirleri	—	220 000	221 600
	6	İskeleler gelirleri	300 000	400 000	300 000
		Fasıl yekûnu	2 780 000	4 680 000	4 581 600
2		Sihhiye tevkifatı	530 000	530 000	790 000
4		Mütenevvi hasılat			
	1	İstimâlden iskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	20 000	20 000	20 000
	2	Pansiyon gelirleri	3 000	3 000	3 000
	3	Sanat okulu gelirleri	90 000	90 000	90 000
	4	İdareye ait binalardan alın- cak kiralari	100 000	100 000	100 000
	5	Faiz ve akça farkları	180 000	180 000	180 000
	6	Müteferrik hasılat	447 000	447 000	447 000
		Fasıl yekûnu	840 000	840 000	840 000
5		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri	100 000	200 000	200 000
0		Geçen yıllardan devreden ve tahsisat kaydedilmeyen vari- dat fazlaları	8 000 000	—	0
		UMUMİ YEKÛN	106 000 000	130 000 000	130 161 600

C - CETVELİ

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Umum Müdürlük</i>			<i>Organizasyon, neşriyat ve müdevvenat müdürlüğü</i>		
Umum müdür	1	1	Müfettiş (Müdür)	4	1
Umum müdür muavini	2	3	Müfettiş	5	1
Müfettiş	4	1	Baş müfettiş	6/1	1
Umumî Kâtip	5	1	S. I. Müfettiş	6/2	5
Başmüfettiş	6/1	1	S. II. Müfettiş	8	3
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Evrak ve dosya âmiri	8	1
Kalem âmiri	9	3	Kalem âmiri	9	2
Kalem şefi	10	3	Müdekkik	10	2
Masa şefi	11	3	Masa şefi	11	4
S. I. Memur	12	2	S. I. Memur	12	3
S. II. Memur	14	5	S. II. Memur	14	3
					26
		24			
<i>Teftiş heyeti</i>			<i>Beden Terbiyesi Müdürlüğü</i>		
Teftiş heyeti reisi	2	1	S. I. Müfettiş (Müdür)	6/2	1
Müfettiş	4	6	S. II. Müfettiş (Antrenör)	8	4
»	5	7	Kalem âmiri	9	1
Başmüfettiş	6/1	7	S. I. Memur (Eğitmen)	12	12
S. I. Müfettiş	6/2	18	S. II. Memur	14	2
S. II. »	8	45			20
Kalem âmiri	9	1	<i>Techizat ve İaşe müdürlüğü</i>		
Kalem şefi	10	1	Müfettiş (Müdür)	5	1
Masa şefi	11	3	Başmüfettiş	6/1	1
S. I. Memur	12	3	S. I. Müfettiş	6/2	1
S. II. Memur	14	3	S. II. Müfettiş	8	1
Memur namzedi	16	3	Kalem âmiri	9	2
		98	Kalem şefi	10	1
			Müdekkik	10	1
<i>Mektepler ve kurslar müdürlüğü</i>			Muhasip	11	2
Müfettiş (Müdür)	4	1	Kasa şefi	11	1
Müfettiş	5	1	S. I. Memur	12	4
Başmüfettiş	6/1	1	S. II. »	14	4
S. I. Müfettiş	6/2	1			19
Kalem şefi	10	1	<i>Seferberlik müdürlüğü</i>		
Masa şefi	11	1	Seferberlik müdürü	6/2	1
S. I. Memur	12	2	S. II. Müfettiş	8	1
S. II. »	14	1	Kalem âmiri	9	1
		9	Kalem şefi	10	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	3
S. II. Memur	14	3
Memur namzedi	16	1
		12

İstatistik âmirliği

İstatistik âmiri	6/2	1
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	2
Masa şefi	11	2
S. I. Memur	12	3
S. II. Memur	14	3
		12

Yol dairesi

Yol dairesi reisi	3	1
Yol heyeti fenniye müdürü	4	1
Yol dairesi reis muavini	5	2
Demir köprüler heyeti fenniye müdürü	5	1
Müfettiş	5	4
Müfettiş (ziraat işleri için)	5	1
Yol başmüfettişi (bir adedi kurs müdürü)	6/1	21
S. I. Yol müfettişi	6/2	28
S. I. Diplomalı mühendis	6/2	6
Ziraat müfettişi	6/2	1
Fidanlık âmiri	7	5
Emniyet tesisatı müfettişi	7	16
İstimlâk âmiri	7	1
Mühendis şube şefi	7	14
Mühendis şube şefi (Orman mühendisi)	7	1
Diplomalı mimar	7	2
S. II. mühendis (Yol müfettişi)	7	2
S. II. diplomalı mühendis	8	14
S. I. şube şefi	8	23
S. II. Müfettiş	8	1
S. I. Telgraf müfettişi	8	6
S. I. Merkez fen memuru	8	10
Evrak ve dosya âmiri	8	1
S. II. Şube şefi	9	22
İstimlâk şefi	9	5
Kalem âmiri	9	4

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Murakıp	9	2
Başressam	10	4
Müdekkik	10	2
Kalem şefi	10	11
S. II. Merkez fen memuru	10	67
S. II. Telgraf müfettişi	10	6
S. I. Ustabası	10	8
S. I. Ressam	11	9
Masa şefi	11	14
Muhasip	11	7
S. I. Kısım şefi	11	79
S. I. Fidanlık fen memuru	11	6
S. II. Ustabası	11	5
S. II. Fidanlık fen memuru	12	9
S. II. Kısım şefi	12	127
S. II. Ressam	12	21
S. I. Memur	12	31
S. II. Memur	14	55
S. I. Telefon tesisat memuru	14	3
S. II. » » »	15	10
Memur namzedi	16	32
Mavici	17/3	3
Telefoncu	17/3	50
Şakirt	18/1	2
S. II. Bekçi	18/3	232
Geçit bekçisi	19/1	285
Drezinör	19/1	190
		1463

Cer dairesi

Cer dairesi reisi	3	1
Cer heyeti fenniye müdürü	4	1
Müfettiş	4	1
Cer dairesi reis muavini	5	2
Başmüfettiş	6/1	3
Müfettiş	5	4
Başmühendis	6/1	1
Cer başmüfettişi	6/1	13
S. I. Müfettiş	6/2	4
S. I. Cer müfettişi	6/2	14
S. II. Atelye müdürü	6/2	1
S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. II. Mühendis cer müfettişi	7	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	2
S. II. Cer müfettişi	8	13
Mühendis depo şefi	8	3

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Elektrik işleri şefi	8	1	<i>Ticaret ve hasılat dairesi</i>		
S. II. Diplomalı mühendis	8	8	Ticaret ve hasılat reisi	3	1
S. I. Merkez fen memuru	8	5	Ticaret ve hasılat reis muavini	5	2
S. II. Müfettiş	8	3	Müfettiş	4	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Başmüfettiş	6/1	6
Kömür tesellüm şefi	8	2	S. I. Müfettiş	6/2	23
Kalem âmiri	9	7	S. II. Müfettiş	8	24
Murakıp	9	3	Evrak ve dosya âmiri	8	1
S. I. Depo şefi	9	30	Murakıp	9	44
S. II. Atelye şube âmiri	9	2	Müdekkik	10	57
Kalem şefi	10	23	Masa şefi	11	59
Başressam	10	1	S. I. Memur	12	83
S. II. Merkez fen memuru	10	11	S. II. Memur	14	113
Başmakini	10	68			414
S. I. Ustabası	10	16	<i>Maliye ve muhasebe işleri dairesi</i>		
S. II. Depo şefi	10	55	Maliye ve muhasebe işleri dairesi reisi	3	1
S. I. Ressam	11	9	Müfettiş	4	1
Masa şefi	11	39	Maliye ve muhasebe işleri dairesi Reis muavini	5	2
S. I. Makinist	11	282	Baş müfettiş	6/1	2
S. I. Memur	12	58	S. I. Mesul muhasip	6/1	8
S. II. Ressam	12	9	S. II. Mesul muhasip	6/2	9
Başrevizör	12	30	S. I. Müfettiş	6/2	6
S. I. Sabit makinist	12	1	S. II. Müfettiş	8	10
S. I. Nezaret makinisti	13	74	Evrak ve dosya âmiri	8	2
S. II. Makinist	13	360	Murakıp	9	6
S. II. Memur	14	95	Kalem âmiri	9	30
S. I. Revizör	14	140	Müfettiş muavini	10	4
Mezun ateşçi	14	553	Kalem şefi	10	7
S. I. Şoför	14	16	Müdekkik	10	56
S. II. Nezaret makinisti	14	22	Masa şefi	11	35
Puvantör	15	33	Muhasip	11	39
S. II. şoför	15	7	S. I. Memur	12	114
Memur namzedi	16	35	S. II. Memur	14	53
S. II. revizör	16	158	Memur namzedi	16	2
S. III. şoför	16	2	Şakirt	18/1	5
S. I. Loko ateşçisi	17/1	521	Başveznedar	9	10
Revizör muavini	17/1	75	S. I. Veznedar	10	21
S. II. Loko ateşçisi	17/2	653	S. II. Veznedar	12	27
Pompacı	17/2	189	S. I. Bekçi	18/2	13
Mağazacı	17/3	57	S. II. Bekçi	18/3	8
Mavici	17/3	3			
Gardivagon	18/1	600			
Sabit makine ateşçisi	18/1	251			
S. I. bekçi	18/2	80			
S. II. bekçi	18/3	88			
		4742			471

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Hareket dairesi</i>					
Hareket dairesi Reisi	3	1	S. II. Makasçı	19/1	628
Hareket dairesi Reisi muavini	5	3	S. I. hamal	19/1	91
Hareket Başmüfettişi	6/1	18	S. I. Amele	19/1	11
Başmüfettiş	6/1	1	S. II. Amele	19/2	5
S. I. Hareket müfettişi	6/2	34	S. II. Hamal	19/2	170
S. I. Müfettiş	6/2	1			8982
S. II. Hareket müfettişi	8	50	<i>Sıhhat işleri müdürlüğü</i>		
S. I. Gar şefi	8	24	Sıhhat işleri müdürü	4	1
S. II. Gar şefi	9	73	» » » muavini	5	1
Kalem âmiri	9	5	Mütehassis doktor	6/1	25
Müfettiş muavini	10	13	Başmüfettiş (Doktor)	6/1	14
S. I. İstasyon şefi	10	246	S. I. Doktor	6/2	32
Kalem şefi	10	9	S. I. Müfettiş	6/2	2
S. II. İstasyon şefi	11	267	S. II. Doktor	7	47
Masa şefi	11	11	Ecza methar şefi	8	1
S. I. Ressam	11	1	S. III. Doktor	8	7
S. I. Tren muayene memuru	11	23	S. III. » (Dişçi)	8	13
S. II. Ambar şefi	11	41	S. II. Müfettiş (Eczacı)	8	1
S. III. İstasyon şefi	12	564	S. I. Eczacı	9	24
S. I. Memur	12	16	Kalem âmiri	9	2
S. II. Tren muayene memuru	12	25	» şefi	10	3
S. I. Ambar muhasibi	13	112	S. II. Eczacı	10	9
S. II. Memur	14	13	Masa şefi	11	6
Hareket memuru	14	700	Şefmontör	11	1
Başyardımcı	14	99	S. I. Memur	12	10
S. II. Ambar muhasibi	14	128	» » » (Sıhhat memuru)	12	3
S. I. Şeftren	14	225	» » » (Başhemşire)	12	1
S. I. Yardımcı	15	267	S. II. »	14	38
Başmanevracı	15	89	» » » (Sıhhat memuru)	14	18
S. II. Şeftren	15	330	Eczacı kalfası	14	33
Memur namzedi	16	630	S. II. Memur (Hemşire ebe)	14	16
S. II. Yardımcı	16	291	Memur namzedi	16	4
Bagaj kondöktörü	16	322	Etüv makinisti (ve kaloriferci)	16	3
Kondöktör	17/2	590	Hastabakıcı	17/2	52
S. I. Manevracı	17/2	195	Aşçıbaşı	17/2	3
Kopyacı	17/3	78	Telefoncu	17/3	1
S. II. Manevracı	17/3	83	Soför (Kamyon şoförü)	17/3	1
S. I. Lâmbacı	18/1	27	Şakirt	18/1	2
Amele çavuşu	18/1	2	S. I. Bekçi	18/2	4
S. II. Lambacı	18/2	15	S. I. Hademe	18/2	4
S. I. Bekçi	18/2	100	S. II. Hademe	18/3	26
Gardifren	18/2	1177	S. I. Hamal	19/1	1
S. I. Makasçı	18/3	960			409
S. II. Bekçi	18/3	198			
Hamalbaş	18/3	20			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Zat işleri müdürlüğü</i>			S. II. Memur	14	8
Zat işleri müdürü	4	1			51
Zat işleri müdür muavini	5	1	<i>Liman işleri dairesi</i>		
S. I. müfettiş	6/2	2	S. I. İşletme müdürü	3	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	S. II. » »	4	1
S. II. müfettiş	8	2	Müfettiş (inşaiye mühendisi)	4	1
Kalem âmiri	9	5	Başmüfettiş	6/1	3
Kalem şefi	10	7	Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/1	4
Masa şefi	11	13	S. I. Müfettiş	6/2	8
S. I. Memur	12	17	Liman ve rıhtım müfettişi	7	4
S. II. Memur	14	22	S. I. Merkez fen memuru	8	2
		71	S. II. Müfettiş	8	2
<i>Malzeme dairesi</i>			Evrak ve dosya memuru	8	1
Malzeme dairesi reisi	3	1	S. I. Vapur kaptanı	8	2
Müfettiş	4	1	Kalem âmiri	9	10
Malzeme dairesi reis muavini	5	2	Liman şefi	9	5
Başmüfettiş	6/1	3	Liman şefi (kontrol kaptanı)	9	1
S. I. Müfettiş	6/2	2	Ambar müdürü	9	3
Sipariş şefi	7	3	Murakıp	9	3
S. II. Müfettiş	8	2	Başressam	10	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Kalem şefi	10	13
Kalem âmiri	9	4	S. I. Ambar şefi	10	12
Sipariş memuru	9	8	Deniz başpuvantörü	10	13
Müdekkik	10	9	S. II. Vapur makinisti	10	1
Muhasip	11	11	Vesait şefi	10	3
S. I. Memur	12	17	S. I. Ustabaşı	10	1
S. II. Memur	14	14	Masa şefi	11	11
Kopyacı	17/3	1	Muhasip	11	8
		79	S. II. Ambar şefi	11	18
<i>Hukuk işleri müdürlüğü</i>			Deniz başmemuru	11	4
Hukuk işleri müdürü	4	1	S. I. Memur	12	32
Müşavir avukat	4	2	Başpuvantör	12	12
Hukuk işleri müdür muavini	5	1	Deniz puvantörü	12	59
S. I. Avukat	5	4	S. I. Romorkör kaptanı	12	17
S. II. Avukat	6/2	20	S. I. Romorkör makinisti	12	19
Hukuk işleri âmiri	6/2	2	S. I. Ambar muhasibi	13	27
Kalem âmiri	9	2	S. II. Memur	14	26
Kalem şefi	10	1	S. II. Ambar muhasibi	14	13
Masa şefi	11	2	Başyardımcı	14	8
S. I. Memur	12	8	S. II. Romorkör makinisti	14	1
			S. I. Şoför	14	6
			S. I. Yardımcı	15	30
			Puvantör	15	30
			S. I. Lostromo	15	50
			S. II. Telefon tesisat memuru	15	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Yol çavuşu	15	1
S. II. Yandımcı	16	33
Mülâzım romorkör kaptanı	16	6
Mavna kaptanı	17/1	7
Dalgıç	17/1	2
Telefoncu	17/3	4
Romorkör ateşçisi	18/1	6
Amele çavuşu	18/1	2
S. I. Bekçi	18/2	108
S. I. Hademe	18/2	18
S. II. Hademe	18/3	1
Tayfa	18/3	26
S. I. Amele	19/1	13
		<hr/>
		694

Daire Müdürlüğü

Daire müdürü	9	1
Kalem şefi	10	1
S. I. Memur	12	1
S. II. Memur	14	2
S. I. Şoför	14	3
Memur namzedi	16	2
Aşçıbaşı	17/2	1
S. I. Bekçi	18/2	6
S. I. Hademe	18/2	51
S. II. Bekçi	18/3	10
S. II. Hademe	18/3	87
S. II. Ekmal	19/2	36
		<hr/>
		201

İşletme Müdürlükleri

S. I. İşletme Müdürü	3	9
S. II. » »	4	5
Müfettiş	5	6
İşletme âmiri	6/1	1
S. I. Müfettiş	6/2	3
Evrak ve dosya âmiri	8	8
Kalem âmiri	9	16
Mürakıp	9	1
Kalem şefi	10	40
Masa şefi	11	38
Muhasip	11	52
S. I. Kısım şefi	11	1
S. I. Memur	12	84
S. II. »	14	85

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Ambar muhasibi	14	1
Memur namzedi	16	53
Aşçıbaşı	17/2	1
Kopyacı	17/3	1
S. I. Hademe	18/2	214
S. I. Bekçi	18/2	12
S. II. Hademe	18/3	221
S. II. Bekçi	18/3	11
		<hr/>
		863

Haydarpaşa Satınalma komisyonu

Müfettiş	4	1
S. I. Müfettiş	6/2	2
S. II. »	8	1
Sipariş memuru	9	1
Kalem âmiri	9	2
Müdekkik	10	1
Masa şefi	11	2
S. I. Memur	12	6
S. II. »	14	4
Kopyacı	17/3	1
		<hr/>
		21

Masraf tertiplerinden ücret alanlar

<i>Malzeme teslim ve laboratuvar</i>	<i>Başmüfettişliği</i>	
Başmüfettiş	6/1	1
S. I. Müfettiş (Laboratuvar âmi- ri kimyager)	6/2	1
Tesellüm şefi	7	1
S. II. Müfettiş	8	1
Kalem âmiri	9	1
S. I. Kimyager	9	3
Sipariş memuru	9	6
Müdekkik	10	10
Muhasip	11	6
S. I. Memur	12	10
S. II. Memur	14	6
Laboratuvar kalfası	14	2
Mağazacı	17/3	3
Amele çavuşu	18/1	1
Mütahassıs amele	18/1	15
S. I. Bekçi	18/2	2
S. I. Hademe	18/2	3

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Amele	19/1	15	snmf iki merkez fen memuru	10	15
		87	S. I. Ustabası	10	6
			S. I. şefreyyon	10	1
<i>Mağazalar</i>			Baş makinist	10	1
S. I. Mağaza şefi	6/2	9	Muhasip	11	18
S. II. Mağaza şefi	9	1	S. I. Kısım şefi	11	6
Kalem âmiri	9	9	S. II. Ressam	12	4
Sipariş memuru	9	9	S. II. Kısım şefi	12	3
Müdekkik	10	17	S. I. Memur	12	17
S. I. Şefreyyon	10	30	Baş revizör	12	3
Muhasip	11	43	Başpuvantör	12	4
S. I. Memur	12	47	S. I. Sabit makinist	12	5
S. II. Memur	14	58	S. II. Makinist	13	1
Memur namzedi	16	24	S. II. Memur	14	21
S. III. Şoför	16	4	S. I. Revizör	14	4
Mağazacı	17/3	38	Lâboratuvar kalfası	14	1
Mütalassıs amele	18/1	91	S. I. Şoför	14	1
Amele çavuşu	18/1	11	Puvantör	15	5
S. I. Hademe	18/2	14	Memur namzedi	16	24
S. I. Bekçi	18/2	34	S. II. Sabit makinist	16	5
S. II. Hademe	18/3	5	S. I. Loko ateşçisi	17/1	1
S. I. Amele	19/1	100	S. II. loko ateşçisi	17/2	2
S. II. Amele	19/2	5	Aşçıbaşı	17/2	2
		549	Mavici	17/3	1
			Telefoncu	17/3	2
			Sabit makine ateşçisi	18/1	11
<i>Yol atelyeleri</i>			S. I. Bekçi	18/2	17
Müfettiş	4	1	S. I. Hademe	18/2	10
Yol atelye müdürü	5	1	Bahçivan	18/2	46
S. I. Atelye müdürü	5	1	S. II. Bekçi	18/3	28
S. I. » » muavini	6/1	1	S. II. Hademe	18/3	6
Yol başmüfettişi	6/1	6			326
Başmüfettiş (Orman mühendisi)	6/1	1	<i>Cer atelyeleri</i>		
S. I. Yol müfettişi	6/2	2	Müfettiş	4	1
S. I. Yol atelye mıntaka mühendisi	6/2	1	S. I. Atelye müdürü	5	2
Emniyet tesisatı müfettişi	7	3	S. I. Atelye müdür muavini	6/1	7
Mühendis şube şefi	7	2	S. I. Diplomalı mühendis	6/2	6
S. II. Yol atelye mıntaka mühendisi	7	6	Fabrika kısım âmiri	6/2	12
S. II. Doktor	7	1	Atelye işletme mühendisi	7	5
S. II. Müfettiş (Kurs müdürü)	8	2	S. I. elektrik işleri şefi	7	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	S. I. Atelye şube âmiri	8	12
Kalem âmiri	9	1	S. I. Merkez fen memuru	8	9
S. II. Şube şefi	9	17	S. II. Diplomalı mühendis	8	17
S. II. Atelye şube âmiri	9	5	Evrak ve dosya âmiri	8	3
Kimyager	9	1	S. II. atelye şube âmiri	9	17
Kalem şefi	10	4			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Sanat okulları</i>			S. II. Memur	14	1
Fabrika kısım âmiri (Okul müdürü)	6/2	1	Baş hemşire (Talebe annesi)	14	2
S. I. Atelye şube âmiri (Eğitmen ve öğretim şefi)	8	1	Memur namzedi	16	2
S. I. Atelye şube âmiri (Okul müdür muavini)	8	1	Aşçıbaşı	17/2	2
S. II. Atelye şube âmiri (Meslekî öğretmen)	9	2	S. I. Bekçi	18/2	4
S. II. Atelye şube âmiri (Okul atelye şefi)	9	1	S. I. Hademe	18/2	8
Kalem âmiri (idare şefi)	9	1	S. II. Bekçi	18/3	4
Kalem şefi (büro için)	10	1	S. II. Hademe	18/3	5
Kalem şefi (eğitmen)	10	2	S. I. Amele	19/1	3
Kalem şefi (nazari öğretmen)	10	7	S. II. »	19/2	21
S. I. Ustabaşı (atelye ustabaşısı)	10	1			79
Şef montör (elişi ve torna öğretmeni)	11	2	<i>Deniz atelyeleri</i>		
Masa şefi	11	1	S. II. Atelye müdürü	6/2	1
Muhasip	11	1	S. I. Atelye şube âmiri	8	2
S. I. Memur	12	2	S. II. » » »	9	1
S. I. Memur (eğitmen)	12	2	Baş ressam	10	1
S. I. Memur (müzakereci öğretmeni)	12	2	Kalem şefi	10	1
S. I. montör (amelî öğretmen)	12	4	S. I. Şefreyyon	10	1
S. II. montör (amelî öğretmen)	13	4	S. I. Ustabaşı	10	12
S. II. Memur	14	4	Masa şefi	11	1
Puvantör	15	1	Muhasip	11	3
Memur namzedi	16	4	S. I. Memur	12	4
Aşçıbaşı	17/2	2	S. I. Sabit makinist	12	3
Hastabakıcı	17/2	1	S. II. » Makine makinisti	13	3
Sabit makine ateşçisi (kaloriferci)	18/1	3	S. I. Ambar muhasibi	13	2
S. I. Hademe	18/2	28	S. II. Memur	14	1
S. I. Bekçi	18/2	6	Puvantör	15	3
		85	S. II. Sabit makinist	16	4
			Mağazacı	17/3	3
			Sabit makine ateşçisi	18/1	6
			S. I. Hademe	18/2	1
			S. I. Bekçi	18/2	6
					59
<i>Talebe pansiyonları</i>			<i>Dikimavi</i>		
S. II. Müfettiş (Müdür)	8	3	Başmüfettiş (Müdür)	6/1	1
Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	2	Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	2	Sipariş memuru	9	1
Masa şefi	11	5	S. I. Şefreyyon	10	2
S. I. Memur (Öğretmen)	12	9	Muhasip	11	2
S. I. »	12	4	S. I. Memur	12	2
S. I. Ambar muhasibi	13	2	S. II. »	14	2
			Mağazacı	17/3	2
			S. I. Bekçi	18/2	3

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Hademe	18/2	4
S. I. Amele	19/1	4
		<hr/> 24

Trabzon - İran transit yolu otobüs, kamyon ve otomobil işletmesi İşletme müdürlüğü

S. II. İşletme müdürü	4	1
Kalem amiri	9	1
Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	1
S. I. Bekçi	18/2	1
S. I. Hademe	18/2	1
		<hr/> 6

Cer

S. I. Depo şefi	9	1
S. I. Ustabası	10	1
S. I. Memur	12	1
S. I. Şoför	14	12
S. II. Memur	14	22
S. II. Şoför	15	27
S. III. Şoför	16	23
Mağazacı	17/3	1
S. I. Bekçi	18/2	5
S. II. Hademe	18/3	1
		<hr/> 74

Muhasebe

Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	1
S. II. Memur	14	1
S. II. Veznedar	12	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Hademe	18/3	1
		<hr/> 5

Hareket

S. II. Hareket müfettişi	8	1
S. I. İstasyon şefi	10	2
S. II. İstasyon şefi	11	2
S. I. Tren muayene memuru	11	1
S. III. İstasyon şefi	12	5
Hareket memuru	14	1
S. I. Bekçi	18/2	2
S. II. Bekçi	18/3	1
S. II. Hademe	18/3	2
S. I. Hamal	19/1	3
S. II. Hamal	19/2	3
		<hr/> 23

Hekimlik

S. I. Doktor	6/2	1
S. II. Hademe	18/3	1
		<hr/> 2

Hukuk

S. II. Avukat	6/2	1
---------------	-----	---

Masraf tertibinden ücret alanlar

S. I. Şefreyyon	10	1
Mağazacı	17/3	1
S. II. Bekçi	18/3	1
S. II. Amele	19/2	3
		<hr/> 6

1. — Umumi yekân dâhilinde kalmak şartıyla ihtiyaç görüldüğü takdirde tahsisatları aynı maddede dâhilinde bulunan kadrolar arasında münakale icrasına ve yukarı derece kadro münhallerini karşılık tutmak suretiyle daha aşağı derece ve ünvanlarla memur istihdamına Umum Müdürlük salâhiyetlidir.

2. — Masraf tertibine dâhil bulunan mühendisler, telgraf çavuşları, sürveyyanlar, yol bekçileri, şefmontör ve montörler, sabit makine makinist ve ateşçileri, amele çavuşları, amele, levajcı, yol çavuş ve muavinleri ve hamallarla 3173 numaralı Barem Kanununa ilişik (2) numaralı cetvelde yazılı bulunan müstahdemlerin aded

kadroları ihtiyaca göre Umum Müdürlükçe tâyin olunur.

3. — Leninkan ve Meydanekbez ile Uzunköprü - Svilingrad arasında Türk toprağı hari-cindeki demiryolu kısımlarında vazife gören yol, cer ve hareket memur ve müstahdemlerinin ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatların miktarları Umum Müdürlükçe tâyin olunur.

4. — İdare hastaneleri başhekimliklerini ifa eden mütehassıs doktorların ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatın miktarları Umum Müdürlükçe tâyin olunur.

Nakil vasıtaları kadroları

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Miadı	Mubayaa	Mubayaa
							bedeli	
							Lira	
1		Hasta nakliye kamyoneti	Ford	18263599	Merkez emrinde (Aydın hattından devren)	6	2 650	1-6-1935
1		Srhhiye otobüsü	Hudson	152500	> >	6	3 780	29-4-1937
1		Kamyon	Ford	5199872	İzmir matbaası hizmetinde (İdari malzeme nakliyatı için)	7	3 538	16-1-1940
1		>	Şevrole	836573	Haydarpaşa mağazası hizmetinde (Samsun sahil hattından devren)	7	2 083	15-4-1933
1		>	Fordson	119770	Ankara mağazası hizmetinde	7	2 321	9-10-1933
1		>	Ford	3409530	Ankara mağazası hizmetinde (Samsun sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1		>	>	1290966	İzmir mağazası hizmetinde (Samsun sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1		>	Şevrole	835501	İzmir mağazası hizmetinde (Aydın hattının mubayaasındaki kıymeti)	7	500	1-6-1935
1		Motosiklet	D. K. V.	847962	Merkez hizmetinde (Vekâletler ve sair deva-irle irtibatı temin için)	3	721	29-1-1941
1		Bisiklet	N. S. U.	1333231	Malatya işletmesi hizmetinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	54	18-11-1940
1		>	Adler	1179752	Adana işletmesi hizmetinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	66	9-10-1940
1		Binek atı	—	—	Çeltik maden mühendisliği hizmetinde	—	136	12-1-1939
1		Bisiklet	Baronia	(Fabrika numara koymamış)	2 nci işletme hizmetinde (Karabük tesellüm bürosu ile istasyon ve fabrika arasında irtibatı temin için)	3	170	27-7-1942
3		Yük hayvanı	—	—	Çeltik maden mühendisliği emrinde	—	610	13-9-1943
4		> >	—	—	> > >	—	629	13-9-1943
1		> >	—	—	> > >	—	648	23-10-1943

(S. Sayısı : 131)

25

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa bedeli		Mubayaa tarihi
						Miadı	Lira	
1		Bisiklet	Koris	—	Mersin limanı emrinde (Liman şirketinden devren)	3	57	1941
1		»	New-Hudson	—	» » »	3	46	1938
Yeniden alacaklar								
1		Bisiklet	—	—	7 nci işletme emrinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)			
2		»	—	—	Merkez emrinde (Vekâletlerle idare arasında irtibatı temin için)			
2		»	—	—	İskenderun limanı emrinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)			
1		Kamyon	—	—	3 ncu işletme hizmetinde (Ilica - Palamutluk hattının malzeme nakliyatı için)			
30		»	—	—	Cer servisi emrinde (Ormanlardan istasyonlara kereste, travers ve bilümm malzeme taşımak için)			
1		»	—	—	Limanlar işletme müdürlüğü emrinde (Limanlara amele taşımak için)			

D - CETVELİ

A) Vazifeleri icabı ücretsiz seyahat etmek hakkını haiz olanlar

1. Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme İdaresinin memur ve müstahdemlerinden hatların teftiş, inşa, tamir, muhafaza, idare ve işletme işleriyle muvazzaf ve sıhhi işler ve teşkilâtta vazifedar bulunanlara ve Münakalât Vekâleti teşkilâtına dâhil olup Vekâletçe teftiş, tetkik işlerine veya sair hususatın ifasına memur edileceklerden on beşine daimî şebeke veya mmtaka kartı;

2. Muvakkat bir vazife ve memuriyetin ifası için başka bir yere gönderilen veya getirilenlere gidiş ve gelişleri için ve sabit vazifelerde olupta buldukları yerlerden diğer yerlere naklen tâyin olunan, askerî hizmetlerini ifa için ayrılan, yeniden tanzif veya tekaüt edilen kadro ve teşkilât veya idarî sebeplerle açığa çıkarılan, hizmetten affolunan ve altı aydan fazla hizmet gördükten sonra Devlet Demiryolları ve limanları memurlarıyla müstahdemleri ve aile beyannamesinde yazılı aileleri efradına yalnız gidecekleri veya gelecekleri yere kadar permi ve kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına parasız nakil müsaadesi;

3. Bütçeden harcırah verilmesini icabettiren hallerde Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aileleri efradına, Trabzon - İran Transit işletmesi vasıtalarında parasız seyahat müsaadesi;

4. Dahilî ve millî emniyet için her yolcu katarında seyahatleri icabeden sivil veya formalı zâbita memurlarına Münakalât Vekâletinin alâkadar Vekâletlerle birlikte tesbit edeceği miktarda hâmiline mahsus hizmet kartı;

5. Her yolcu katarında inzibatı temine memur resmî elbise giymiş 12 nevi dereceden en fazla iki polis ve askerî inzibat memurlarıyla vazifeten katarında bulunması icabeden gümrük memurlarına parasız seyahat müsaadesi;

6. Vazife icabı olarak ayrıca yol masrafı almamak ve kendi hudutları dâhiline münhasır ve hat güzergâhındaki vilâyet kaza ve nahiyelere maksur kalmak üzere seyahat edecek umumî müfettişlere, valilere, kaymakamlara, nahiye müdürleriyle vilâyet kaza jandarma komutanlarına, müddeiumumlere ve muavinlerine, emniyet müdür ve âmirlerine fotoğraflı mmtaka hizmet kartı;

7. Yol masrafı almamak şartıyla Devlet Demiryolları güzergâhındaki Devlet telgraf, telefon ve radyo merkezi ile hatlarının inşa, tesis, tamir, teftiş ve murakabe işleriyle alâkadar memurlara Münakalât Vekilinin tensibiyle fotoğraflı mmtaka veya şebeke kartı;

8. Banliyö güzergâhında oturan Devlet Demiryolları ve Limanları memur ve müstahdemlerine yalnız ikametgâhlarının bulunduğu yer ile vazife gördükleri yer arasında gidip gelmek üzere banliyö kartı verilir.

B) Senede bir defa parasız ve bir defa da yarım ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar

9. Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradına ve Devlet Demiryolları için tahsil gören talebe ve memur ve ailesiyle birlikte seyahat et-

mek mecburiyetinde bulunan hizmetçilerine şebeke üzerinde arzu ettikleri yere kadar gidip gelmek üzere senede bir defaya mahsus olmak şartıyla parasız ve bir defa da yarım ücretle permi ve bagaj eşyaları için nakil müsaadesi verilir.

C) Mütakabiliyet esasına göre seyahat etmek hakkını haiz olanlar

10. Mütakabiliyet şartıyla mücavir Demiryolu şirketleri veya cebebi demiryolları idareleri memurlarından Devlet Demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlara ve ailelerine permi;

Denizyolları Umum Müdürlüğü mensuplarına Denizyolları Umum Müdürlüğünün teklifi ve Münakalât Vekilinin tensibiyle mütakabil olmak üzere nama mahsus kart;

11. Adedi (10) u geçmemek şartıyla Devlet

12. Mütakabiliyet şartıyla mücavir demir-

yolu şirketleri veya eenebi demiryolları idareleri memurlarından Devlet Demiryolları üzerinde se-

yahat edecek olanlara ve ailelerine yarı ücretli permi verilir.

D) İstisnai hallerde parasız seyahat etmek hakkını haiz olanlar

13. Ölüm, doğum, evlenme, boşanma gibi hallerde işe mükellefiyeti memura teveccüh eden aile efradına gidecekleri yere kadar permi, kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına da parasız nakil müsaadesi ve ölen memur ve müstahdemlerin aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradına gidecekleri yere kadar permi, kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına parasız nakil müsaadesi verilir ve ölenlerin cenazeleri de parasız nakledilir.

14. Sıhhi durumları dolayısıyla başka yerlere gitmelerine lüzum gösterilen memur ve müstahdemlerle aile beyannamelerinde yazılı aile efradına permi ve eşyaları için de 500 kiloya kadar parasız nakil müsaadesi verilir.

Bu suretle gönderilecek çocuklar 15 yaşından küçük olduğu takdirde aile efradından birisi refakat edebileceği gibi, aile efradından birisinin aynı sebeple gönderilmesi halinde 15 yaşından aşağı çocuklardan biri beraber seyahat edebilir.

15. Tahsil müddetleri zarfında mektep bu-

lunan en yakın yerlere gidip gelecek Devlet Demiryolları ve Limanları memur ve müstahdemlerinin çocuklarına kart ve ayda bir defaya münhasır olmak üzere çarşı bulunmayan veya mevcut çarşısı ihtiyacı temin edemiyen yerlerden erzak tedarik etmek üzere en yakın kasaba ve şehirlere gidecek Devlet Demiryolları ve limanları memur ve müstahdemlerine ve beyannamelerinde yazılı aile efradından birine erzak kartı verilir.

On yaşını ikmal etmemiş çocuklar erzak tedarik etmek üzere seyahat edecek anneleriyle gidebilirler.

16. a) Kendilerine servis vagonu tahsis olunan yüksek zatların kendi arzu ve muvafakatlari ile servis vagonunda seyahat ettirecekleri kimselerin,

b) İşletmeye açılacak hatlar için tertip edilen tören trenlerinde bulunacak davetlilerin,

Parasız seyahatlerine müsaade edilir.

E) Devlet Demiryolları memur ve müstahdemleri gibi seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

17. Nafiaya bağlı demiryolları inşaat daire-si kadrosuna dâhil olup bilfiil bu dairede çalışan maaşlı ve ücretli memur ve müstahdemlerle henüz bakımı işletmeye devredilmemiş kısımlarda tamirat ve bakım işlerinde çalışan kısım şefleri ve yol çavuşları (Diğer yevmiyeliler hariç), işletmedeki usulüne tevfikân Devlet Demiryolları ve Limanları Genel komutanlığı, hat komutanlıkları ve demiryolları tugay ve alay subay, memur ve gedikli erbaşları, kadrolarında bilfiil çalışmak şartıyla ve bu fıkırada yazılı memurların ve müstahdemlerin aile efradı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin tabi bulunduğu şart dâhilinde seyahat ederler.

18. Demiryol tugayından staja verilecek ve stajdan dönecek subaylar, aileleri ve eşyalarıyla birlikte ve gedikli erbaşlarla erlerin staja çıkışlarında ve dönüşlerinde yalnız kendileri ve eşyaları için parasız seyahat müsaadesi verilir.

19. Demiryolları tugay ve alay komutanları-

na, subay ve erbaşlarıyla erlere vazife gördükleri mmtakalar için hizmet kartı verilir. Stajiyer bölüklerin eşya vesair ihtiyaçları bölüklerin hizmetlerine mukabil alay merkezinden bölük mmtakalarına kadar parasız nakledilir.

Demiryolu muhafaza taburları veya bu maksat için istihdam edilen diğer kıta mesupları ve bunların hasta veya yaralıları ile lüzumlu vesait, levazım, techizat, ağırlık ve hayvanları ve devamlı işleri için celp ve tedarik ve tevzi edilecek yiyecek ve içecek maddeleri tabur mmtakaları dâhilinde demiryolları üzerinde parasız nakledilir.

Bu kıtaların subaylarıyla karakol komutanlığı vazifesini yapan erbaşlarına ve erzak tevziine memur olanlara muayyen mmtakaları dâhilinde yapacakları vazife seyahatleri için mmtakalarına mahsus hizmet kartı verilir.

Bu nakliyatın mmtakaları ve iera tarzları Umum Müdürlük ile Genel komutanlık tarafından müştereken tesbit edilir.

E - CEVELİ

2847 ve 3173 sayılı kanunlara tabi olmayan
müstahdemler

Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
Steno	2	250	Birinci sınıf terzi ustası	15	150
Mekanograf	2	150	İkinci sınıf terzi ustası	20	120
Daktilo şefi	2	150	Terzi çırağı	20	80
Daktilo	12	125	Müvezzi	2	80
Baş terzi	1	400			
Makasdar terzi	5	200	Yekûn	81	

